THE UNIVERSITY OF RUHUNA FACULTY JOURNAL
OF
HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Volume 11

Issue 02

December 2022

Faculty of Humanities and Social Sciences

University of Ruhuna

Matara

Sri Lanka

The University of Ruhuna Faculty Journal of Humanities and Social Sciences

Volume 11, Issue 02. December 2022

Copyright © December 2022, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna, Matara, Sri Lanka.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted by any means, electronic, mechanical photocopying, recording or otherwise, without the written consent of the publisher.

ISSN 1800-3486

Editorial Board

Dr. K.D. Dushmanthi Silva (Editor-in-Chief)

Dr. Shyama Ranabahu

Dr. Kanthi Jayasinghe

Dr. Nisanka Ariyarathne,

Ven. Rev. Thaldena Ariyawimala,

Dr. Neshantha Harischandra,

Mr. Nalin Wijesinghe,

Dr, Lokeshwari Karunarathna,

Dr. Kokila Ramanayaka

Published by
Faculty of Humanities and Social Sciences
University of Ruhuna, Matara, Sri Lanka.
Tel: +94 41 22 270 10
Email: fjhss@hss.ruh.ac.lk

The University of Ruhuna The Faculty Journal of Humanities and Social Sciences

Volume 11, Issue 02. December 2022

The University of Ruhuna Faculty Journal of Humanities and Social Sciences, Volume 11, Issue 02, December 2022 is a peer-reviewed journal published biannually by the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna. As a multidisciplinary journal, it intends to provide a common platform for academics, researchers and professionals to publish their research results in areas pertaining to the humanities and social sciences.

Editorial Office

The University of Ruhuna Faculty Journal of Humanities and Social Sciences

University of Ruhuna

Matara

Sri Lanka

Tel: +94 41 22 27010

Email: fjhss@hss.ruh.ac.lk

The University of Ruhuna Faculty Journal of Humanities and Social Sciences

Volume 11, Issue 02. December 2022

Editors

Dr. K.D. Dushmanthi Silva, Department of Socilogy, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna.

Dr. Shyama Ranabahu, Department of Geography, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna.

Dr. Kanthi Jayasinghe, Department of History & Archaeology, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna.

Dr. Nisanka Ariyarathne, Department of Public Policy, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna.

Ven. Rev. Thaldena Ariyawimala, Department of Pali and Buddhist Studies, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna.

Dr. Neshantha Harischandra, Department of English and Linguistics, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna.

Mr. Nalin Wijesinghe, Department of Economics, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna.

Dr., Lokeshwari Karunarathna, Department of Sinhala, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna.

Dr. Kokila Ramanayaka, Department of Information Technology, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna.

Content

නව කාර්මිකරණ රටවල ආදර්ශයෙන් බැහැර වූ ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගත ඉරණම 1
කේ.කේ. සමන් උදය කාන්ත සහ එස්.කේ. ඩර්වින්

සිංහල සමාජයේ පවතින කිරිඅම්මා දානය හා බැඳුණු සත්පත්තිනි සංකල්පය පිළිබඳ විග්‍රහාත්මක අධ්‍යයනයක් 27
විමලසිරි පුංචිහේවා

An Exploration of Geotourism Characteristics: A Case Study of the Hummanaya Blowhole in Kudawella, Sri Lanka 55
EHGC Pathmasiri, SLJ Fernando

කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්ගෙන් විද්‍යමාන වන ආසියාතික ස්ත්‍රී ලක්ෂණ (සිංහල ව්‍යාඛ්‍යාන ඇසුරෙන්) 79
යූ. ඩබ්ලිව්. එන්. සුභාෂණී

Editorial Note

The Journal of Humanities and Social Sciences includes interesting themes with very informative and insightful discussions across various academic disciplines. The JFHSS is a double-blind peer-reviewed scholarly journal published biannually by the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna, Sri Lanka. This volume 11 issue 02 contains four articles focusing on Economics, Sinhala Literature and Folklore, and Geography. These articles were published after a rigorous double-blind review process done by reviewers from various universities in Sri Lanka, with editorial corrections made with the assistance of the Editorial Board. I thank all the members of the Editorial Board and the reviewers for their valuable commitment and expertise in ensuring this volume meets the highest publishing standards. I would also like to acknowledge the contribution of the authors for sharing their knowledge with us. All the articles in this volume are timely relevant. I believe this volume will be useful for readers to gather valuable information on different disciplines in the Humanities and Social Sciences.

In the first article, entitled "The Future Fate of Sri Lanka, which deviates from the Model of Newly Industrialized Countries", K.K.Saman Udyakantha and S.K.Derwin discuss the challenges of the Sri Lanka economy between 1978 and 2020. Analysing the previous literature and their arguments, the authors signal the future trajectory of the Sri Lankan economy. In conclusion, the authors point out the importance for Sri Lanka to focus on high-demand export crops such as cinnamon rather than depending on the apparel industry. Further, this critical analysis of Sri Lanka's economy and its challenges highlights the importance of learning lessons from newly industrializsd countries to address the challenges.

The Second article, entitled "An Analytical Study of the Concept of "Sathpaththini", examines the Kiri Amma Danaya which is popular among Sri Lankans as a custom or ritual to repel particular diseases that befall themselves or their families. The Author, Wimalasiri Punchihewa, attempts to explore beliefs on Goddess Pattini , and explain how the females represent Goddess Pattini in this ritual. This paper highlights the purpose of giving Kiri Amma Daanaya, and characteristics of females who are deemed eligible to

participate in this custom. Furthermore, it discusses the regional variations associated with ‘Kiri Amma Daanaya’.

E.H.G.C.Pathmasiri and S.L.J.Fernando, the authors of “An Exploration of Geotourism Characteristics: A Case Study of the Hummanaya Blowhole in Kudawella, Sri Lanka” discuss the geo-tourism characteristics that make the Hummanaya blowhole and its surrounding processes to be a geo-tourism destination. Using primary and secondary data, the authors identify the key characteristics of Humamanaya as tourist destination and the need to preserve and develop it as an international geo-site and geo-tourism site.

In “Asian Feminine Identity in the Visual Poetry of Kālidāsa” (Study on Sinhala translations) U.W.N.Subashini examines how Kālidāsa's visual poetry reflects Asian female identity . The primary sources for this study include Sinhala translations of the visual poems Mālavikāgnimitra, Vikramorvasiya, and Abhijnāna Shakuntala and secondary sources such as research articles which were reviewed by the author to highlight the Asian female identity as reflected in Kālidāsa's visual poetryFurthermore, the author identifies the female attributes such as resilience, tolerance, motherhood, and loyalty subtly manifest in the characters of Kālidāsa's visual poems. This study will provide literary scholars with insightful thoughts on the depiction of female identity in classical literature.

Dr. K.D.Dushmanthi Silva
Editor in Chief

නව කාර්මිකරණ රටවල ආදර්ශයෙන් බැහැර වූ ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගත ඉරණම

කේ.කේ. සමන් උදය කාන්ත සහ එස්.කේ. ධර්වින්
ආර්ථිකවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය
මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨය
රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය

සංක්ෂේපය

නව කාර්මීකරණ රටවල් ලිහිල් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති අනුව යමින් සාර්ථකත්වයක් අත්කර ගැනීම දියුණු වෙමින් පවත්තා සෙසු රටවලට ආකෘතිමය වශයෙන් ආදර්ශයක් ගෙන දීමට සමත් විය. දකුණු ආසියාතික කලාපයේ ශ්‍රී ලංකාව ද පළමුව මේ අනුව යමින් ඇති කර ගන්නා ලද ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ 1977 අඟ භාගයේ සිට වර්තමානය දක්වා දේශපාලන පාලන තන්ත්‍රයන් වෙනස් වීම අනුව යමින් ක්‍රියාත්මක වූ පසුබිමක කාර්මීකරණය කෙරෙහි සුවිශේෂ අවධානය යොමුවිය. විශේෂයෙන් රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් නිෂ්පාදනය ආර්ථිකයේ ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් ගොඩ නගිමින් සාර්ථකත්වය අත්පත් කර ගැනීමට සමත් වුවත් කොවිඩ් 19 වසංගතයට පෙර සිටම වාගේ බාහිර අභ්‍යන්තර අභියෝගයන්ට මුහුණ පාමින් තිරසාර සංවර්ධනයේ ශක්තිමත් පදනමක් සහිත වූ කාර්මීකරණයකට දැක්වූ දායකත්වයකට ප්‍රමාණවත් නොවීය. අනාගත සාර්ථකත්වය විකල්ප කාර්මිකරණ නිෂ්පාදනයකට ඇතුළත් අපනයන විවිධාංගිකරණයක අවශ්‍යතාවය දැක්වීමට කටයුතු කිරීමේ අවධානය යොමු කිරීම ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හා රාජ්‍ය පාලනය තුළින් පියවර ගැනිම තවදුරටත් මේ යටතේ පෙන්වා දිය හැකි වේ.

ප්‍රමුඛපද: ලිහිල්කරණ ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ, කර්මිකරණය

The future fate of Sri Lanka, which deviates from the model of Newly Industrialized Countries

Abstract

The newly industrialized countries were able to set a model example for the rest of the countries as they developed and achieved success by following liberal economic policies**.** In the South Asian region, Sri Lanka was also the first to focus on industrialization in a background where the policy reforms were carried out following the change of political regimes from the middle of 1977 to the present. Even though textile and garment production has achieved success by building structural changes in the economy, facing external and internal challenges almost since before the Covid-19 pandemic, it was not enough to contribute to industrialization with a strong foundation of sustainable development. It can further be pointed out under this that the focus of working to indicate the need for export diversification that includes future success in an alternative industrialized product, taking steps through policy formulation and government control.

Keywords:

Liberalization, economic policy reforms, industrialization

1. හැඳින්වීම

1977දී ශ්‍රී ලංකාවේ පැවති රජය වෙනස්වීම සමග රටේ ආර්ථිකය දරා සිටි බොහෝ දුෂ්කරතා (පහත් ආර්ථික වෘද්ධිය, ඉහළ සේවා වියුක්තිය, ගෙවුම් ශේෂ අසමතුලිතතා) හේතුකොට ගෙන නව රජය ඇති කරන ලද ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණය සමග ආර්ථිකය මුළුමනින්ම නව සංවර්ධන මාවතක් දෙසට, එනම් කාර්මික සංවර්ධනය, ආර්ථික සංවර්ධනය තුළ ප්‍රධාන කොට සලකා ක්‍රියාත්මක කිරීමට කටයුතු කිරීම සහ අඛණ්ඩව ඉදිරියට ගෙන ඒමට කටයුතු කිරීම සුවිශේෂ ලක්ෂණයකි (Lakshman 1997).

ඇති කරනු ලැබූ නව ප්‍රතිපත්තිය යටතේ ආර්ථික ලිහිල්කරණය, රාජ්‍ය පාලන තන්ත්‍ර යේ නීති-රීති රෙගුලාසි සීමා කිරීම, රාජ්‍ය ව්‍යවසාය වෙනුවට වෙළෙඳපොළ ක්‍රමය මුඛ්‍ය කරගත් ආර්ථිකයක් ඇති කිරීම, විදේශ ආයෝජකයන් දිරිමත් කරමින් දේශීය ආර්ථිකය තුළට නව ආයෝජන සඳහා ප්‍රාග්ධනය ගෙන ඒමට අදාළ කටයුතු සකස් කිරීම, රජය ප්‍රධාන කොට කටයුතු කිරීම වෙනුවට පෞද්ගලික අංශය ප්‍රධාන කාර්ය කොට සලකා කර්මාන්ත ආරක්ෂණ ඉවත් කිරීම, අපනයන වර්ධනය සඳහා දිරිගැන්වීම් වශයෙන් තවදුරටත් රුපියලේ අගය අවප්‍රමාණය කිරීම සහ එහි කටයුතු නංවාලීම සඳහා රජය ප්‍රධාන වශයෙන් සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කරමින් අයවැය හා පිස්කල් ප්‍රතිපත්ති සමග යටිතල පහසුකම් වර්ධනය කිරීම මෙන්ම රාජ්‍ය ආයෝජනය තුළ මහවැලි, නිවාස, ගම්උදා සහ ඇඟළුම් කර්මාන්ත වැනි කටයුතු වැදගත් කොට සලකා කටයුතු කිරීම 1977න් පසු ඇතිකරන ලද ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණයේ වැදගත් ලක්ෂණ ලෙස සඳහන් කළ හැක (Karunarathne, 2000, Athukorale 2017).

නව ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීමේ ප්‍රතිඵලය වූයේ මුළුමනින්ම කාර්මික අංශය කෙරේ අවධානය වැඩි වශයෙන් යොමු කිරීම විය. තවද දේශපාලන රූප රාමුව විදේශීය පෞද්ගලික ආයෝජන පෙළඹවීමට සමත් වූ තරම් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය තුළ ඒ සඳහා යොමුවීම විශේෂිත වීමට බලපෑ ප්‍රධාන සාධක කීපයක්ද සඳහන් කළ හැක.

1. ඒකක පිරිවැය අඩුකර ගැනීමට සමත් තත්ත්වයක් ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රම හමුදාව තුළින් හැකිවීම ප්‍රධාන කරුණක් ලෙස දැක්විය හැක. විශේෂයෙන් හොංකොං, තායිවානය, දකුණු කොරියාව හා සිංගප්පූරුව යන රටවල නොවැළැක්විය ලෙස ශ්‍රමයේ පිරිවැය ඉහළ නැග තිබීම මෙයට හේතු වේ. ආසියාතික කලාපය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ වැටුප පහළම මට්ටමක පැවතීම, සාමාන්‍ය ශ්‍රම පිරිවැය බොහෝ පහත්වීම, නුපුහුණු ශ්‍රමය සඳහා පමණක් නොව අර්ධ පුහුණු ශ්‍රමය සඳහාද ඉන්දියාව, මැලේසියාව, පිලිපීනය යන රටවල තත්ත්වයට

සාපේක්ෂව පහත් විය. තවද පොදුවේ අධ්‍යාපනයක් ලත් පිරිසක්ද ශ්‍රී ලංකාවේ ශ්‍රම හමුදාව තුළ කරදරයකින් තොරව ලබාගැනීමට ඇති හැකියාව ද විශාල විය (Atapattu 1998).

2. මේ වන විට කාර්මික අපනයනය අතර ඇඟළුම් අපනයනය සඳහා සලාක හිමිවීම් අතින් ශ්‍රී ලංකාවට හිමි සලාකය තුළින් තම ලාභ අරමුණු මුදුන් පමුණුවා ගැනීමේ ඇති හැකියාව විශාල බව අවබෝධ කොට විදේශ ආයෝජකයින් පැමිණීම (Kelegama 2006, Athukorale 2021).

ඒ හැරුණු විට ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් ඉහත සඳහන් කළ ආකාරයට ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ සමඟ විශේෂිත වූ සහන රැසක් විදේශීය ආයෝජකයින් දිරිමත් කිරීම සඳහා ලබාදීම,බදු සහන, බදු විරාම,බදු නිදහස් කිරීම ආදී ලෙස විශාල ප්‍රමාණයේ සහන රැසක් ආර්ථික ලිහිල්කරණය සමඟ සැපයීමට කටයුතු කිරීම සඳහන් කළ හැක. ප්‍රධාන වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාව එම අරමුණු ඉටුකරගැනීම සඳහා අපනයන සලාක සමඟ වෙළෙඳපොළ පංගුව තුළ ලාභ උපදවන අපනයන වෙළෙඳපොළ සහ බදු දිරිගැන්වීම් සමඟ ව්‍යවසායක නිපුණතා හා අඩු පිරිවැය සහිත මානව සම්පත් සමඟ කාර්මික අපනයන වෙත ගමන් කිරීම දැක්විය හැකිය. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථික සංවර්ධන සංදර්භය තුළ කාර්මිකරණයේ කාර්යභාරය ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වෙමින් අපනයන ක්‍රියාකාරීත්වය තුළ කෘෂි අංශයට සාපේක්ෂව කාර්මික අංශය ප්‍රසාරණය විය. අපනයන ව්‍යුහය තුළ 1997දී මුළු කාර්මික අංශය 14.2 % ක සිට 2017 අවසාන වන විට 75.2%ක් දක්වා වර්ධනයක් වාර්තා කිරීමට සමත් විය. කෘෂි අංශයේ සංයුතිය ද 1977දී 79.3%ක් අගයක් වාර්තා කිරීම 2017 අවසාන වන විට 24.4%ක් දක්වා අඩු අගයක් ගනිමින් ව්‍යුහාත්මක පරිවර්තනයක් කරා ආර්ථිකය ගමන් කිරීම සැබවින්ම තිරසාර සංවර්ධනයක පෙර නිමිති පහළකිරීමක් ලෙස ශ්‍රී ලංකාව තහවුරු කිරිමට සමත්වීම කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයකි (Rajapakse 2017). ඒ හැර කාර්මික අංශයේ විශාලතම උපඅංශය බවට රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයනය පත්වෙමින් 1977දී වාර්තා කළ 2.2%ක අපනයනය 2017 අවසාන වන විට 44.3%ක් ලෙස විශාල වෙනස්වීමක් වාර්තා කිරීමට සමත් විය. කෙසේ නමුත් අපනයනය තුළ අනිකුත් කාර්මික අංශ මන්දගාමී ප්‍රසාරණයක් වාර්තා කරමින් 1977දී 3.0%ක අගයක සිට 7.2%ක අගයක් කරා ගමන් කිරීමට සමත් විය (Rajapakshe 2018).

සැබවින්ම 1977න් පසුව ඇති කරන ලද ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ අනුවයමින් 1983 වන තෙක් ලිහිල්කරණයේ ප්‍රතිලාභ අත්පත් ගනිමින් සැලකිය යුතු සාර්ථක ගමනක නිරත වූ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ ගමන් රටාව 1983 සිට ඇතිවූ සිවිල් අරගල හා ඉන් අනතුරුව ගොඩ නැගුණු

සමාජ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් කාර්මිකරණයේ සාර්ථක ගමන් රටාව බාධා පමුණුවමින් බොහෝ සාර්ථක කාර්මිකරණයේ සෘජු ආයෝජන ශ්‍රී ලංකා ආකර්ෂණයෙන් බැහැරවයාම ශක්තිමත් අඩිතාලම සකස්වීම 2.7%ක සිට 2000 අවසානයට 25.8%ක් දක්වා ඉහළ වර්ධනයක් අත්පත් කර ගැනීම කෙසේ නමුත් 2010 අවසාන වන විට 12.5%ක් දක්වා අඩු අගයක් කරා ගමන් කරමින් 2020 අවසාන වන විට නැවතත් උච්චාවචනය වූ කාර්මික භාණ්ඩ අපනයනය ඒකාධිකාරී ගමන් රටාව වෙනුවට අභ්‍යන්තර හා බාහිර වශයෙන් ගොඩ නැගුණු විවිධ වෙනස්වීමට සමගාමීව ශ්‍රී ලංකාවේ කාර්මිකරණය ද විශාල වශයෙන් වෙනස් වූ රටාවක් තුළ ගමන් කරමින් සීමිත කාර්මිකරණයක් මත ඒකරාශී වෙමින් සරල කාර්මික නිමවුම් ඔස්සේ ඉදිරියට ගමන් කිරීමක් පෙන්වා දිය හැක.

2. අධ්‍යයනයේ අරමුණ

මේ ආකාරයට කාර්මිකරණය තුළ රෙදිපිළි හා ඇගළුම් අපනයන ක්‍රියාකාරීත්වය 1978-2020 කාල පරිච්ඡේදය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගත ආර්ථිකය සඳහා කුමන ආකාරයකට බලපෑමක් වන්නේද යන්න විමර්ශනයක යෙදීම මෙම අධ්‍යයනයේ මුඛ්‍ය පරමාර්ථය වේ.

3. අධ්‍යයනයේ ගැටළුව

නව කාර්මිකරණ රටවල සිය සංවර්ධන උපාය මාර්ගය ආනයනය ආදේශන කාර්මිකරණ ආදර්ශයෙන් බැහැරව අපනයනාභිමුඛ කාර්මිකරණය අනුව යමින් දශක කීපයක් තුළ සැලකිය යුතු කාර්මිකරණයේ ප්‍රගතියක් සමග සමාජ ආර්ථිකයේ ඉහළ නැමියාවක් අත්පත්කර ගැනීම ගැඹුරු විශ්ලේශණයක් තුළින් සෙසු දියුණුවෙමින් පවත්නා රටවලට ද සාර්ථක ආර්ථික ආකෘතියක් ලෙස නිර්දේශ කිරීමට ලෝක බැංකු සංවර්ධන වාර්තාව (1993) මගින් ලෝක බැංකුව කටයුතු කිරීම සුවිශේෂී කරුණකි. සැලකිය යුතු ලෙස පසු කාලීනව දියුණුවෙමින් පවත්නා බොහෝ රටවල් එලෙස සිය සංවර්ධන අභිප්‍රායන් සකස් කර ගැනීමට කටයුතු කළත් ශ්‍රී ලංකාවට අවස්ථාව මග හැරීම (Snodgrass 1998, Kelegama 2006, Athukorale 2021) සලකා බැලිය යුතු ප්‍රධාන කරුණක් වෙයි.

4. නව කාර්මීකරණ රටවල අත්දැකීම් සහ සංවර්ධන උපාය මාර්ග

1980 වන විට එතෙක් කාර්මික නිෂ්පාදනයේ පුරෝගාමී රටවල් ලෙස සිය ආධිපත්‍යය රඳවා සිටි ආර්ථික සහයෝගිතාව හා සංවර්ධනය සඳහා වූ සංවිධානයේ (Organization For Economic Cooperation And Development- OECD) රටවල් හැරුණු විට කාර්මික නිෂ්පාදනය හා ආර්ථික වෘද්ධිය තුළින් ශක්තිමත් ආර්ථික සංවර්ධනයක් ළඟාකරගත් සිංගප්පූරුව, දකුණු කොරියාව, තායිවානය, හොංකොං සමඟ කාර්මීකරණයට පිවිසීමට

සුදුසුකම් ලබමින් කටයුතු කරන චීනය, මැලේසියාව, තායිලන්තය, ඉන්දුනීසියාව, පිලිපීනය, බෘනායි නව කාර්මීකරණ රටවල් ගණයෙහිලා සැළකීම වැදගත්ය (World Bank 1993).

සමස්තයක් ලෙස මෙම කාර්මීකරණ රටවල ආර්ථික සහ සමාජ සංවර්ධනය දෙස බලන විට මෙය අංශ ගණනාවක වර්ධන ඉලක්ක සපුරාලීමට සමත් වී ඇත (මෙම ඉලක්ක සපුරාලීම ප්‍රායෝගිකව පසුව විමසා බලනු ඇත). සැබවින්ම මෙවැනි සංවර්ධන මාවතකට පිවිසීමට පොදුවේ මෙම රටවල් අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියාමාර්ග විමසා බැලීමේ දී වැදගත් වනුයේ එය ආසියාතිකයේ අනිකුත් දියුණු වන රටවල සිය ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ දී ආකෘතිමය වශයෙන් වඩාත් ඉහළ අවධානමක් මේ සඳහා යොමු කිරීම වේ.

1960 දශකය අවසාන භාගය වනතෙක් බොහෝ දුරට ආනයන ආදේශන සංවර්ධන උපායමාර්ග අනුගමනය කරමින් සිය ආර්ථිකය ශක්තිමත් කර ගැනීමට ප්‍රයත්න දැරීමේදී පැහැදිලිව, කෘෂිකාර්මික කටයුතු වැදගත් තැනක් ගැනීමත්, කාර්මික නිෂ්පාදන එතරම් ඉහළ වර්ධන නැමියාවක් නොපෙන්වීමත්, ඉතිරිකිරීම්- ආයෝජන ශක්තිමත් ආර්ථික වර්ධනයක් සඳහා ප්‍රමාණවත් නොවීමත්, මානව සුබසාධන දර්ශකය සාර්ථක ඉලක්ක සපුරා නොතිබීම, ඒක පුද්ගල ආදායම පහත් අනුපාතයක් ගැනීම වැනි තත්ත්වයන් පොදුවේ හිමිකරගෙන සිටීම, අපනයන සංවර්ධනය වේගවත් කිරීමේ බාධාකාරි ලෙස ක්‍රියාත්මක වූ සාධක වශයෙන් පෙන්වා දිය හැකි විය. දකුණු කොරියාව, තායිවානය යන රටවල ඒකපුද්ගල ආදායම පිළිවෙළින් 1960දී ඇ.එ.ජ ඩොලර් 153ක් විය. ඉතිරිකිරීම්- ආයෝජන සිංගප්පූරුව හා හොංකොං ඇතුළත්ව පිළිවෙළින් 13.7% - 23.2%, 18.4% - 21.4%, 14.8% - 23.4% සහ 20.6% - 28.6%ක් හිමිකර ගැනීම ඊට හොඳම උදාහරණ වේ (Athukorale, 2000).

එහෙයින් ප්‍රධාන නව කාර්මිකරණ රටවල් අපනයනාභිමුඛ සංවර්ධන මාර්ගය අනුගමනය කරමින් ශක්තිමත් ආර්ථික වෘද්ධියක් තුළ සංවර්ධන ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට කටයුතු කිරීම වැදගත්ය. මෙහිදී විදේශීය වෙළදාම සහ පෞද්ගලික විදේශීය ආයෝජනය, දේශපාලනය, සමාජ හා ආර්ථික ස්ථායිකරණ දායකත්වය තුළින් ඉහළ ආයෝජන රැඳියාව, රැකියා උත්පාදනය, ඵලදායිතා වර්ධනය හා නිපුණතා සංවර්ධනය සහ තියුණු ලෙස කාර්මික නිෂ්පාදන අපනයනය සමඟ කාර්මිකරණයට පිවිසීමට කරන කටයුතු වැදගත් විය (Kelegama, 2006, Lakshman, 1997) .

අපනයනාභිමුඛ ප්‍රතිපත්තියේ ඉහත කටයුතු ප්‍රධාන වශයෙන් පෞද්ගලික විදේශ ආයෝජන හා බැඳි පැවැත්ම ඉතා වැදගත්ම කරුණ වීය. ආර්ථික සංවර්ධනයේ වැදගත් කාර්යභාරයක් මෙම ආයෝජන වෙතින් ඉටුකරවා ගැනීමට මෙම රටවල් අනුගමනය කළ ප්‍රතිපත්ති

ප්‍රතිසංස්කරණ සැබැවින්ම සතුටුදායක තත්ත්වයක් ගැනීම තහවුරු කරනුයේ 1990 මැද භාගයේ පටන් මෙම නව කාර්මීකරණ රටවල් ආසියානු කලාපයේ දියුණු වන රටවල් තුළ සිය ආයෝජන ඉතුරුම් ඉහළ මට්ටමක පවත්වා ගැනීමට සමත් වීම ය.

මෙම රටවල් අනුගමනය කළ සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ විමසා බැලීම අනිකුත් සංවර්ධනය වන රටවලට ද වැදගත් වනු ඇත. බාහිරාභිමුඛ ප්‍රතිපත්තියේ ප්‍රධානතම ලක්ෂණය වූයේ නිදහස් ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීම වේ. මේ සඳහා රජය මැදිහත් ව කරන ලද කටයුතු අනුව සාර්ථක සාර්ව ආර්ථික පරිසරයක් සකසා ගැනීමට පොදුවේ සෑම රටකටම හැකි විය. මෙම රටවල පොදුවේ ආර්ථික සංවර්ධනයේ පදනම වූ පෞද්ගලික විදේශ ආයෝජන ආකර්ෂණීය ආකාරයට ඇද ගැනීමට සමත් පරිසරයක් දේශපාලන, ආර්ථික හා සමාජීය වශයෙන් සකස් කිරීමේ දී රජය මැදිහත් වීම (රාජ්‍ය ව්‍යවසාය ප්‍රමුඛත්වය ගැනීම අදහස් කරනු ඇත.) ක්‍රමවත් හා විවිධ උපාය මාර්ග ඔස්සේ සංවර්ධනයට අදාළව ක්‍රියාත්මක වීම, විශේෂයෙන් කර්මාන්ත සංවර්ධනය සඳහා ගතයුතු වැදගත් ක්‍රියාදාමයන් අනුගමනය කිරීමක් ලෙස දැක්විය හැක (Kelegama, 2006).

දේශීය ආර්ථිකයේ පැවැත්ම තහවුරු කිරීමට අදාළ විදේශ ආයෝජන වර්ධනය රඳා පවතින ප්‍රධාන සාධක රැසක් වේ. විශේෂයෙන් දේශීය ජනතාවගේ ඉතිරිකිරීම් නංවාලීම (හේතුව ඇතැම් විටෙක චීනය වැනි රටවල බොහෝ ව්‍යාපාර එරටේ රජය හෝ ප්‍රාදේශීය හෝ දේශීය ව්‍යාපාර හා සහයෝගීතාවය මත කටයුතු කළ යුතු ව්‍යාපාර වේ. එවැනි අවස්ථාවල දේශීය ඉතිරිකිරීම් වර්ධනය සංවර්ධන දර්ශකයේ වැදගත් මූලාශ්‍රයකි.) සාර්ථක මූල්‍ය වෙළෙඳපොළ අවශ්‍යතාව ආනයන ආදේශනයෙන් බැහැරවීම සහ අන් රටවල් හා බැඳීම ඉහළ ආකාරයක් ගැනීම විශේෂිත වේ. විදේශීය ආයෝජන අවශ්‍යතා සඳහා විශේෂයෙන් මූල්‍යමය අවශ්‍යතා සපුරාලීමට සමත්, එමෙන් ම මූල්‍ය කටයුතු සඳහා ප්‍රථමයෙන් රාජ්‍ය අනුග්‍රහය යටතේ මූල්‍යායතන බිහි කිරීම, තවදුරටත් විදේශීය ආයෝජනයන්ගේ කාර්යක්ෂම වර්ධනය සඳහා 1980 සිට පෞද්ගලික අංශය වෙත සංවර්ධන මූල්‍යමය අවශ්‍යතා සපුරාලීමට සමත් වන ආකාරයට වාණිජ බැංකු කටයුතු පවරාදීම, එමෙන් ම පහත් මට්ටමක සිය තැන්පතු අනුපාතික පවත්වා ගැනීම වැනි දේ පෙන්වා දෙන්නේ ද රජය සිය විශේෂ අවධානය ස්ථායිකරණ අරමුණු සඳහා යොමු කරලීමට ය. තවදුරටත් රජය කාර්යක්ෂම ලෙස ජනගහන පාලනය සඳහා මැදිහත්වීම, නිවාස, අධ්‍යාපනය, වෛද්‍ය, සෞඛ්‍ය සේවාවන් වැනි කටයුතු සිදුකරමින් සමස්ත ප්‍රතිපත්තිය නිදහස් වාතාවරණයක් තුළ සිදුවීමට ඉඩ අවස්ථාව උදාකරදීම ද සාර්ථක ක්‍රියාදාමයන් විය.

5. සාර්ථක කාර්මිකරණයක් උදෙසා සලසා ගත යුතු සහනදායි පිළිවෙත්

අපනයනාභිමුඛ ප්‍රතිපත්තිය තුළ විදේශ ආයෝජන සිය ආර්ථික වෙත ඍජුව යොමු කරවා ගැනීමේ දී විශිෂ්ට මානව සහ භෞතික යටිතල පහසුකම් සහිත පසුබිමක් සකසා ගැනීම වැදගත්ය. මානව සංවර්ධනයේ දී ඊට අදාළ ඉහළ තාක්ෂණික නිපුණතා වර්ධනය කර ගැනීමට කටයුතු කිරීම මෙන් ම නිෂ්පාදන සාධක හා නිම් ද්‍රව්‍ය පහසුවෙන් ප්‍රවාහනය කිරීමට හැකිවන ආකාරයේ විධිමත් ප්‍රවාහන පද්ධතියක්, පණිවුඩ හුවමාරුව ජල විදුලිය ඇතුළු අනිකුත් කාර්මීකරණය සඳහා අදාළ ප්‍රධාන පහසුකම් සපයාදීම වැදගත්වේ (Kelegama 2006, Lakshman 1997, Athukorale 2021).

විශේෂයෙන් මෙම රටවල් 1960 දශකයේ ශ්‍රම සූක්ෂ්ම නිෂ්පාදනයේ සිට ඉහළ තාක්ෂණික ශිල්පීය ක්‍රම තුළ කාර්මික නිෂ්පාදනයේ තෘතීය අවධියට පත්වීමට අනුව කාර්මීකරණයේ නිසි ඵල නෙළා ගැනීමට ක්‍රමික සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයකට අදාළව සිය මානව හා භෞතික සාධක භාජනය කරවීම සැබැවින්ම ඉතා වැදගත්ය. මුල් අවධිය තුළ සරල කාර්මික නිෂ්පාදනයන් සිදු කළ ද 1980 දශකය අවසාන වන විට වාහන නිෂ්පාදනය, නැව් කර්මාන්තය, යකඩ හා කර්මාන්තය සීඝ්‍ර සංකීර්ණ සංවර්ධනයකට පිවිස ඇත.

පොදුවේ මෙම තත්ත්වය සියලු කාර්මික රටවල දැකිය හැක. ශ්‍රම සූක්ෂ්ම නිෂ්පාදනයේ සිට ඉහළ තාක්ෂණික - ප්‍රාග්ධන සූක්ෂ්ම නිෂ්පාදනය කරා සිය කාර්මික නිෂ්පාදන ගෙන යාමට සමත් ව ඇත. විශේෂයෙන් රජය පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු තුළ සිය අවධානය යොමු කළ යුතු ප්‍රධාන අංශ කෙරේ විධිමත් පියවර අනුගමනය කිරීම, විශේෂයෙන් රජය තම කටයුතු මගින් මේ අනුව නිෂ්පාදනයේ ප්‍රාග්ධන සූක්ෂ්මතාවයේ සිට තාක්ෂණ සූක්ෂ්ම නිෂ්පාදන වෙත සිය කාර්මික සංවර්ධන කටයුතු මෙහෙය වීම ඇත්ත වශයෙන්ම මෙම කාර්මීකරණ රටවල් දෙස බලන විට පොදුවේ ලිහිල්කරණය කළ බාහිරාභිමුඛ ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කළ රටවල් අතර පෞද්ගලික අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය සැබැවින්ම සියලු කටයුතුවලින් නිදහස් කොට ඇත. සරල බදු ක්‍රම, පහත් ප්‍රාග්ධන භාණ්ඩ මිල ආනයන හා අපනයන, මිල පාලනය, දේශීය ව්‍යාපාර මෙන්ම විදේශීය ව්‍යාපාර සලකා කටයුතු කිරීම, සහනාදායී පොළී අනුපාත, විදේශ විනිමය පාලන හා ඊට අදාල නීති - රෙගුලාසි යනාදිය සඳහා ලිහිල්කරණයේ උපරිම සහන, විදේශීය ආයෝජන සඳහා ලබා දී ඇත. එලෙස ම දේශීය ආයෝජනය තුළින් විදේශීය ආයෝජනයන් වෙනස්වීමට බලපාන ප්‍රතිපත්තියක් ද නොමැත. මේ ආකාරයට නිදහස් ආර්ථිකය සමග රජය අවම වශයෙන් සහභාගී වීම පමණක් සිදුවිය.

හොංකොං රජය සලකා බලන ලද්දේ කාර්යක්ෂම පරිපාලනය, ප්‍රමාණවත් යටිතල පහසුකම් හා පැහැදිලි සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති මගින් ප්‍රමාණවත් දිරිගැන්වීම් තුළින් විදේශීය ආයෝජකයන් ඇද ගැනීම ය. නමුත් චීනය හා සිංගප්පූරුව වැනි රටවල් ලිහිල්කරණය සිදු කළ ද ඇතැම් දේශීය කාර්මික ආයෝජන සඳහා විදේශීය ආයෝජකයන්ට සීමා පැනවීම සිදු කොට ඇත. මෙහි දී රජය මැදිහත් වී කාර්මික අවශ්‍යතා ඉටු කිරීම, නීති පැනවීම තුළින් විදේශීය ආයෝජන සඳහා ඉතා දැඩි ආකාරයකට සීමා පනවා ඇත. එසේ වුවත් චීනය 1978න් පසු යම් යම් අවස්ථාවල ලිහිල්කරණ ප්‍රතිපත්තිය තුළ සිය ආර්ථිකයේ කටයුතු ගණනාවක් විශාල වශයෙන් අපනයනාභිමුඛ ප්‍රතිපත්තියට අනුව ක්‍රියාත්මක කිරීම, එහිදී මිළ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ, පෞද්ගලීකරණය, නිදහස් වෙළෙඳ ප්‍රතිපත්තිය තුළ විශේෂිත ආර්ථික කලාප සඳහා වෙරළබඩ නගර ආර්ථික සංවර්ධන කලාප ලෙස විදේශීය ආයෝජකයන්ට කටයුතු කිරීමට ඉඩ අවස්ථා සලසාදීම, එහි දී ප්‍රතිලාභ සඳහා බදු අඩු කිරීම, විදේශ විනිමය පාලනයේ සීමා අඩු කිරීම, ආනයන අපනයන සම්බන්ධයෙන් බදු සහන සමග කාර්මික යටිතල පහසුකම් සහිත පරිසරයක් ගොඩ නැංවීම ඉතා වැදගත්ය.

සිංගප්පූරුව සහ චීනය ද ලිහිල්කරණය තුළ විදේශීය ආයෝජන ඇතැම් අංශ සඳහා සීමාකරණයට ලක් කිරීම, තවදුරටත් විමසා බැලීමේ දී දකුණු කොරියාව තුළ ඒ ආකාරයට දුම්කොළ, ප්‍රකාශන මුද්‍රණ, විශේෂ අනුමත ජීව විද්‍යාත්මක නිෂ්පාදන, ඖෂධ හා පුපුරණ ද්‍රව්‍ය සඳහා සීමා කිරීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම දැකිය හැකි ලක්ෂණ වේ.

තවදුරටත් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී තෝරා ගත් අංශ වෙත මැදිහත්වීම් සමග ඒවා සඳහා උපදේශාත්මක සේවාවන් සැපයීමට කටයුතු කිරීම දැක්විය හැකිය. දකුණු කොරියාව හා මැලේසියාව විසින් විශාල රසායනික කර්මාන්ත සම්බන්ධයෙන් පැවති සාර්ව ආර්ථික ස්ථායිකරණය පිස්කල් ක්‍රියාවලිය තුළින් සහනාධාර සැපයීම් කටයුතු මෙහෙය වීම සිදුවීම ද වැදගත් ය. මින් පැහැදිලි වන්නේ මානව හා භෞතික ප්‍රාග්ධන සමුච්චිතයට හා සම්පත් බෙදාහැරීමට උදව් කිරීම මගින් ආයෝජනයේ ඉහළ ඵලදා නෙලා ගැනීමට මෙම රටවල් අඛණ්ඩව කටයුතු අනුගමනය කිරීම සාර්ථකත්වයට පසුබිම ඇති කළේය.

සැබවින් ම දියුණුවන රටවල් සහ ආර්ථිකයන් කාර්මික ප්‍රතිපත්ති සඳහා විවෘත කරනු ලැබුවේ ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහ හා විදේශ විනිමය සඳහා ම පමණක් නොවූ අතර තවදුරටත් ඉතා වැදගත් කඩිනම් හා කාර්යක්ෂම ප්‍රවාහයක් ලෙස කාර්මික සංවර්ධනයට අදාළ තාක්ෂණය, කළමනාකරණ නිපුණතා, අලෙවිකරණ උපක්‍රම යනාදි සමූහය සිය ආර්ථික වෘද්ධිය, සේවා නියුක්තිය, පලදායිතාව හා අපනයන ක්‍රියාකාරකම් යනාදිය වර්ධනය කර ගැනීමේ අරමුණ ද ඇතිව ප්‍රවර්ධනයට පියවර ගැනීම සුවිශේෂී සංසිද්ධියක් විය

ආයෝජකයන්ගේ මූලික අරමුණ අවම අවදානමක් තුළ සිය ප්‍රතිලාභ ඉහළ නංවා ගැනීම වේ. අවදානම අවම කර ගැනීම රඳා පවතින්නේ දේශපාලන හා සමාජ ස්ථායිකරණ හා සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති මත වේ. ව්‍යාපාරික ලාභ දායකත්වය රඳා පවත්නේ වෙළෙඳපොළ අවස්ථා, සාධක පිළිබඳ තහවුරු කිරීම, ආයතනික කාර්යක්ෂමතාව, මානව හා භෞතික යටිතල පහසුකම් මත ය. ඒ අනුව විදේශීය ආයෝජන ප්‍රතිපත්තිය මගින් ආයෝජන පරිසරයක් ගොඩනංවා ගැනීමට හැකියාව ඇති වනු ඇත. ලොව තුළ මෙම රටවල් දේශපාලන වශයෙන් බොහෝ දුරට සාර්ථක වාතාවරණයක් හිමිකර ගැනීම අනිකුත් රටවල දේශපාලන හා සමාජ ස්ථායිකරණය පොදු හා පෞද්ගලික අංශ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ දී ශක්තිමත් දායකත්වයක් සපයා දීමට සමත් වනු ඇත.

ප්‍රධාන කාර්මිකරණ රටවල් හැරුණු විට සඳහන් කළ අනෙක් රටවල (සිංගප්පූරුව හැර) දියුණු ස්වාභාවික සම්පත් පිහිටා තිබීම, තෙල් හා ගෑස් සම්පත් වැනි දේ විදේශීය ආයෝජන අවශ්‍යතා සඳහා වැදගත් මූලයන් බවට පත්විය. එමෙන් ම පොදුවේ විශිෂ්ඨ මානව හා ආයතනික පහසුකම්, වඩාත් දියුණු ස්වභාවයක් ගැනීම, විදේශ ආයෝජන ඇද ගැනීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීමට සමත් ලක්ෂණ වේ. එලෙසම බදු විරාම, ක්ෂය දීමනා වර්ධනය, අපනයන දිරිගැන්වීම, ආනයන බදු නිදහස් කිරීම හා සහනාධාර (අවම පිරිවැය ණය පහසුකම් කාර්මික සංවර්ධනයට අදාළව සපයාදීම, පොදුවේ මෙම රටවල් ආයෝජන මණ්ඩල පිහිටුවා ගැනීම (නිදහස් වෙළෙඳ කලාප ආශ්‍රිත) කලින් කර්මාන්ත කටයුතු නංවාලීම, සම්බන්ධීකරණය හා උපදේශක සේවා සැපයීම, පිස්කල් පහසුකම් යනාදිය අනිකුත් වරප්‍රසාද ලෙස හිමිකර දීම ද ඒ අතර මූලික වේ.

හඳුන්වා දුන් මෙම සාර්ව ආර්ථික කළමනාකාරීත්වයේ සාර්ථකත්වය ගෙන බලන විට පෞද්ගලික විදේශීය ආයෝජන බාහිර ප්‍රාග්ධනයේ ප්‍රධාන මූලය බවට පත් වී ඇත. මේ අනුව 1980-85 සිට 1986-90 වන විට ප්‍රාග්ධන ප්‍රවාහයන් 30-75%ක් දක්වා වර්ධනය විය. 1990 ඇ.එ.ජ. ඩොලර් දස කෝටි 195 (61%)ක් විය. ලෝක විදේශීය ආයෝජනයෙන් 10% කි. 1970-79 දශක තුළ ඉහළ පෞද්ගලික විදේශීය ආයෝජන ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 0.3ක් විය. 1980- 90 වන විට මෙම තත්ත්වය වෙනස් වේ. සිංගප්පූරුව ප්‍රධාන විදේශීය ආයෝජනලාභියා බවට පත් විය (ඇ.එ.ජ. ඩොලර් මිලියන 2.3). මේ අනුව 1990 අවසානයට විදේශීය ආයෝජන හොංකොං, චීනය, මැලේසියාව, සිංගප්පූරුව, තායිවානය, සහ තායිලන්තය, ඇ.එ.ජ. ඩොලර් දස කෝටි 7.4ක් හිමිකර ගන්නා ලදි (UNCTAD Data 2020).

සමස්තයක් ලෙස මෙම රටවල් තවදුරටත් 2019 අවසානයට අඛණ්ඩව ඍජු විදේශීය අයෝජන ආකාර්ශනය කර ගැනිමට සමත් වීය. දියුණු රටවලින් මෙලෙස ආර්ථික පරිහානිය

තුළ සෘජු විදේශ ආයෝජන ක්‍රමයෙන් අඩුවීමත් එම කාල සීමාව තුළම ආසියාව වේගයෙන් වර්ධනය විමට පටන් ගැනීම පෙර කවර දාවත් නොවූ තත්ත්වයක් ලෙස පෙන්වා දිය හැක. විශේෂයෙන් ලෝක ආර්ථික අර්බුධය, කෝවිඩ් 19 වසංගතය සමඟ වර්ධනය විම. එම අර්බුධකාරි තත්ත්වය තුළ කෙසේ නමුත් ආසියාවද වර්ධන ඉලක්ක සපුරා ලීම අතිශයින්ම වැදගත් වේ. සිංගප්පුරුව අඛණ්ඩව සෘජු විදේශ ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගැනීමට සමත් විය. 2019 අවසාන වන විට සිංගප්පුරුව පමණක් විශාලතම කොටස එනම් ඇ.එ.ජ. බිලියන 92ක් ආකාර්ශනය කර ගැනීම. නමුත් 2020 අවසානයට මෙය ඇ.එ.ජ. බිලියන 50ක් දක්වා පිරිහිම. (37% පිරිහිමක් වාර්තා කිරීම). (UNCTAD Data 2020).

කෙසේ නමුත් සමස්තයක් ලෙස 1980 – 2020 කාලය පිළිබඳ සැලකිලිමත් විමේ දී පැහැදිලි වන්නේ මෙම රටවල කැපි පෙනෙන ආකාරයට විදේශීය සෘජු ආයෝජන ආකර්ශනය කර ගැනීමට සමත් වී ඇත.

සංඛ්‍යා සටහන - 01

සෘජු විදේශ ආයෝජන තොග

1980 – 2020 (ඇ.එ.ජ. බිලියන)

හොං කොං	1885
සිංගප්පුරුව	1855
දකුණු කොරියාව	265
තායිලන්තය	272
චිනය	1979
කාම්බෝජය	37
මැලේසියාව	174
වියට්නාමය	177
ශ්‍රී ලංකාව	13

මූලය: UNCTAD data 2020

එම රටවල සාර්ව ආර්ථික කළමණාකාරිත්වයේ සාර්ථකත්වයේ සැබෑ තත්ත්වය ව්‍යුහාත්මකව ආර්ථිකය තුළින් ද දැක ගත හැක. එය ආසියාතික අනිකුත් රටවලට ආදර්ශයක් වනුයේ 1990 වන විට විශේෂයෙන් ඉන්දියාව පාකිස්ථානය සහ ශ්‍රී ලංකාව, කාම්බෝජය, මැලේසියාව, සහ වියට්නාමය වැනි රටවලට ද වේගවත් ප්‍රතිසංස්කරණ අනුව සාර්ථකත්වය අත්පත් කර ගැනීමට සමත් වුවත් ශ්‍රී ලංකාව එම තත්ත්වයට අඛණ්ඩව සතුටුදායක මට්ටමකින් තබා ගැනීමට අපොහොසත් වීම වගුව දෙක දක්වා ඇත.

මෙලෙස ඉහළ සෘජු ආයෝජන ආකර්ශනය වේගවත් වීමත් සමඟ සිය ආර්ථික වෘද්ධි වේගයන්ද වර්ධනය කරා ගෙන යාමට දකුණු සහ නැගෙනහිර ආසියාව සමත් වීම දෙවන වගුවෙන් පැහැදිලි වේ.

සංඛ්‍යා සටහන - 02

මූර්ථ දළ දේශිය නිෂ්පාදිතයේ වෘද්ධි අනුපාතිකය (%)			
වර්ෂය	ශ්‍රී ලංකාව	දකුණු ආසියාව (සාමාන්‍ය)	නැගෙනහිර ආසියාව (සාමාන්‍ය)
2009	3.5	7.1	7.7
2010	8.0	7.7	9.8
2011	8.4	5.1	8.5
2012	9.1	5.5	7.5
2013	3.4	6.1	7.2
2014	5.0	7.0	6.8
2015	5.0	7.5	6.5
2016	4.5	7.7	6.4
2017	3.4	6.9	6.5
2018	3.2	6.8	6.3
මූලය - UNCTAD data 2020			

6. අධ්‍යයන ක්‍රමවේදය

මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ අනාගතය කාර්මිකරණ ක්‍රියාවලිය යටතේ විශේෂයෙන් රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයන ඔස්සේ සාර්ථකත්වය කරා ගෙන යන්නේ කෙසේදැයි විග්‍රහ කිරීම වේ. මේ සඳහා විස්තරාත්මක ආකෘතිය යොදා ගැනේ. මෙම පර්යේෂණ පත්‍රිකාව ද්වීතීයික දත්ත මත පදනම් වන අතර එය ශ්‍රී ලංකා මහා බැංකු වාර්තා, ලෝක ආයෝජන හා සංවර්ධන වාර්තා දත්ත සහ වෙළෙඳ සහ සංවර්ධන කටයුතු පිළිබඳ සමුළු දත්ත ඔස්සේ 1978 – 2020 කාලය ආවරණය කරමින් අධ්‍යයනය සිදු කිරීම විශේෂත්වයකි.

7. ශ්‍රී ලංකාවේ කාර්මික සංවර්ධනයේ සමස්ත ප්‍රවනතාව:-

ශ්‍රී ලංකාව ලිහිල්කරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ පෙරටු කොට අඛණ්ඩව රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයනයේ ප්‍රමුඛතාවය හිමිකර දීමට කටයුතු කිරීම. මහ කොළඹ ආර්ථික කොමිසමේ ආයෝජන ප්‍රවර්ධන කලාපය, (ආ.ප්‍ර.ක) දේශීය ආයෝජන උපදේශන කමිටුව ප්‍රධාන කොට කටුනායක, බියගම, කොග්ගල සහ දිවයිනේ සෙසු ප්‍රදේශ ආශ්‍රිතව

රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයන ව්‍යාපෘති අඛණ්ඩව ප්‍රසාරණය කිරීමට පියවර ගැනීම ප්‍රගතිය වාර්තා කිරීමක් බවට පත්විය.

ආර්ථිකයේ සම්පත් බෙදාහැරී ඇති ආකාරය දෙස බලන විට සැබවින්ම 1978 පමණ වන තෙක් කෘෂිකාර්මික අපනයන බෝග (තේ,රබර්,පොල් සහ අනිකුත්) අපනයන ව්‍යූහය තුළ වැදගත් තැනක් හිමිකර ගැනීමට සමත්වුවත් පසුව එම තත්ත්වය ක්‍රමයෙන් වෙනස් වීමට භාජනය විය. 1978 මුළු අපනයනය ඉපයීම තුළ කෘෂි අපනයන ඉපයීම් 75.1%ක් හෙවත් ¾ක් හිමිකර ගැනීමටත් 1990 සහ 1992 පිළිවෙළින් 32%ක් සහ 24%කට ආසන්න අගයක් ගැනීම තවදුරටත් අඩුවෙමින් සම්ප්‍රදායික නොවන අපනයන ඉහළ අතට නැඹුරු වීම තුළින් පැහැදිලි කරනුයේ අපනයන භෝග වශයෙන් තේ, රබර් පොල් හි වැදගත් කම 73% - 8%ක් දක්වා විශාල වශයෙන් අඩුවීම සහ කාර්මික අපනයන 14% - 61%ක් දක්වා සැළකිය යුතු ලෙස ඉහළ මට්ටමකට නැඟීමයි (වාර්ෂික වාර්තා, ශ්‍රී ලංකා මහා බැංකුව 2021). කාර්මික භාණ්ඩ අපනයන වර්ධනය වාර්ෂිකව 1978 – 2020 කාලයේ දී 30%ක් ඉක්මවූ අනුපාතයකින් වර්ධනය විම සහ මුළු වෙළෙඳපොළ අපනයනයද 70%ට අධික වීමක් වාර්තා කරන ලදී. කෙසේ නමුත් එතැන් පටන් කාර්මික භාණ්ඩ අපනයනය ප්‍රසාරණය ප්‍රථමික භාණ්ඩ අපනයනය පසු පසට තල්ලු වෙමින් කාර්මික භාණ්ඩ මුළු අපනයනය තුළ 70% සිට 68%ක පරාසයක් දක්වා පංගුව ඉහළ අගයක උච්ඡාවචනය වීම දැක්විය හැක.

1979 වර්ෂයේ මුළු අපනයන වටිනාකම රුපියල් දසලක්ෂ 15,275ක්ව පැවතීමට සාපේක්ෂව කාර්මික අපනයන ඉපයීම් (වටිනාකම) රුපියල් දසලක්ෂ 3,737ක් හෙවත් මුළු අපනයන ඉපයීම් තුළින් 23.6%ක් වැනි අගයක් ගැනීම සහ එම වර්ෂය තුළ කෘෂි අංශය සිය කාර්යභාරය ආර්ථිකය වෙනුවෙන් ඉටුකළ ද පසුකාලය වන විට ඇති කරනු ලැබූ විවිධ වෙනස්කම්, විශේෂ අවධානය යොමුකිරීම සහ ලෝක වෙළෙඳපොළ බලපෑම අනුව දායකත්වය ආර්ථිකයට සැපයීම අඩුවීම දැකිය හැකි ලක්ෂණයකි. මේ අනුව කාර්මික අපනයන ඉපයීම් මුළු අපනයන ඉපයීම් තුළ 68.9%ක් හෙවත් ¾කට දායකත්වය සැපයීම සිදුවිය. මෙලෙස ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ කාර්මික අපනයන කේන්ද්‍රීය අපනයනාභිමුඛ ප්‍රතිපත්තියේ කේන්ද්‍රගත වීම සියලු ක්‍රියාමාර්ගයන්ගේ විශාල වර්ධනයක් විය. ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් අඛණ්ඩව විදේශ ආයෝජන සඳහා වෙනත් කිසිම රටක ලබා නුදුන් ආකාරයේ වරප්‍රසාද ගණනාවක් අයෝජකයන් වෙත ලබාදීම තව දුරටත් තහවුරු කරනුයේ අවම පිරිවැය යටතේ විශාල ලාභ ලබා ගැනීමට ඇති හැකියාව ආර්ථිකය තුළ පැවතීමයි. මේ අනුව රෙදිපිළි හා ඇගළුම් අපනයනය සීඝ්‍ර ලෙස ප්‍රසාරණය

සහ වර්ධනය වීම 1979දී රුපියල් දස ලක්ෂ 1,103 ක වටිනාකම සහ අපනයනය කළ ප්‍රමාණය (කෑලි) දස ලක්ෂ 33.96 ක්ව පැවති අතර වටිනාකම 1976 සහ 1979 පිළිවෙළින් රුපියල් දස ලක්ෂ 68.9ක් සහ 1,103.4ක් විය. මෙය 1992 අවසාන වන විට වටිනාකමින් රුපියල් දස ලක්ෂ 52,587ක් දක්වා 29.7%ක වර්ධනයක් පෙන්වමින් වටිනාකමින් 26.8%ක වර්ධන වේගයක් පෙන්වූ අතර අපනයනය කළ ඇඳුම් සහ රෙදිපිළි ප්‍රමාණය (කෑලි) දස ලක්ෂ 304ක් විය. එලෙසම මුළු අපනයන ඉපයීම් තුළ රෙදිපිළි ඇගළුම් ඉපයීම් 7.2%ක සිට 47.8%ක් දක්වා හත් ගුණයකින් පමණ වර්ධනය විය. සැළකිය යුතු ක්‍රියාකාරිත්වයන් වූ ලංකාවේ රෙදිපිළි හා ඇගළුම් අපනයනය සම්බන්ධයෙන් ප්‍රශංසනීය ප්‍රගතියක් ලබාදෙන ලදි. 2000 – 2004 කාලයේ දී ඉපයූ ආදායම ඇ.එ.ජ බිලියන 2.8ක් වාර්තා කිරීමට සමත් විය. 2005 – 2019 කාල පරිච්ඡේදය සාමාන්‍ය වාර්ෂික රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් අපනයනය ඇ.එ.ජ බිලියන 5.7ක් වාර්තා කිරීම ද සැලකිය යුතු සතුටුදායක මට්ටමක් ගන්නා ලදී (වාර්ෂික වාර්තා මහ බැංකුව 2020).

ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු රෙදිපිළි සහ ඇඟළුම් ලෙස අපනයනය දියුණු වෙමින් පවතින රටවල සිදුවන ප්‍රමාණයක් ලෙස 2000 – 2004 කාල පරිච්ඡේදයේ වූ 1.1%ක අගය 2018-2019 කාල පරිච්ඡේදය තුළ දී 1.8%ක් දක්වා වර්ධනය විය. බහු කෙඳි ගිවිසුම (Multy-fibre Agreement) නියත වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ රෙදිපිළි අපනයනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට හේතු සාධක විය. මෙම පංගුව ක්‍රමයෙන් පසු වසර වලදී පිරිහෙමින් අපනයනකරණය සෙසු කර්මාන්ත දෙසට එබඳු දේ වශයෙන් රබර් නිෂ්පාදනය, පිගන් භාණ්ඩ සහ සංචාරක භාණ්ඩ නිෂ්පාදන දෙසට විතැන් වීම ද අවධානය යොමු කළ යුතු කරුණක් වෙයි (වගුව 03 බලන්න).

එසේම මුළු සේවා නියුක්තිය ආයෝජන මණ්ඩල අනුමත ව්‍යවසායක ආයතන කරා ගමන් කරන ලදී. උදාහරණ වශයෙන් 1980දි තිබූ ගණන 1,10,000 වූ අතර එය 500,000ක් දක්වා 2015 වන විට වර්ධනය විය. මෙසේ අපනයනාභිමුඛ ශ්‍රම සූක්ෂම කාර්මිකරණය තුළ නුපුහුණු සහ අර්ධ පුහුණු ශ්‍රමිකයන් ලෙස කටයුතු කිරීම කැපි පෙනෙන ලක්‍ෂණයකි. කෙසේ නමුත් 2020 අවසානය වන විටද සැළකිය යුතු ප්‍රමාණයකින් ශ්‍රම සූක්‍ෂම කාර්මීකරණය පමණක් ව්‍යාප්ත විම ද වැදගත් සංසිද්ධියකි.

අනුගමනය කළ ප්‍රතිපත්ති අනුව රජය විසින් අඛණ්ඩ පෞද්ගලික ව්‍යවසාය වෙත ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් සඳහා මැදිහත්වීමට අවකාශ සලසාදීම සහ පෞද්ගලීකරණය ක්‍රියාදාමයට අනුව 1989න් පසුව වේගවත් කිරීමට සමගාමීව රාජ්‍ය අංශයේ කර්මාන්ත

කටයුතු අඛණ්ඩව පිරිහීමට භාජනය වීම, රාජ්‍ය අංශයේ කර්මාන්ත පවා ලෝක බැංකු උපදෙස් මත කළමණාකාරිත්වය පමණක් නොව සියළුම කොටස් පෞද්ගලික අංශයට පැවරීම හේතු කොට රාජ්‍ය අංශයේ කර්මාන්ත කටයුතු සීඝ්‍රයෙන් පහළ අගයක් කරා ගමන් කිරීම ද විශේෂ ලක්ෂණයකි.

තවදුරටත්, රෙදිපිළි හා ඇගළුම් අංශය තුළ සේවා නියුක්තිය ප්‍රධාන වශයෙන් ප්‍රසාරණය වූයේ අපනයනාභිමුඛ ඇතුළු කර්මාන්ත අනුමැතිය ලත් මහ කොළඹ ආර්ථික කොමිසම සහ ආයෝජන ප්‍රවර්ධන කලාපයට, (ආ.ප්‍ර.ක) අදාල ප්‍රදේශ ඇසුරු කරගෙනය. 1975-1985 වන විට මුළු සේවා නියුක්තිය 1,07,944 සිට 2,06,172ක් දක්වා 91%න් වර්ධනය වීම සහ මහ කොළඹ ආර්ථික කොමිසම සහ ආ. ප්‍ර. ක. මගින් 1985 වන විට 58,203ක් හෙවත් 74%න් රෙදිපිළි හා ඇගළුම් අපනයන අංශයේ වූ සේවා නියුක්තිය වීම 1992 අවසාන වන විට 65,465ක් හෙවත් මුළු ආයෝජන මණ්ඩලය යටතේ ඇති ව්‍යවසායකයන්හි නියුතු මුළු සේවක සංඛ්‍යාවෙන් 63%ක සංඛ්‍යාවක් වශයෙන් සඳහන් වීම දැක්විය හැක. මෙම තත්ත්වය 2000, 2010 සහ 2020 වන විට අඛණ්ඩව රැකියා අවස්ථා යම් කිසි මට්ටමකින් වර්ධනය විම වගුව 03 ලේඛනයට අනුව තවදුරටත් මනාව පැහැදිලි කර ගත හැක.

සංඛ්‍යා සටහන - 03

තෝරා ගත් වර්ෂය	**සේවා නියුක්ති ගණන**		**කාර්මික (රාජ්‍ය ව්‍යවසායකත්ව සහ ආයෝජන මණ්ඩල අනුමත වූ)**	**මුළු සේවා නියුක්තිය කාර්මික අංශයේ ප්‍රතිශතයක් වශයෙන්**
	රාජ්‍ය ව්‍යවසායන්ගේ කාර්මික ව්‍යවසාය	**ආයෝජන මණ්ඩල අනුමත වූ රැකියා**		
1980	---	11	537	12.1
1985	---	36	648	12.6
1990	45	71	669	13.4
1995	40	233	789	15.3
2000	34	368	1045	16.6
2005	24	411	1385	18.4
2010	11	426	1348	17.5
2015	12	491	1408	18.0
2019	11	---	1504	18.4
2020	11	---	1398	17.5

(මූලය : අතුකෝරාල 2021)

තවද කර්මාන්ත අංශය තුළ ඉහළ ධාරිතා උපයෝගීකරණ මට්ටමින් පැවතීම ද දැකිය හැකි සාර්ථක ලක්ෂණයකි. කර්මාන්ත උපයෝගීකරණය 1974 - 77 කාලයේදී 55%ක් වූ අතර එය 1982 – 85 කාලයේදී 75%ක් දක්වා වර්ධනයක් පෙන්වීම කාර්මික නිමැවුම් හා සේවා නියුක්තියේ ඉහළ නැගීමක් ලෙස පෙන්වා දිය හැකිය. ධාරිතා උපයෝගීකරණය වර්ධනය වීම 1974 -77 කාලය තුළ 52% සිට 1982-85 වන විට 97%ට ආසන්න සංඛ්‍යාවකින් සංයුක්ත වීම 1991 අපනයනයට 98%ක් සහ 1992 තාවකාලික ඇස්තමේන්තු සඳහා 90%ක ගණනක් පෙන්නුම් කිරීම ද වැදගත් ලක්ෂණයකි. සැලකිය යුතු ලෙස ධාරිතා උපයෝගීකරණය වර්ධනය වීම අළුත් ධාරිතාවයන් යුතු බොහෝ කර්මාන්ත ඇති කිරීමයි. අළුත් ධාරිතාවයන් ඇති වූයේ මහ කොළඹ ආර්ථික කොමිෂම ප්‍රදේශ ගත ව්‍යවසායන් මගින්ය. කාර්මික අපනයන කළ රෙදිපිළි හා ඇගළුම් අපනයන ඉපයීම් වර්ධනය වෙළෙඳ ගිණුමේ හිගයට මෙන්ම දළ ජාතික නිෂ්පාදනය වර්ධනය සඳහා ඉහළ දායකත්වයක් සැපයුව ද දිගුකාලීන ශක්තිමත් ආර්ථික ස්ථාවරයක් තබාගැනීම සඳහා විශේෂිත වූ මෙවැනි අපනයන එකක් හෝ දෙකක් පදනම් කොට සියළු කටයුතු සකස්වීම කරුණු කීපයක් සම්බන්ධයෙන් ආර්ථික සිද්ධාන්තයක් නොවන ආකාරයක් ගැනීම තවදුරටත් පැහැදිලි කළ යුතු වේ. සැබැවින්ම දැනට ක්‍රියාත්මක වන්නා වූ ක්‍රියා මාර්ගයන්ට අනුව එය ඉතාම පැහැදිලි අභියෝගාත්මක සංසිද්ධියක් වෙයි.

8. ශ්‍රී ලංකාව මුහුණදෙන අනාගත අභියෝග

සැබැවින්ම ලෝක වෙළෙඳපොළ රෙදිපිළි හා ඇගළුම් ආනයනය - අපනයනය තත්ත්වයට අනුව අපනයනය අතින් නව කාර්මීකරණය වූ රටවල් විසින් ඉහළ හිමිකාරිත්වයක් තබා ගැනීම සහ ආනයන හිමිකාරිත්වය අර්බුධකාරි ආර්ථික පසුබිමක් මත සිය ආර්ථිකය පවත්වා ගනු ලබන ඇ.එ.ජ. හිමි කර ගැනීමයි. එහෙයින් අපනයන ගෙන බලන විට ශ්‍රී ලංකාවට තරග කිරීමට සිදුව ඇත්තේ මේ වන විට රෙදිපිළි හා ඇගළුම් අපනයනයේ පුරෝගාමීන් ලෙස කටයුතු කරන ප්‍රධාන රටවල් සමගය. දේශිය හා බාහිර සංවර්ධනයන් ශ්‍රී ලංකාවට පාලනය කළ නොහැකි ආකාරයේ අභියෝගයන්ට මුහුණ පාන තත්ත්වයක් උදාකර ඇත.

දියුණු රටවල සිදු කෙරුණු නිමි භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය 1970 ගණන්වලදී විශේෂයෙන් පහත් වැටුප් සහිතව දියුණු වන ජාතීන්ට විතැන් කිරීමෙන් සිදු වූයේ දියුණු රටවල් වෙළෙඳුන් බවට පත්වීමයි. සාම්ප්‍රදායිකව නිමි භාණ්ඩ නිෂ්පාදන කර්මාන්ත දියුණු වන රටවලට විතැන් කිරීමේ අනෙක් ප්‍රතිඵලය වූයේ රැකියා අවස්ථාවන් දියුණු රටවල පිරිහීම හා වේගයෙන් මහජන විරෝධය ගොඩ නැගීම ඉහළ යාමයි. අනතුරුව නිෂ්පාදනයේ රටාව වෙනස් කිරීමට දියුණු රටවල් කටයුතු කිරීම එහි දෙවන අවස්ථාවේ සිදුවූ සුවිශේෂ සිද්ධියකි.

2006දී ජර්මන් ආර්ථික විද්‍යාඥ හැන්ස් වර්නර් සිම් (Hanss Vernor Sim) පර්යේෂණ පත්‍රිකාවක් ඉදිරිපත් කරමින් මෙම ක්‍රියාදාමය ප්‍රථම වරට අණාවරණය කිරීමට සමත් විය. දියුණු රටවල නිෂ්පදන ක්‍රියාවලියට රෙදි පිළි හා ඇඟළුම් කර්මාන්තය නැවත සිය රටවල් කරා ආයතන රැගෙන යාමේ ක්‍රියාදාමය හඳුන්වාදීම (on shoring/ re shoring) පෙර තිබූ off-shoring ක්‍රමයට පටහැනි ක්‍රියාවක් බවට පත්ව ඇත. එසේ ම Euro Found මගින් කළ යුරෝපා සංගමයේ පරීක්ෂණ වාර්තාවලට අනුව 2019 තුළ මාතෘකාවක් වශයෙන් ගත් The Future of Manufacturing in Euro during 2014 – 2018 අනුව මුළු සිද්ධි 146 වූ re-shoring හෙවත් නැවත යුරෝපයේ ප්‍රධාන ආර්ථිකයන් තුළ ස්ථාපිත කිරීමට පියවර ගැනීම වැදගත් කරුණක විය. විශේෂයෙන් එංගලන්තය ඉතාලිය, ප්‍රංශය හා ජර්මනිය යන රටවල නිෂ්පාදන වෙළෙඳපොළට ආසන්නව පිහිටීම. (near shoring) සංවර්ධනයේ දී නිමි භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය හා ඊට අදාළ පහසුකම් වෙළෙඳපොළ සමීපව තිබීම හෝ රට ආසන්නයට විතැන් කිරීමක් වැනි කාලයක් යුරෝපය සහ උතුරු ඇමෙරිකා වෙළෙඳපොළට ලඟා වීමට ගත වීම මෙම near shoring යටතේ දින තුනකට ගතවන කාලය අඩු කර ගත හැකි විම මෙම කර්මාන්ත රටවල් තුළ හෝ ඊට ආසන්න පිහිටු විමට කටයුතු කිරීම අත්පත් කර ගත හැකි වාසි අතර ප්‍රධාන වෙයි. මෙම පෙන්වා දීම විශේෂයෙන් යුරෝපය තුළ on shoring යටතේ කර්මාන්ත ස්ථාපිත විම එංගලන්තයට, පෘතුගාලය, මැසිඩෝනියාවට සේවා සැපයීම සහ near shoring යටතේ ටියුනිසියාව, ටර්කී, මොරොක්කෝව රටවල් ආශ්‍රිතව කර්මාන්ත පිහිටුවීම වාසි අත්පත් කර ගැනීමේ තවත් පියවරකි. Mckinsey ආයතනයේ (2018) ඇස්තමේන්තු වලට අනුව 2050 වන විට ලෝක රෙදිපිළි හා ඇඟලුම් නිෂ්පාදනයේ 50%ක පමණ ප්‍රමාණයක් on shoring හා near shoring නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට යටත්ව සිදුවන බව වාර්තා කරයි. මෙය සැබවින්ම ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළුව දියුණුවන රටවල අනාගත රෙදිපිළි සහ ඇඟලුම් නිෂ්පාදනයට අදාළ කොට සිදුවන සියලු සාර්ව ආර්ථික ක්‍රියාදාමයටම අභියෝගයකි(Wijewardena 2018).

හතරවන කාර්මික විප්ලවයට ලෝකය ප්‍රවේශ විමේ පරිච්ඡේදය නව තාක්ෂණයෙන් ලෝකය පිරි ඇති සමයක නව තාක්ෂණය මිනිස් ජීවිතය වෙනස් කරන අතර වැඩ කටයුතු නැත්නම් ඊට සම්බන්ධ කාර්යන්ද වෙනස් කරනු ඇත. එවැනි පසුබිමක ලෝක නිෂ්පාදන පංගු ජාලයේ කොටස්කරුවන් ලෙස සිය කටයුතු කිරීම හා සිය නිෂ්පාදන ගෙන යාමට බොහෝ දියුණු රටවල් වර්තමානය වන විට කටයුතු කරනු ඇත. බොහෝ දියුණු රටවල් එක් අවසාන නිෂ්පාදන සඳහා රටවල් රැසක යෙදවුම් සිය අවසාන නිමවුමට දායකත්වය ලබා දෙමින් කටයුතු කිරීම, විශේෂයෙන්ම කුඩා රටවල් සිය ආර්ථිකයන් ශක්තිමත් කර ගැනිමට මෙසේ විදේශ ඍජු ආයෝජන ආකර්ෂණය කර ගනිමින් අන්තර් ජාතික භාණ්ඩ නිෂ්පාදනයේ

සැපයුම් කරුවන් බවට පත් වී දැනටමත් නැගෙනහිර ආසියාතික රටවල් විශේෂයෙන් සිංගප්පූරුව, මැලේසියාව, තායිලන්තය, වියට්නාමය ලෝක නිෂ්පාදන පංගුකාරිත්වයේ කොටස්කරුවන් බවට පත් වී හමාරය. මෙම ප්‍රවේශය සලසා ගැනීම අසීරු වුවත් ඉහළ තාක්‍ෂණය රටවල් සතු කර ගැනිම අතිශයින්ම වැදගත්ය. නව තාක්‍ෂණය දැනුම සමඟ විශාල ආයෝජකයින්ට සිය ආයෝජන ක්‍රියාකාරකම් රට තුළ ස්ථාපනය කර තරඟකාරි ලෝක වෙළෙඳපොළ නිෂ්පාදනයට ඉඩ අවස්ථාව විවර කර ගැනිම අතිශයින්ම වැදගත් වේ.

රටේ සිය ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම් ඩිජිටල් ආර්ථිකයට සම්බන්ධ විම අතිශයින්ම වැදගත්ය. ලෝකය තුළ නැගි එන ආර්ථික ක්‍රමයේ ප්‍රධාන වාහකයන් බවට පත් වීම ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් ද නොසලකා හැරිය නොහැකි කරුණකි. නුතන ඩිජිටල් ලෝකය සහ ඉහළ ඩිජිටල් තාක්‍ෂණය සිය නිෂ්පාදන කාර්යන් සඳහා වේගයෙන් සම්බන්ධ කර ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය ක්‍රමයෙන් අපනයන ක්‍රියාදාමයට අදේශ කිරීම සහ අපනයන විවිධත්වයක් සඳහා පියවර ගැනීම සතුටුදායක කරුණකි. නමුත් එය සෙසු රටවල නිෂ්පාදන විපර්යාසයන් දෙස බලන විට කිසිසේත් ප්‍රමාණවත් නැත. 2018 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ ඉහළම දායකත්වය වූ රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් නිෂ්පාදනය 46%ක් වු විට වියට්නාමය 17% ක් චීනය 11%ක් සහ සිංගප්පූරුව 1%ක් ලෙස වාර්තා විය. නමුත් යන්ත්‍ර සූත්‍ර හා විදුලි උත්පාදනය ශ්‍රී ලංකාවේ දායකත්වය 4% කි. එහෙත් මේ සඳහා පිළිවෙලින් ඉන්දියාව 8%ක්, ඉන්දුනිසියාව 10%ක්, පිළිපිනය 60%ක්, වියට්නාමය 36%ක්, චීනය 46%ක්, සිංගප්පූරුව 33%ක්, මැලේසියාව 46%ක්, ලෙස ශ්‍රී ලංකාව අභිබවා යාමට කටයුතු කිරීම අපනයන විවිධත්වය වඩාත් ඉහළින් තහවුරු කිරීමක් වේ. රසායනික නිෂ්පාදන, ප්‍රවාහන උපකරණ ආදියෙන් ද ශ්‍රී ලංකාවට වඩා ඉදිරියෙන් ඉහත සඳහන් කළ රටවල් සිය නිෂ්පාදන පවත්වාගෙන යාමට සමත් වී ඇත.

මෙම රැදියාව තවද කරුණු කීපයක් සම්බන්ධයෙන් අහිතකර ස්වභාවයක් ගැනීම පෙන්වා දිය හැක. විශේෂයෙන්ම අපනයන සලාකය රටවල් අතර ඇති කරගෙන ඇති ගිවිසුම් අනුව තීරණය වීම. ශ්‍රී ලංකාවේ ඇගළුම් අපනයනය සංයුක්ත වන වර්ගීකරණයන් දෙස බලන විට මේවා ද්විපාර්ශ්වික ගිවිසුම් යටතේ ක්‍රියාත්මක වු යම් යම් ගිවිසුම් දීර්ඝ කිරීම් ද දැක්විය හැක.

බොහෝ ද්වි පාර්ශ්විය ගිවිසුම් කාලීන වශයෙන් දීර්ඝ කිරීම් අවශ්‍ය වුවත් ඒවා බොහෝ දුරට ශ්‍රී ලංකාව සෙසු රටවල් සමඟ පවත්නා සබඳතා අනුව ක්‍රියාත්මක වීමද සඳහන් කළ හැකි වැදගත් කරුණකි. සාමාජික රටවල් 28ට තීරු බදුවලින් නිදහස්ව අපනයනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව වරණීය තීරු බදු ක්‍රමවේදය නැවත ලබා දීමට යුරෝපා සංගමය පසුගිය කාලයේ දී තීරණය කරන ලදී. 2023 දෙසැම්බර් 31න් අවසන් වේ. එය නැවත ලබා දීම පවත්නා රෙගුලාසි විමර්ෂණය කරමින් ප්‍රගති සමාලෝචනයෙන් අනතුරුව සිදුවනුයේ බොහෝ දුරට

ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයන වල ප්‍රධානතම වෙළෙඳපොළ යුරෝපා සංගම් වෙළෙඳපොළ වීම හේතුව නිසාම මෙම සහනය නැවත වරක් ශ්‍රී ලංකාවට හිමිවීම සහ තවදුරටත් එය ආරක්ෂා කර ගැනීම පවත්නා ආර්ථික අර්බුධකාරීත්වය සමඟ ඉතා තීරණාත්මක වේ. මෙම සහනය නිසා රෙදිපිළි කුඩා යන්තෝපකරණ, ධීවර නිෂ්පාදනය ඇතුළු විශාල පරාසයකට වැටෙන ශ්‍රී ලාංකික නිෂ්පාදිත 1200ට ආසන්න ප්‍රමාණයක් කිසිදු තිරුබද්ධකින් තොරව යුරෝපා සංගමයට අපනයනය කිරීමට අවස්ථාව උදා වී ඇත.

2020 අවසානයට රෙදිපිළි අපනයන වෙළෙඳ අපනයන යටතේ 59%ක දායකත්වයක් අපනයන ඉපැයීමෙන් වූ ඇ.එ.ජ බිලියන 7.7න් ඇ.එ.ජ බිලියන 4ක් මෙමගින් සිදු වීම. දළ දේශීය නිෂ්පාදනයන් 5.5%ක ආවරණය, සෘජුව රැකියා අවස්ථා 3,50,000ක් හා දෙගුණයකින් වක්‍රාකාර අවස්ථා හිමිවීම සහ කර්මාන්ත අගයෙන් 78%ක ප්‍රමාණයක් කාන්තා රැකියා අවස්තා සැලසීම ශ්‍රම බලකා කාන්තා සහභාගිත්වයෙන් ජාතික සාමාන්‍යයේන් 34%ක් සන්සන්දනයේදී වාර්තා කිරීම සුවිශේෂිත වූ කරුණු වශයෙන් දැක්විය හැක.

ශ්‍රී ලංකා අපනයන මත තීරු බදු පැනවීම නිසා අප රට හා සමාන අපනයන සපයමින් සිටි බංගලාදේශය වියට්නාමය සහ ඉන්දියාව වැනි රටවල් සමඟ තරඟ කිරීමට අපහසු තත්ත්වයක් ශ්‍රී ලංකාවට උද්ගත විම තවදුරටත් අනාගත අපනයන ඉපයීම් වැඩි කර ගැනිමට බාධා කාරි වනු ඇත.

මෙම තත්ත්වය ඉතා අහිතකර අන්දමින් බලපානු ලැබුවත් නව නිෂ්පාදිත විවිධාංගිකරණ කිරීමට අවශ්‍ය කරන මුල්‍යමය හා තාක්ෂණ සම්පත් සොයා ගත නොහැකි වූ මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ඇඟළුම් නිෂ්පාදන ආයතන වලටය. මෙම කර්මාන්ත ශාලා බොහොමයක් වසා දැමීමට සිදු විය. එසේම මෙම තීරුබදු සහනය හිමි කර ගෙන තුබු බංගලාදේශය සහ වියට්නාමය වැනි රටවලට ශ්‍රී ලංකා අයෝජකයන් මෙන්ම විදේශිය ආයෝජකයන් ද යොමු වුහ. මෙම තත්ත්තවය තුළ මෙම සහනය යළි ලබා ගත හැකි විම ශ්‍රී ලංකාවේ තරඟකාරීත්වය උසස් කර ගැනීමට දායක වනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකාවේ විදේශිය සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණ කර ගැනීම සඳහා තිබු තීරුබදු සහනය යළි ස්ථාපිත කිරීමෙන් උදාවු තරඟකාරී පරිසරය සහනයක් වනු ඇත. ඇත. තීරුබදු සහනයේ වාසි ලබා ගනිමින් අපනයන කර්මාන්ත මෙරට තුළ ආරම්භ කිරීමට විදේශිය ආයෝජකයන් පෙළඹීමට සමත් වේ. එහෙත් තවදුරටත් මානව අයිතිවාසිකම් කම්කරු අයිතීන් පරිසර ආරක්ෂා කිරීම් සහ යහ පාලන කටයුතු වඩාත් සමාජ හිතකර ලෙස පවත්වාගෙන යාම 2023 පසුව ද මෙම සහනය ලබා ගැනීමට අවස්ථාව උදා කර ඇත. එහෙත් වර්තමානයේ පවත්නා

අස්ථාවර දේශපාලන පසුබිමක මෙම අවස්ථාව තවදුරටත් උදාකරගැනීම උභතෝකොටික ප්‍රශ්නයක් වනු ඇත.

9. නිගමන සහ යෝජනා

අනාගත තිරසාරත්වය සීමිත වූ කාර්මීකරණයක් මත පිහිටා ක්‍රියාත්මක වීමේ ප්‍රවනතාවන්ගෙන් සහ විදේශීය සෘජු ආයෝජන ආකර්ෂණය ජාත්‍යන්තර වෙළෙඳපොළ ප්‍රවේශය සහිත කාර්මිකරණ ක්‍රියාදාමයක් ශක්තිමත් කිරීමකින් බැහැරව සිය ආර්ථික සංවර්ධන ඉලක්ක තවදුරටත් සපුරා ගත නොහැකි තත්ත්වයක් උදාකර ඇත. අපනයන විවිධත්වය හා ප්‍රමාණය වර්ධනයක් සඳහා මෙන්ම සෘජු ආයෝජන ආකර්ශණියත්වය වර්ධනයට අදාළ පියවර අනුගමනය කිරීම කාලෝචිත ක්‍රියාදාමයකි. පවත්නා සීමිත සරල කාර්මිකරණ නිෂ්පාදිත අයිතම කීපයක් මත පිහිටා කටයුතු කිරීම හා තවදුරටත් පවත්නා අවදානම්කාරීත්වයෙන් බැහැරවීමට සියළු ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනයට පියවර ගැනීම අනාගත ආර්ථික සංවර්ධනයේ ඉහළ ප්‍රගතියට මග හෙළි කිරීමක් වේ.

2020දී කොරෝනා වසංගත තත්ත්වය මධ්‍යයේ ලෝක වෙළෙඳපොළේ ස්වභාවික ද්‍රව්‍යයන්ට ඇති ඉල්ලුම වැඩිවීම නිසා මෙම අංශය හොඳ ප්‍රගතියක් අත්කර ගැනීමේ ක්‍රියාදාමයට ප්‍රවේශ විය. ශ්‍රී ලංකාවේ කුරුඳු සහ සුගන්ධ තෛලයන්ට ඇ.එ.ජ. සහ බටහිර වෙළෙඳපොළවලින් තිබෙන ඉල්ලුම වැඩි විම. විවිධාකාර රෝග රාශියක ඖෂධ නිෂ්පාදනයක් ලෙස විශේෂයෙන් කුරුඳු භාවිතය ඉහළ නැගීම සමස්ත සෞඛ්‍යය සඳහා වඩාත් හේතු වන කුරුඳු ප්‍රතිඔක්සිකාරක ගුණයෙන් ඉහළ වීම, කුරුඳු බේකරි නිෂ්පාදන ආසියානු ආහාර, කුරුඳු රස තේ ආදිය උදෙසා එහි ඇති විශේෂ රසය හා සුවඳ නිසාත්, ඇතැම් ආහාර කල් තබා ගැනීම උදෙසාත් භාවිත කිරීම වැදගත් වීම සහ ඉහළ වටිනා කමක් ගැනීම ශ්‍රී ලංකාව දෙසින් වාසි සහගත තත්ත්වයක් උදා කර ඇත. වර්තමානයේ ලෝකය පුරා ආහාරවලට යොදන ද්‍රව්‍යයක් ලෙසත් ඖෂධ සැකසුම් උදෙසාත් කුරුඳු භාවිතය මේ අනුව තවදුරටත් ඉහළ ගොස් ඇත. ආහාරපාන සැකසුම් කර්මාන්තය ලෝකයේ අති විශාල කර්මාන්තවලින් එකකි. ගෝලීය ජනගහනයේ වර්ධනය වෙමින් පවතින අවශ්‍යතා සඳහා ඇතිවන ඉල්ලුමට සරිලන ලෙස විශාල පරාසයක ආහාර පාන එම කර්මාන්තය තුළ නිෂ්පාදනය අපනයනකරණයේ සුවිශේෂ කර්මාන්තයක් බවට පත් වී ඇත.

2019 ලෝකයේ සමස්ත ආහාරපාන සැකසුම් වෙළෙඳපොළ අගය ඇ.එ.ජ. ඩො. බිලියන 815ක් ලෙස ගණන් බලා ඇත. මෙම අංශය ශ්‍රී ලංකාව තුළ විවිධාංගීකරණයට ලක්වෙමින් දියුණුවට පත් වන සුවිශේෂ කර්මාන්තයකි. අන්තර්ජාතික වෙළෙඳපොළ ආහාරපාන

සැකසුම් උදෙසා ඉල්ලා සිටින ගුණාත්මක භාවය ශ්‍රී ලංකාවේ එම නිෂ්පාදන සතුව තිබීම ඉතා වැදගත් ය. මෙම අංශයේ භාවිත වන දේශීය අමුද්‍රව්‍ය විශිෂ්ට ගණයේ සෞඛ්‍ය සම්පන්න ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරන ඒවා වන අතර මෙම අංශයේ ස්ථාපිත වූ ප්‍රමුඛ පෙළේ සමාගම් සේම කුඩා සමාගම් ද අපනයනය කෙරේ උනන්දු කර වීමට කටයුතු කිරීම ඉතා මැනවින් කළ යුතු ප්‍රධාන කාර්යයක් බවට පත් වී ඇත.

කොරෝනා වසංගත තත්ත්වය හමුවේ 2020 වසරට ඇ.එ.ජ. ඩො. මිලියන 325ක ඉලක්කයක් හඹා ගියත් 2020දී ශ්‍රී ලංකාව ඇ.එ.ජ. ඩො. මිලයන 351ක් එම අංශයෙන් උපයා ගැනීමට සමත් විය. මෙම අංශයේ උප අංශය වූ සැකසූ සහල් සහ ධාන්‍ය ආහාර වර්ග 2020දී ධනාත්මක වර්ධනයක් පෙන්නුම් කළහ. ඒ අතර මද්‍යසාර සහ මද්‍යසාර නොවන පාන වර්ග පෙන්වූයේ සෘණාත්මක වර්ධනයකි. එහෙත් 2019 හා සසඳා බැලූ විට පාන වර්ග අපනයනය පහත වැටීම හේතු කොටගෙන 2020 සමස්ත ලෙස ආහාර හා පාන වර්ග අපනයනය 4%න් පහත වැටී ඇත.

ලෝකය පුරා සෞඛ්‍ය ගැටළු වැඩිවෙමින් පැවතීම හේතු කොටගෙන, ස්වභාවික අමුද්‍රව්‍ය සහිත කාබනික ආහාර ලෙස සහතික කළ ආහාරවලට ලෝක ප්‍රජාවෙන් එන ඉල්ලුම වැඩි විය. එම නිසා මේ ආකාරයට අපනයන ක්‍රියාකාරිත්වය විවිධත්වයකින් ප්‍රගුණ කරමින් ක්‍රියාත්මක කිරීම තවදුරටත් අනාගත අපනයන ආදායම් වර්ධනය කර ගැනීමට මහගු පිටුවහලක් වේ. එසේම සෙසු දියුණු හා දියුණු වෙමින් පවතින රටවල් මෙන් සිය අපනයන වේගයෙන් නවීන තාක්ෂණය පදනම් කොට ගත් නිෂ්පාදන කරා ගෙන යාමට වැඩි වශයෙන් සෘජු ආයෝජන ආකර්ශණය කර ගැනීමට අවශ්‍ය පසුබිම සකසා දීම අතිශයන් වැදගත් වේ.

කෘෂිකර්මික භාණ්ඩ අපනයන ප්‍රවර්ධනයෙන් බැහැරව මෙම කර්මාන්තය ප්‍රධාන වශයෙන් සම්බන්ධ වන්නේ රථවාහන, විදුලි සංදේශ, පාරිභෝගික ඉලෙක්ට්‍රොනික භාණ්ඩ, කාර්මික කටයුතු හා වෛද්‍ය අංශයන් හා සම්බන්ධ නිෂ්පාදන ක්‍රියාකාරකම් වැඩි දියුණු කිරීම වේ. බොහෝ සමාගම් උපකරණ නිෂ්පාදන සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික නිෂ්පාදන සේවා සපයන ආයතන වේ.

වර්තමානය වන විට ශ්‍රී ලංකාව ඉලෙක්ට්‍රොනික නිර්මාණ IOT තාක්ෂණ, ජීව වෛද්‍ය උපකරණ, රොබෝ කර්මාන්තය කෙරෙහි අද්විතීය මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්ව, තිබෙන අතර ඒ පිළිබඳ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු උදෙසා ලෝකයේ නම් දරා සිටිමට සමත් වී ඇත. අපනයනය මූලික කරගත් වර්ධනය හරහා විදුලි හා ඉලෙක්ට්‍රොනික අංශය, සමාජ ආර්ථික දායකත්වයක් දරමින් මහා විභවතාවක් ඇති කර්මාන්තයක් බට ශ්‍රී ලංකාව තුළ පත්ව

තිබේ. මෙම විභවතාව යථාවත් කරනු සඳහා එහි තරඟකාරී බව සීමා වීම හා ව්‍යුහාත්මක අඩුපාඩුවලට විසඳුම් දී එය වර්ධනය කිරීමේ අවස්ථා හඳුනාගත යුතු වේ. ගෝලීය සැපයුම් දාමයේ ද මෙම කර්මාන්තයට අවස්ථා විවර වී ඇති බව පෙන්වා දීය හැක.

සන්නිවේදන, තොරතුරු තාක්‍ෂණ, ව්‍යාපාර සැලසුම් කළමනාකරණ සේවා අපනයන 2019දී ලෝකය ඇ.එ.ජ. ඩො ට්‍රිලියන 6ක් ඉපැයීමක් කළ බව වාර්තා වේ. 2015දී ශ්‍රී ලංකාව ද ඇ.එ.ජ. ඩො. මිලියන 850ක් වටිනාකමක් ඉපැයූ සන්නිවේදන තොරතුරු තාක්‍ෂණ/ ව්‍යාපාර සැලසුම් කළමනාකරණ සේවා (ICT/BPM) 2019දී ඇ.එ.ජ. ඩො බිලියන 01ක් දක්වා වැඩි කර ගැනීමට සමත් වී ඇත. සමස්ත අපනයන ආදායමත් 7%ක් (ICT/BPM) මේ මගින් උපයා ගෙන ඇත. පසුගිය අවුරුදු 10දී මෙම කර්මාන්තය 300% කට වඩා වර්ධනය වී 1,20,000ක් වෘත්තිකයන්ට මෙමගින් රැකියා අවස්ථා උදා වී ඇත. ICT/BPM අංශය මෙරටට විදේශ විනිමය ගෙන එන අංශවලින් 4 වැනි විශාලතම අංශය බවට පත් වීම පැසසියයුතු ප්‍රධාන කර්මාන්තයකි (Export Performance Index 2021).

මුල් කාලයේ විදුලි සංදේශ යටිතල පහසුකම් පළමුව 4G කටයුතු කළ, පළමුව 5G පරීක්‍ෂාවට ලක් කළ SCA – ME – WE – 5 තන්තුමය සම්බන්ධතා Tire 3 දත්ත මධ්‍යස්ථාන සහ 45%ක් 4G වලින් සමන්විත 13.95 MGPS වේගයක් පවත්වා ගනිමින් කලාපීය ප්‍රමුඛයා වූයේ ද ශ්‍රී ලංකාවයි. තවදුරටත් ව්‍යවසායකයන්ගේ 75%ක් අවුරුදු 20 – 35 වයස් කාණ්ඩයට අයත් විය. ඉන් 48%ක් දෙනා තොරතුරු තාක්‍ෂණ හා මෘදුකාංග ඉංජිනේරුවන්ය. ලෝකයේ ප්‍රමුඛ සමාගම් වූ HSBC, LSEG, SYSCO, MOODYS, TRAVISTOCK, IFS වර්ටුසා, පියිසෙන් සහ RP ඩොනෙලි යන ආයතන ශ්‍රී ලංකාව තුළ මේ වන විට මෙහෙයුම්වල නියැළෙන අතර A පන්තියේ කාර්යාල ඉඩකඩ සාමාන්‍යයන් ව, අඩියක් ඇ.එ.ජ 1.75ක පහසු මිලකට මෙරටින් ගත හැකිවීම ද වැදගත් ලක්ෂණයකි.

ගෝලීය ඉලෙක්ට්‍රොනික හා විදුලි භාණ්ඩ නිෂ්පාදන කර්මාන්තයේ 2019දී වෙළෙඳපොළ වටිනාකම ඇ.එ. ජ. ඩොලර් ට්‍රිලියන 5ක් වන අතර මෙය ලෝකයේ සීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වන අංශයක්. බවට පත් වී 2025 වන විට එම වෙළෙඳපොළ ඇ.එ. ජ. ට්‍රිලියන 5.8ක් දක්වා වර්ධනය වෙතැයි බලාපොරොත්තු තබා ඇත. ශ්‍රී ලංකාව විදුලි හා ඉලෙක්ට්‍රොනික උපාංග කර්මාන්තයේ දී, වෙළෙඳ භාණ්ඩ අපනයනවලින් 7 වැනි ස්ථානයට වැඩිම ආදායම් ඉපයීමට සමත් වී ඇත. එය ලෝකයේම අපනයනවලින් 0.012%ක ප්‍රමාණයකි. 2019දී ශ්‍රී ලංකාව ඉන් ඇ.එ. ජ. ඩො. මි. 435ක් ඉපයූ අතර මෙරට විදුලි හා ඉලෙක්ට්‍රොනික සමාගම් 85 කට වඩා

පවත්වා ගනිමින් ඒවායේ 35,000 කට වැඩි සේවක පිරිසක් සේවා නියුක්ත කිරීමටද සමත් වී ඇත.

මෙය දැනට රටේ උත්තේජනයට පත්වෙමින් පවතින නව සොයාගැනීම්, පර්යේෂණ හා ප්‍රවර්ධන හා ආයෝජන නිසා විභවතාව වැඩි වීමත් සමඟ එය නැගී එන අංශයක් බවට පත්ව ඇත. විදුලි හා ඉලෙක්ට්‍රොනික නිෂ්පාදන අංශය ආසියාව තුළ ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වෙමින් පවතින නිසා ශ්‍රී ලංකාවේ අපනයනවල තාක්‍ෂණික මට්ටම වර්ධනය විමටද එය දායක වී ඇත.මෙම කර්මාන්ත ප්‍රධාන වශයෙන් සම්බන්ධ වන්නේ රථවාහන, විදුලි සංදේශ, පරිභෝගික ඉලෙක්ට්‍රොනික භාණ්ඩ, කාර්මික කටයුතු හා වෛද්‍ය අංශයත් සමගයි. බෝහෝ සමාගම් උපකරණ නිෂ්පාදන සහ ඉලෙක්ට්‍රොනික නිෂ්පාදන සේවා සපයන ආයතන වේ. වර්තමානය වන විට අප රට ඉලෙක්ට්‍රොනික නිර්මාණ IOT තාක්‍ෂණ, ජීව වෛද්‍ය උපකරණ, රොබෝ කර්මාන්තය කෙරෙහි අද්විතීය මධ්‍යස්ථානයක් බවට පත්ව තිබෙන අතර ඒ පිළිබඳ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු උදෙසා ලෝකයේ නම් දරා සිටිම ද අතිශයින් වැදගත් සංසිද්ධියකි. කෘෂිකර්මාන්තයෙන් බැහැර වු කාර්මිකරණය යටතේ පවත්නා සාම්ප්‍රදායික රෙදිපිළි හා ඇඟළුම් නිෂ්පාදන ද කාර්මිකරණයේ තාක්ෂණික දැනුම පදනම් කොට ගත් කාර්මිකරණ විවිධත්වයක් කරා සිය නිෂ්පාදන ජාලය මේ ආකාරයට ක්‍රමයෙන් වැඩි දියුණු කොට ගෙන යාම ආර්ථික අර්බුදය හමුවේ අති විශිෂ්ට පරිවර්තනයක් කරා ආර්ථිකය ගෙනයාමට කටයුතු කිරීමක් ලෙස දැක්විය හැක.

පරිශීලන නාමාවලිය

Abeyrathne, S. (1997). *Trade Strategy and Industrialization. Dilemmas of Development,* in Lakshman, W.D. (edi) Dilemmas of Development, pp 341-383 Sri Lanka Economic Association, Colombo.

Atapattu, D. (1998). *The Challenges Facing the Economy of Sri Lanka and Their Policy Implication.* Paper Presented for the Worshop on Socio Economic Development Prospects of Sri Lanka for the 21st Century, Faculty of Humanities and Social Sciences. University of Ruhuna.

Athukorala, A. & Sarath, R. (2000). Liberalization and Industrial Transformation Sri Lanka in International Perspective, Oxford University Press.

Athukorala, P. (2004). *Growth of Manufactured Exports and Terms of Trade – Pessimism Confounded,* in Kelegama, S. (edi). Economic Policy in Sri Lanka Issues and Debates A festschrift in Honor of Gamini Korea, pp.37-53. Vijitha Yapa Press. Colombo.

Athukorale, P. (2007). *Outward Oriented Policy Reforms and Industrialization in Sri Lanka,* Journal of Development Economics, Vol. 3.27-57.

Athukorale, P., Ediman, G., Hal, H., and Utsar, K. (2017). The Sri Lanka Economy Charting A New Course, Asian Development Bank.

Athukorala, P. (2021). *Rethinking Sri Lanka's Industrialization Strategy Achievement, Lost Opportunities and Prospect.* Working Papers in Trade and Development. No. 2021/14. Australian National University.

Donald, R. S. (1998). *The Economic Development of Sri Lanka: A Tale of Missed Opportunities,* Development Discussion Papers, Harvard Institute for International Development Harvard University.

Central Bank of Sri Lanka. (2021). *Annual Report.* Colombo. CBSL.

Donald, S. (2019). *The Future of Manufacturing in Europe*. Euro Found Project. Publications Office of the European Union.

Export Development Board. (2021). Export Development Indicators.

Johana, A., Achin, B., Sasika, H. & Kael, H. M. (2018). *Is Apparel Manufacturing Coming Home?* Mckinsey and Company.

Karunarathne, N. D. (2000). *The Export Engine of Growth in Post - Independence Sri Lanka in Sri Lanka's Development since Independence Socio Economic Perspective and Analysis*. New York Nova Science Publishers Inc. pp.173.

Kelegama, S. (2006). *Fifty Years of Sri Lanka's Participation in International Trade and. Prospects for the Future,* in Bandara, M. H., Thennakoon, A.U., and Gunatilaka, M.M. (edi.) Essays in Economics in Honor of Professor K. Dharmasena, Godage Book Emporium, Colombo 10.

Kelegama, S. (2006). Development Under Stress, Sri Lanka Economy in Transition. Sage Publications India Pvt Ltd.

Lakshman,W.D. (1997) *Introduction,* Lakshman. W.D. (edi) Dilemmas of Development, Sri Lanka Association of Economists, Colombo.

Rajapakshe, W. (2018). *An Evaluation of Four Decades Experience of Industrial Policy in Sri Lanka; 1917-2017.* International Journal of Academic Research in Business and Social Science, http//dx, doi,org/10,6007/IJARBSS/ v8-112/5139.

Rodrigo, G.C. (2009). *Manufacturing Industry,* Thennakoon, A. (edi) Sri Lanka Economy in Transition, Progress, Problems and Prospects. A Tribute to Jayantha Kelegama. Vijitha Yapa Publication Sri Lanka.

Sandaratne, N. (2005) *Development and Change: The Sri Lanka Economy 1950-2005*. The 55th Anniversary Lecture of the Central Bank of Sri Lanka, Centre for Banking Studies, Central Bank of Sri Lanka.

Sim, H.W. (2005). *The Pathological Export Boom & the Bazaar Effect*. The World Economy. Vol. 29. Issue 9.

The UNCTAD Handbook of Statistics. (2022).

Wijewardene, W.A. (2018). Professor H.A. de S. Gunasekara Memorial Oration, University of Peradeniya.

World Bank Policy Research, (1993). The East Asia Miracle. Economic Growth and Public Policy, Oxford University Press.

සිංහල සමාජයේ පවතින කිරිඅම්මා දානය හා බැඳුණු සත්පත්තිනි සංකල්පය පිළිබඳ විග්‍රහාත්මක අධ්‍යයනයක්

විමලසිරි පුංචිහේවා

සිංහල අධ්‍යනාංශය, රුහුණ විශ්වවිද්‍යාලය

සාර සංක්ෂේපය

සිංහල ජනයා අතීතයේ සිට ම කෘෂි කර්මාන්තයේ සශ්‍රීකත්වය සඳහාත්, තමා හෝ තම පවුල වෙත පැමිණෙන විවිධ අපල, උපද්‍රව, අතුරු ආන්තරා හා රෝගාබාධ ආදියෙන් මිදීම සඳහාත් විවිධ අභිචාර විධි අනුගමනය කළහ. මේ හා බැඳුණු වත්පිළිවෙත් හෙවත් පුද සිරිත් සමූහයක් සිංහල සමාජය ඇසුරෙහි අද ද දක්නට ලැබේ. පත්තිනි දේව විශ්වාසය නැතහොත් පත්තිනි පිදීම ප්‍රධාන කොට ගෙන කිරිඅම්මාවරුන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් සිංහල සමාජය ඇසුරෙහි වර්තමානයෙහි ද පැවැත්වෙන කිරිඅම්මා දානය හෙවත් කිරිඅම්මලාගේ දානය ද එවැනි එක් අභිචාර විධියකි. මේ දානය පිළිගන්වන්නේ කිරිඅම්මාවරුන්ට වුව ද එහි දී පුද ලබන්නේ පත්තිනි දෙවඟන යි. එහෙයින් මෙය පත්තිනි පූජාවක් ලෙස හැඳින්විය හැකි ය. මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව වන්නේ පත්තිනි සහ කිරිඅම්මාවරුන් යනු කවුරුන් ද ? පත්තිනි ඇදහිල්ලට කිරිඅම්මාවරු සම්බන්ධ වන්නේ කෙසේ ද? කිරිඅම්මා දානය නම් වූ මේ අභිචාර විධිය නැතහොත් ශාන්තිකර්මය සිංහල සමාජයට වැදගත් වන්නේ කුමන කරුණක් හේතු කොට ගෙන දැයි යන්න විමසා බැලීම යි. මේ පර්යේෂණය සඳහා ක්‍රමවේදය වශයෙන් ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරන ලදි. කිරිඅම්මාවරුන් හා පත්තිනි ඇදහිල්ල පිළිබඳ විවිධ දෘෂ්ටිකෝණවලින් කරන ලද අධ්‍යයන රාශියක් පැවතිය ද කිරිඅම්මා දානය සහ සත්පත්තිනි අන්තර් සම්බන්ධතාව පිළිබඳ ගැඹුරු පර්යේෂණයකට ලක් නොවීමේ රික්තය පූරණය කිරීම මෙම පර්යේෂණයෙහි විශේෂත්වය යි.

මෙහි දී ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනයත්, පුස්තකාල අධ්‍යයනයත් යන අංශ දෙක ම භාවිත කෙරිණි. ක්ෂේත්‍රයීය අධ්‍යයනයේ දී දකුණු පළාතේ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය ප්‍රමුඛ කොට ගත් අතර එහි දී මේ ශාන්තිකර්මය නිරීක්ෂණය කිරීමත්, එහි නිරත වන්නන් සමඟ සම්මුඛ සාකච්ඡා පැවැත්වීමත් සිදු කරන ලදි. පුස්තකාලය අධ්‍යයනයේ දී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශවල මෙය සිදු කරන ආකාරය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට හැකි විය. ඒ, ඒ පිළිබඳ ලියවී තිබූ ලිපිලේඛන ආශ්‍රයෙනි. ඒ අනුව අභිචාර විධි පිළිබඳවත්, පත්තිනි සහ කිරිඅම්මාවරුන් පිළිබඳවත්, කිරිඅම්මාවරුන් පත්තිනි ඇදහිල්ලට සම්බන්ධ වන්නේ කෙසේ ද? යන්නත් කිරිඅම්මා දානය සිංහල සමාජයට වැදගත් වන්නේ කුමන පරමාර්ථයක් ඉෂ්ට කර ගැනීමට ද යන්නත් විමසා බැලීමට හැකි විය. මේ පර්යේෂණය මඟින් සිංහල ජනයාගේ ඇදහිලි, විශ්වාස පද්ධතියත් ඒ හා බැඳුණු වත්පිළිවෙත්වල සමාජමය වටිනාකම් සහ එහි විද්‍යාත්මක පදනමත් හඳුනා ගැනිණි. එනම්, මේ අභිචාර විධිය හෙවත් ශාන්තිකර්මය පැවැත්වීම හේතු කොට ගෙන පවුල් ඒකකය තුළ සංහිඳියාවත්, සහනශීලි මිනිසුන් නිර්මාණය වීමෙන් සහනශීලි

සමාජයක් ගොඩනැගීමට මේ පුද සිරිත් හේතු වන ආකාරය අවබෝධ කර ගැනීමට සහ එය සමාජයේ යහපැවැත්මට හේතු වී ඇති ආකාරය තහවුරු කර ගැනීමටත් හැකි විය.

ප්‍රමුඛ පද: අභිචාර විධි, කිරිඅම්මා දානය, කිරිඅම්මාවරු, පත්තිනි පිදීම, වත්පිළිවෙත්

An analytical study of the concept of Sathpaththini associated with Kiri Amma Danaya in Sinhala society

Abstract

In the past, the Sinhalese people followed various rituals for the prosperity of the agricultural industry and to rid of multiple evils, dangers, side dangers, and diseases that befall themselves or their families. A group of rituals or religious customs associated with this are seen even today in Sinhala society. One such method of behavior is Kiriamma Daana, which is still practiced today in the Sinhala society with the participation of only the mothers, with the Paththini deva faith or Paththini offering as the main. Mainly the Goddess Pattini is worshipped in this event. Hence this can be called a Patthini Pooja. The research problem of this study is who are Paththini and Kiriamma? How is Kiriamma concerned with Paththini's faith? It is to inquire as to what is the reason why this practice called Kiriamma Danaya or ritual is important to the Sinhalese society. A qualitative methodology was followed for this research. The specialty of this research is to fill the gap of lack of in-depth research on the interrelationship of Kiriamma Danaya and Satpaththini faith the existence of many studies done from different perspectives on Kiriamma's and Paththini faith. This research is based on the field study and library surveys. In the field study, the Hambantota district of the Southern Province was prioritized, where this pacification was observed and interviews were conducted with the participants. The secondary sources were used to understand what are the rituals related to Goddess Pattini, Kiriamma danaya done in different parts of Sri Lanka previously and how do Kiriamma relate to the Paththini faith? It was also possible to inquire about what purpose Kiriamma Danaya is important for the Sinhala society. Through this research, the beliefs and belief systems of the Sinhalese people and the social values of the associated customs and their scientific basis were identified. In other words, due to the conduct of this ritual, it was possible to understand how these sacred customs lead to the formation of a peaceful society by creating harmony within the family unit and the creation of peaceful people and to confirm how it has led to the well-being of the society.

Keywords: Customs, Goddess Pattini, Kiriamma, Rituals

ප්‍රවේශය

ජනශ්‍රැතිය යනු ජන සමූහයක් අතර මුඛ පරම්පරාගත සම්ප්‍රදායෙන් ව්‍යාප්ත වූ සාමූහික දැන නුවණ හෙවත් ඥාන සම්භාරය යි. ප්‍රාථමික ජන සමාජයක මෙන් ම නූතන ජන සමාජයක වුව ද ජනශ්‍රැතිය දැක ගත හැකි ය. ජනශ්‍රැතිය ජනිත වන්නේ ජන ජීවිතය ඇසුරෙන් වන බැවින් ජනශ්‍රැතිය හුදෙක් ම ජන ජීවිතය හා බැඳී පවතී. ජනකවි, ජනකතා, ජන ගී, ජන ක්‍රීඩා, සිරිත් විරිත්, ඇදහිලි, විශ්වාස, අභිචාර ආදී වශයෙන් මෙහි ප්‍රභේද හෙවත් අංග රාශියක් දක්නට ලැබේ. ඒවා අධ්‍යයනය කිරීම මඟින් එම ජන සමාජය පිළිබඳ පුළුල් අවබෝධයක් ලබා ගත හැකි ය.

මානව ශිෂ්ටාචාරයේ ආරම්භක අවධියේ සිට ම මිනිසා අදෘශ්‍යමාන බලවේග කෙරෙහි මහත් විශ්වාසයකින් යුක්ත ව ඒ හා බැඳුණු විවිධ පුද සිරිත් අනුගමනය කළේ ය. මානවයාගේ ආරම්භක අවධියේ පටන් ක්‍රමයෙන් විද්‍යාත්මක හා තාක්‍ෂණික වශයෙන් අතිමහත් දියුණුවක් ලබා සිටින වර්තමාන මිනිසා තුළ පවා එම විශ්වාසයන්හි එල්බ කටයුතු කරන ආකාරය හඳුනා ගත හැකි ය. අචේතනික වස්තූන් කෙරෙහි සචේතනික ගුණයක් ආරෝපණය කරමින් එම වස්තූන් දේවත්වයෙන් සලකා ඔවුන්ගෙන් පිහිට පතනු පිණිස විවිධ වූ වත්පිළිවෙත් අනුගමනය කිරීම මෙහි දක්නට ලැබෙන මූලික ලක්‍ෂණය යි. ඒ අනුව මානවයාගේ පරිණාමයත් සමඟ විවිධ මානව සමාජවල දී තම තමන්ට අභිමත දේව, යක්‍ෂ, භූතාදීන් කෙරෙහි ආරෝපණය කරමින් පුද පිළිවෙත් පැවැත්වීමට ඔවුන් පෙලඹී යන ආකාරය දක්නට ලැබේ. මෙවන් වූ විශ්වාස මත පදනම් වූ පුද සිරිත් අනුගමනය කිරීමට අතීත මෙන් ම වර්තමාන මිනිසා ද පෙලඹී ඇත්තේ එමඟින් ස්වකීය අභිමතාර්ථ සපුරා ගත හැකි ය යන දෘඪතර අපේක්‍ෂාව පෙරදැරි කර ගෙන ය. තමා වෙත එල්ල වන විවිධ අභියෝගවලට සාර්ථක ව මුහුණ දීමටත්, කායික හා මානසික පීඩනය දුරු කොට ශක්තිය හා ජයග්‍රහණය ළඟා කර ගැනීමටත් මෙමඟින් ලැබෙන පිටුබලය අතිමහත් බව ඔවුන්ගේ විශ්වාසය විය. එවන් විශ්වාස මත පදනම් වී අතීත මිනිසා මෙන් ම වර්තමාන මිනිසා විසින් ද පවත්වනු ලබන විවිධ ඇදහිලි හා බැඳුණු පුද සිරිත් හෙවත් වත් පිළිවෙත් පොදුවේ අභිචාර විධි නමින් අර්ථ දැක්විය හැකි ය.

වර්තමානයේ ද ගෘහාශ්‍රිත ව පැවැත්වෙන අභිචාර විධි අතර පත්තිනි දේවතාවිය හෙවත් පත්තිනි මැණියන් ප්‍රධාන කොට ගෙන පවත්වනු ලබන කිරිඅම්මාවරුන්ගේ දානය ද සිංහල ජන සමාජයේ ප්‍රචලිත ශාන්තිකර්මයකි. තමා හා තම පවුල වෙත බලපා ඇති සියලු අපල

උපද්‍රව දුරු කොට කායික හා මානසික ශක්තිය ලබා ගැනීමත්, භවභෝග සරු වී සශ්‍රීකත්වය ළඟා කර ගැනීමත් මෙහි අරමුණ බවට පත් ව ඇත.

අභිචාර විධි

ලෝකයේ ඉපැරණි බොහෝ මානව සමාජවල මිනිසා ස්වකීය අභිමතාර්ථ සාධනය සඳහා විවිධ අභිචාරකර්ම උපයෝගී කොට ගත්තේ ය. සොබා දහමේ විවිධ සංසිද්ධීන්ට මුහුණ දෙමින් අනාදිමත් කාලයක සිට විකාශනයට පත් ව සෑම අතින් ම වඩාත් පරිණත අවස්ථාවකට සේන්දු වී සිටින වර්තමාන මිනිසා තුළ පවා අභිචාර විධි පිළිබඳ ව පවතින්නේ අපමණ විශ්වාසයකි. එසේ ද වුව මානව සමාජය තුළ අභිචාර විධි ආරම්භ වූයේ කවදා දැයි නිශ්චය කිරීම බෙහෙවින් ම අසීරු කරුණකි. ඉපැරණි බොහෝ සංස්කෘති පිළිබඳ ව මානව විද්‍යාඥයින් විසින් මෙතෙක් සිදු කරන ලද පර්යේෂණ අනුව දැනට එළඹ ඇති පොදු නිගමනය නම් අභිචාර විධි මිනිස් ඉතිහාසය තරම් ම පෞරාණික බව ය. එනම්, සංස්කෘතික සමාජවල ආරම්භයටත් පෙර සිට ම අභිචාර විධිවල පහළ වීම සිදු වූ බව ය (මූර්ති, 1972: 13 - 15).

'අභිචාර' යන වචනයෙහි නිෂ්පත්තිය සිදු වී ඇත්තේ සිංහලයෙහි යෙදෙන 'අභි' යන සංස්කෘත තත්සම උපසර්ගයට 'චාර' යන පදය (අභි + චාර) එක් වීමෙනි. මේ සඳහා අර්ථ රාශියක් විවිධ ශබ්දකෝෂවල දක්වා තිබේ. මෙහි දී 'අභි' යනු වෙත හෝ කෙරෙහි යන අර්ථයත්, 'චාර' යනු හැසිරීම හෝ ගුප්ත ව හැසිරීම යන අර්ථයත් ගත හැකි ය. 'විධි' යනු ක්‍රමය හෝ පිළිවෙළ යි (සෝරත හිමි, බු.ව.2507: I , 2513: II, විජයතුංග, 1982: I, 1984: II).

ඒ අනුව අභිචාර විධි යනු මිනිසා කෙරෙහි නැඹුරු වූ ගුප්ත හැසිරීම පහදවා ගන්නා පිළිවෙළ යි. නැතහොත් මිනිසාගේ අභිලාෂ මුදුන්පත් කර ගැනීම සඳහා ඔවුන් කෙරෙහි නැඹුරු වූ ගුප්ත හැසිරීම යොදා ගන්නා ආකාරය යි.

අභිචාර විධි යනු කුමක් ද ? යන්න පිළිබඳ අදහස් දක්වන ප්‍රකට මානව විද්‍යාඥයකු වූ බ්‍රොනිස්ලෝ මැලිනොවුස්කි (Bronislow Malinowski) සඳහන් කරන්නේ "අභිචාර විධි වනාහි යම් තැනැත්තෙකු තමා දන්නා කාර්මික දැනීම හා උපක්‍රමවලින් ඉටු කර ගත නොහැකි කාර්ය ඉටු කර ගැනීම සඳහා දරන ප්‍රයත්නයක් බව යි (හෙට්ටිආරච්චි, 1963: 598).

"යම් කිසි අභිමතාර්ථයක් ඉටු කර ගැනීම සඳහා කරන ඉණා, වින, හූනියම් යනාදිය අභිචාර විධි නමින් හැඳින්විය හැකි බවත්, මේ හැම ක්‍රියාවක් ම මන්ත්‍ර ගුරුකම් (Exorcism) යන

වචනයෙන් ද දැක්විය හැකි බවත්, මෙවැනි ක්‍රියා ලෝකයේ සැම මනුෂ්‍ය ජාතියක් අතර ම දක්නට ලැබෙන බවත් අභිචාර විධි පිළිබඳ අදහස් දක්වන ජේම්ස් ජෝර්ජ් ෆ්‍රේසර් (Jams George Frazer) සඳහන් කරයි'' (හෙට්ටිආරච්චි, 1963: 598).

මේ අනුව මානව විද්‍යාඥයින්ගේ සහ ශබ්දකෝෂකරුවන්ගේ අදහස් ද, අභිචාර විධි යන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ ව ද විමසා බැලීමේ දී පෙනීයන්නේ 'මිනිසා තම අභිමතාර්ථ සඵල කර ගැනීම සඳහා අතිමානුෂික බලවේග හෙවත් අදෘශ්‍යමාන බලවේග පහදවා ගනු පිණිස අනුගමනය කරන ක්‍රියා මාර්ගය' අභිචාර විධි යනුවෙන් හැඳින්විය හැකි බව යි.

ඒ අනුව අභිචාර විධි යනු මිනිසා අදෘශ්‍යමාන බලවේග කෙරෙහි තබන ලද විශ්වාසයෙන් යුතු ව එම බලවේග පහදවා ගනු පිණිස අනුගමනය කරනු ලබන වත් පිළිවෙත් හෙවත් පුද සිරිත් (Rite / Ritual) විශේෂයක් බව පැහැදිලි වෙයි.

ප්‍රකෘති ලෝකය හෙවත් ස්වභාවධර්මයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ යථාර්ථය අවබෝධ කර ගැනීමට අසමත් වූ අතීත මිනිසා (Primitive Man) එම ක්‍රියා කිසියම් නොපෙනෙන බලවේගයක ප්‍රතිඵල යැයි කල්පනා කළේ ය. එනම්, විශ්වය තුළ දක්නට ලැබෙන ස්වාභාවික වස්තූන් සහ ස්වාභාවික ක්‍රියාවලීන් හෙවත් ධර්මතාවන් ඔහු දුටුවේ දෙවිවරුන් සහ ඔවුන්ගේ ශක්තීන් හෝ ක්‍රියාවලීන් ලෙස ය.

ඉර, හඳ මෙන් ම අහස, පොළොව, වර්ෂාව ආදිය ද ඔහුට පෙනුණේ දෙවිවරුන් ලෙසිනි. උෂ්ණය, ආලෝකය, විදුලි, අකුණු ආදිය එම දෙවිවරුන්ගේ ක්‍රියාවන් ය. අකල් වැසි, ඉඩෝර, ගංවතුර, දුර්භික්ෂ හා වසංගත රෝග වැනි අනර්ථදායී සිදුවීම් ඇති වන්නේ එම දෙවිවරුන් කෝපයට පත් වීමෙනි (සරච්චන්ද්‍ර, 1992: 06).

එහෙයින් ස්වභාවධර්මය හෙවත් මේ අතිමානුෂික බලවේග මඟින් ස්වකීය ජීවිතයට එල්ල වන විවිධ උපද්‍රව මැඩ පවත්වා ජයග්‍රහණය ලබා ගැනීමට නම් එම බලවේග සතුටු කළ යුතු බව ඔහුගේ විශ්වාසය විය. ඒ අනුව එම අදෘශ්‍යමාන බලවේගවලට හෙවත් සොබාදහමට දේවත්වයක් ආරෝපණය කළ ප්‍රාථමික මනුෂ්‍යයා ඒවායෙහි පිහිට පතනුවස් එම දෙවිවරුන්ට වැඳුම් පිදුම් කිරීමටත්, පුද පූජා පැවැත්වීමටත්, කන්නලව් කිරීමටත්, පෙලඹී ගියේ ඒ මඟින් ස්වකීය ජීවිතයට ශුභසිද්ධිය ළඟා කර ගැනීමේ අපේක්ෂාව පෙරදැරි කර ගෙන ය.

ආදි කාලීන මානවයාගේ මේ අදෘශ්‍යමාන බලවේග අතරට දෙවිදේවතාවුන් පමණක් නො ව යක්ෂ, භූතාදීහු ද එක් ව සිටියහ. එයට හේතු වූයේ අදෘශ්‍යමාන භූත ලෝකයක් පිළිබඳ ව ද ඔහු තුළ විශ්වාසයක් පැවතීම යි. තමා අවට ඇති ගස්, ගල්, කඳු, පර්වත, වැව්, පොකුණු, වනළැහැබ් ආදියට දෙවි දේවතාවුන් ද, යක්ෂ, භූතාදීන් ද අධිගෘහිත ව ඇතැයි ඔහු සිතී ය.

එසේ ම මිය ගිය ප්‍රාණීන් උඩු ගුවනේත්, පොළෝ තලයේත්, අන්තරීක්ෂයේත් නිරතුරු ව සැරිසරමින් භූතාත්ම ලෙසින් පෙනී සිට මිනිසුන්ට විවිධ උපද්‍රව පමුණුවන බව ඔහුගේ විශ්වාසය විය (සරච්චන්ද්‍ර, 1992: 06 - 10).

ඒ අනුව අචේතනික වූ ප්‍රකෘති වස්තූන් සහ එහි ක්‍රියාකාරීත්වය හෙවත් සොබාදහම විෂයෙහි සචේතනික ගුණයක් හෙවත් දේවත්වයක් ආරෝපණය කරමින්, එම දෙවි දේවතාවුන්ට සහ යක්ෂ, භූතාදීන්ට පුද පූජා තබා වත් පිළිවෙත් පැවැත්වීමෙන් ද, කන්නලව් කිරීමෙන් ද ඔවුන් සතුටට පත් කොට ඔවුන්ගේ ප්‍රසාදය දිනා, සොබාදහම තමා හා තම පරිසරය කෙරෙහි යහපත් සේ නැඹුරු කරවා ගැනීම මඟින් ස්වකීය අභිමතාර්ථ සාක්ෂාත් කර ගැනීම ඔහුගේ අපේක්ෂාව විය.

අභිචාර විධි ලොව පහළ වූයේ එම දෙවි දේවතාවුන් සහ යක්ෂ, භූතාදීන් විෂයෙහි සිදු කළ මේ පුද පූජා, කන්නලව්, දොළ බිලි හා නැටුම් ගැයුම් ඇසුරු කොට ගෙන ය. ලක්වැසි ජනයා ද මෙවැනි ජගත් ඇදහිලි හා විශ්වාසවලින් යුක්ත ව කටයුතු කළ ආකාරය සිංහල ජන සමාජය තුළ දක්නට ලැබෙන විවිධ දෙවි දේවතාවුන් සහ යක්ෂ භූතාදීන් විෂයෙහි පවත්වනු ලබන අභිචාර විධි ආශ්‍රයෙන් අවබෝධ කොට ගත හැකි ය.

පත්තිනි පිදීම මුල් කර ගෙන කිරිඅම්මාවරුන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් සිංහල සමාජය තුළ පැවැත්වෙන කිරිඅම්මා දානය ද තමා සහ තම පවුල වෙත බලපාන ඇස්වහ, කටවහ, හෝවහ ආදී දෝෂාන්ධකාරයන් දුරු කර ගැනීම සඳහාත්, යක්ෂ, භූත, ප්‍රේත ආදීන්ගෙන් සිදු වන උපද්‍රව වළක්වා ගැනීම සඳහාත්, කරන කියන සියලු කටයුතු සාර්ථක වීම සඳහාත්, ගහ කොළ, භවභෝග සරුසාර වී සෞභාග්‍යය ළඟා කර ගැනීම සඳහාත් පත්තිනි මෑණියන්ගේ පිහිට, ආරක්ෂාව ලබා ගැනීමේ පරමාර්ථයෙන් සිදු කරනු ලබන තවත් එවැනි අභිචාර විධියකි.

පත්තිනි දේවතාවිය.

සිංහල ගැමි බෞද්ධයාගේ ඇදහීමට පාත්‍ර වන දෙවිවරු විශාල සංඛ්‍යාවක් සිටිති. මේ අතර හින්දු දේව මණ්ඩලයට අයත් දෙවිවරුන් රාශියකි. බ්‍රහ්මයා, ශක්‍රයා, සතරවරම් දෙවිවරු, විෂ්ණු, ඊශ්වර, ස්කන්ධකුමාර, ගණේෂ, පත්තිනි ආදීහු ඒ අතර ප්‍රධාන වෙති. මොවුහු හින්දු දේව මණ්ඩලයට අයත් වුව ද පසුව බුදුදහම හා සම්බන්ධ වූ අය වූහ. බ්‍රහ්මයා සහ ශක්‍රයා (ඉන්ද්‍ර) බුදුන්වහන්සේ හා සම්බන්ධ ව කටයුතු කළ දෙදෙනෙකි. බුදු සසුන ආරක්ෂා කර ගැනීමේ කාර්ය පවරා තිබෙන්නේ විෂ්ණුට ය. එහෙයින් බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ මේ දෙවියන් පිළිබඳ නිරන්තරයෙන් සඳහන් වෙයි. මෙසේ හින්දු දෙවිවරුන් බුදු දහම හා සම්බන්ධ වීම ලක්දිවට බුදුදහම පැමිණීමට පෙර භාරතයේ දී ම සිදු වූවක් බව ඇතැම් විද්වතුන්ගේ මතය

යි. මෙය ගිහියාගේ ජීවිතයට ගැමි ආගමෙන් ඉටු වූ කාර්යය ස්වල්ප වශයෙන් හෝ ඉටු කිරීමට බුද්ධාගම විසින් දරන ලද සියුම් ප්‍රයත්නයක් යැයි ද සිතිය හැකි ය (සරච්චන්ද්‍ර, 1992: 19).

එමෙන් ම සමන්, විභීෂණ, උපුල්වන්, නාථ, මහසෙන් ආදී දෙවිවරු මෙරට දී දේවත්වයට පත් වූ අය වෙති. විභීෂණගේ සම්බන්ධයක් නැතත් අනෙක් දෙවිවරු බුදුන්වහන්සේට උපකාර කළ, උන්වහන්සේ ඇසුරු කළ අය වූහ.

එසේ ම සමාජයේ ප්‍රභූත්වය ලබමින් මිනිසාට යහපත ළඟා කර දීම සඳහා කටයුතු කළ ප්‍රබල පුද්ගලයින් මිය ගිය පසු දේවත්වයට පත්වීම සිංහල සමාජයේ දක්නට ලැබෙන තවත් ලක්‍ෂණයකි. එවැනි ඇතැම් පුද්ගලයෝ භාරතයේ සිට මෙරටට පැමිණ පදිංචි වූ අය වෙති. තවත් සමහරු මෙරට වැසියෝ ම වූහ. මංගර, දෙවොල්, අයියනායක, මහසෙන් යන දෙවිවරු මේ ගණයට අයත් වෙති.

සිංහල ශාන්තිකර්ම විෂයෙහි පුද ලබන දෙවිවරු ඉහත සඳහන් කළ කුමන ආකාරයකින් හෝ ප්‍රභවය ලැබූ අය වෙති. ඔවුන්ගෙන් ඇතැමෙකු මුළු දිවයිනේ ම පුද ලබන අතර තවත් පිරිසක් ප්‍රදේශීය ව පුද ලබති. මෙහි සඳහන් කරන පත්තිනි දේවතාවිය භාරතීය හින්දු දේව මණ්ඩලයට අයත් වුව ද බුදු දහම හා සම්බන්ධ වී මුළු දිවයිනේ ම පුද ලබන ආකාරය දක්නට ලැබේ.

නිසි කලට අව්වැසි ලැබී භවභෝග සශ්‍රීක වීම අතීත මිනිසා විශ්වාස කළේ දේවාශිර්වාදයක් ලෙසිනි. ඒ සඳහා සශ්‍රීකත්වයට අධිපති දේවි දේවතාවුන්ට පුද පූජා තබා කන්නලව් කොට ඔවුන්ගේ ආශිර්වාදය ලබාගත යුතු විය. එසේ නොවුවහොත් ඔවුන්ගේ උදහසට ලක් වී සාගත, වසංගත, නියඟ හා ගංවතුර ආදි අනිටු පලවිපාකවලට මුහුණ දීමට සිදු වේ. මෙවැනි විශ්වාසවලින් යුතු ව සිංහල බෞද්ධ ගැමියා කටයුතු කළ ආකාරය ඔවුන් විසින් අතීතයේ සිට පවත්වාගෙන එන ලද විවිධ අභිචාර කටයුතුවලින් අනාවරණය වෙයි.

මේ සියලු සාගත වසංගත ආදි උවදුරු දුරලීමේ බලයක් පත්තිනි දෙවඟන සතු බවත්, සශ්‍රීකත්වය පිළිබඳ විශේෂ බලයක් ඇය සතු ව පවතින බවත් සිංහල ගැමියා විසින් විශ්වාස කරන ලද්දේ අතීතයේ සිට ය. එහෙයින් ඇය සතුටු කරනුවස් විවිධ පුද පූජා හා වත් පිළිවෙත් ආදියෙන් පිදීමට සිංහල ගැමියා නිරතුරු උත්සුක විය.

ලක්දිව සිංහල බෞද්ධ ජනයා වෙතින් පුද ලබන භාරතීය ප්‍රභවයක් ඇති එක ම දෙවඟන පත්තිනි දේවිය යි. හින්දු සම්ප්‍රදායට අනුව පත්තිනි ශිව දෙවියන්ගේ භාර්යාව වන පාර්වතියගේ අවතාරයකි. එහෙත් සිංහල සම්ප්‍රදායට අනුව ඇය මතු බුදු බව අපේක්‍ෂාවෙන්

පාරමිතා පුරන්නියකි (ධර්මදාස සහ තුන්දෙණිය, 1994: 284). එහෙයින් සිංහල ජනවේදයට අයත් දේව සංකල්ප අතුරෙන් පත්තිනි ඇදහීම ප්‍රමුඛස්ථානයක් ගනියි. පතිව්‍රතා ධර්මයෙහි බලයෙන් විවිධ හාස්කම් දැක්වී යැයි කියවෙන පත්තිනිය ලක්දිව සිංහල බෞද්ධ ජනයාගේ සශ්‍රීකත්වයේ දෙවඟන හැටියට ද සැලකෙයි.

සාගත, වසංගත, නියඟ හා ගංවතුර ආදී ස්වාභාවික අපල උපද්‍රවවලින් සහනය ලබා ගැනීමට ද, භවභෝග සරු වී සශ්‍රීකත්වය ළඟා කර ගැනීමට ද සිංහල ගැමි ජනයා විසින් පත්තිනි දෙවඟන විෂයෙහි පුද පූජා හා වත් පිළිවෙත් පවත්වනු ලබන ආකාරය අද ද දැකගත හැකි ය. මේ ශාන්තිකර්ම අතර කොහොඹායක් කංකාරිය, අංකෙළි පූජාව, පොල් කෙළිය, ගම්මඩු, දෙවොල් මඩු, පූනා මඩු, පහන් මඩු, ගී මඩු, කිරි මඩු, හැල්ලුම් මඩු හා කිරිඅම්මාවරුන්ගේ දානය ආදී ශාන්තිකර්ම ප්‍රධාන ගණයේ ලා සැලකිය හැකි ය.

ලක්දිව පත්තිනි ඇදහීම ගජබා රජුගේ රාජ්‍ය කාලය (ක්‍රි. ව. 114 – 136) දක්වා ඈතට දිවෙයි. ගජබා රජු තම දකුණු ඉන්දීය ආක්‍රමණයේ දී පත්තිනි දේවියගේ සලඹ ලක්දිවට ගෙන ආ බව රාජාවලියෙහි සඳහන් වේ (සූරවීර, 1976: 187, 188). ඉන්දියාවේ ‘සෙන්ගුට්ටුවාන්’ නම් සොළී රජු පත්තිනි දෙවොල පිහිටවූ අවස්ථාවේ දී ලංකාවේ ‘කයවාගු’ (කයබාහු හෙවත් ගජබාහු) (ජයවර්ධන, 1985: 133, 134) රජු ද එම උත්සවයට සහභාගී වූ බව ‘සීලප්පදිකාරම්’ නම් දක්ෂිණ භාරතීය මහා කාව්‍ය ග්‍රන්ථයෙහි දැක්වේ. මේ ග්‍රන්ථය සඳහා පසුව ලියන ලද සන්නවල ද ‘කයවාගු’ විසින් පත්තිනි පූජාව ලක්දිවට හඳුන්වා දෙන ලද බව සඳහන් වෙයි (ධර්මදාස සහ තුන්දෙණිය, 1994: 284). ඒ අනුව දක්ෂිණ භාරතයේ පැතිර තිබූ පත්තිනි ඇදහිල්ල ලක්දිවට ගෙන එන ලද්දේ ගජබා රජු විසිනැයි කියවේ.

පළමුවෙන් ම පත්තිනිය පිළිබඳ කියවෙන කතා පුවත දැක්වෙන්නේ දක්ෂිණ භාරතීය සංගම් යුගයට අයත් වීර කාව්‍යයක් ලෙස සැලකෙන ඉලංගෝ අඩිගල් නමැති කවියා විසින් රචිත ‘සීලප්පදිකාරම්’ නමැති ග්‍රන්ථයෙහි ය. මෙහි දැක්වෙන කතා පුවතට අනුව වෙළෙඳ කුලයේ උපන් ‘කන්නගි’ නම් කාන්තාව ළාබාල වියේ දී ම සම කුල ‘කෝවලන්’ සමඟ විවාහ වෙයි. පසුව මාධවි නම් වෙසඟනක හා මිත්‍ර ව විසූ කෝවලන් දිළින්දෙකු වී නැවත කන්නගිය වෙත එයි. වෙළෙඳාම පිණිස මූල ධනය සොයා ගන්නට කන්නගියගේ පා සලඹක් විකිණීම සඳහා මධුරාපුරයට ගිය කෝවලන් එහි රජ බිසවගේ සලඹක් සොරා ගත්තේ යැයි චෝදනා ලැබ මරණයට පත් කරනු ලබයි. මේ සිදු වූ අසාධාරණය ගැන කන්නගිය කළ ශාපයෙන් රජ ද, බිසව ද මිය යති. කන්නගිය වම් පයෝධරය සිඳ නගරයට විසි කරන්නී ය. එයින් විහාරාරාම, ළමයින්, භික්ෂූන් හැර මුළු නගරය ම ගිනිබත් වේ (ධර්මදාස සහ තුන්දෙණිය, 1994: 285).

ලක්දිව පත්තිනි ඇදහිල්ලෙහි 'සත් පත්තිනි' සම්ප්‍රදායක් මෙන් ම 'දොළොස් පත්තිනි' සම්ප්‍රදායක් ද දක්නට ලැබේ. මේවා 'සීලප්පදිකාරම්' හා 'මණිමේඛලෛ' යන ග්‍රන්ථවලින් ගත් ඒවා යැයි සිතිය හැකි ය (කාරියවසම්, 1990: 80). එසේ ද වුව සත්පත්තිනි සහ දොළොස්පත්තිනි සංකල්පය (සම්ප්‍රදාය) දක්නට ලැබෙන්නේ දක්ෂිණ භාරතයේ නො ව සිංහල සමාජය ඇසුරෙහි ය.

පත්තිනි දෙවඟන කෙරෙහි දැඩි භක්තියක් දක්වන සිංහල බෞද්ධ ජනයා සත් පත්තිනියකට වැඳුම් පිදුම් කරති. පුද පූජා තබති. කන්නලව් කරති. ඒ උරමාල පත්තිනි, කරමාල පත්තිනි, ලේ පත්තිනි, මල් පත්තිනි, ගිනි පත්තිනි, වීර පත්තිනි හා සිද්ධ පත්තිනි යනුවෙනි (ආරියරත්න, 1991: 85-127). එය ඇතැම් තැනක මෙසේ ද දක්නට ලැබේ. ගිනි පත්තිනි, ජල පත්තිනි, ඔරුමාල පත්තිනි, තෙද පත්තිනි, මල් පත්තිනි, සිරිමාමුනි පත්තිනි හා අඹ පත්තිනි යන්නෙනි. මේ සත් පත්තිනි මෑණිවරුන් පත්තිනි දෙවියන්ගේ අවතාර හැටියට ද සඳහන් වේ (පියතිලක හල්පෙ, 2019: 12, 13).

සත් පත්තිනි උපත ජලෙන්, දලෙන්, මලෙන්, ගලෙන්, කුළෙන්, සළුවෙන් හා අඹයෙන් සිදු වූ බව පත්තිනි ශාන්තිකර්ම සාහිත්‍යයෙහි විස්තර වේ. 'සතර වරම් මල් යහන් කවි' නමැති කොල්මුර කවිවල සත් පත්තිනි උපත මෙසේ දැක්වේ.

ජලෙනි දලෙනි මලෙනි සුරඹ පතිනි උපන්නා
ගලෙනි කුළෙනි සළුවෙනි එක් වරක් උපන්නා
එවෙනි සවෙනි සත්වෙනිවර අඹෙන් උපන්නා
මෙවැනි පතිනි තේදිනි මෙලක්දිව බබළන්නා

(සුමනපාල සමරසේකර, 1995: 14).

ජනප්‍රවාදවල පත්තිනියගේ දොළොස් උපතක් කියවේ. ඒ 'දෙමට මලෙන්, ගිනි කඳෙන්, නයි කඳුළෙන්, විදුලියෙන්, පිනි බිඳුවෙන්, සිඟා රැලෙන්, මවිත අඹෙන්, සළු පොටෙන්, නුග පත්‍රයෙන්, කඳුරු පොත්තෙන්, හෙණයෙන් හා ජලයෙන්' යනුවෙනි (ධර්මදාස සහ තුන්දෙණිය, 1994: 284).

'කන්නගි' නම් දිළිඳු කාන්තාව තම සැමියා වූ 'කෝවලන්' සලඹ සොරෙකැයි නිරපරාදයේ මැරවීම පිළිබඳ පඬි රජුටත් රටටත් සාප කොට මිය ගියා ය. ඕ සිය පතිව්‍රතා බලයෙන් පඬිපුරය ගිනි ලූ බව කියවේ. පසුව ඇ පතිව්‍රතා බලය හේතු කොට ගෙන ම දේවත්වයට පත් ව පත්තිනි දෙවඟන නමින් ප්‍රකට වූවා ය (ජයවර්ධන, 1985: 133).

දෙයියන්ගේ ලෙඩ හෙවත් අම්මාවරුන්ගේ ලෙඩ (සරම්ප, පැපොල, වසූරිය) වළක්වා ගැනීම හෝ නිවාරණය සඳහා පත්තිනි දෙවියන්ගේ ආරක්ෂාව පැතිය යුතු බව සිංහල ජනයා තුළ මහත් විශ්වාසයක් පවතී (ධර්මදාස සහ තුන්දෙණිය, 1994: 290).

සශ්‍රීකත්වය හා පතිව්‍රතා ධර්මය සංකේතවත් වන මේ දේවතාවිය වෙනුවෙන් දිවයින පුරා පුද පූජා පවත්වන ආකාරය එදා මෙන් ම අද ද දක ගත හැකි වේ. මේ දෙවඟන උදෙසා වූ ප්‍රධාන දේවාලය නවගමුවේ පිහිටා ඇත (ඒකනායක මැණිකේ, 1997: 45).

කිරිඅම්මාවරුන් සහ සත්පත්තිනි සංකල්පය.

සිංහල බෞද්ධයන් පුද පූජා පවත්වන භාරතීය ප්‍රභවයක් ඇති දෙවිවරුන්ගෙන් පත්තිනි දේවියට හිමි වන්නේ ප්‍රමුඛස්ථානයකි. සිංහල සහ දෙමළ භාෂාවල භාවිත වන 'පත්තිනි' යන වචනය සංස්කෘත භාෂාවේ එන 'පත්නී' යන්නට අනුරූප ව නිපැදී ඇති බව සිතිය හැකි ය. එහි අර්ථය වන්නේ 'පති භක්තියෙන් යුත් බිරිඳ' යන්න යි. ඒ අනුව පත්තිනි යන්නෙහි 'පති භක්තිය ඇත්ති' යන අර්ථය ගම්‍ය වේ (සුමනපාල සමරසේකර, 1995: 13, 14). දිවයිනේ සෑම ප්‍රදේශයක ම පාහේ මහත් භක්තියකින් පිදුම් ලබන පත්තිනියගේ උපත හා ජීවිත කතාව විවිධ මූලාශ්‍රයවල විවිධාකාරයෙන් දක්වෙතත් එකී සෑම මූලාශ්‍රයක ම කියවෙන පුවත එක හා සමාන ය.

පතිව්‍රතා බලයෙන් නොයෙක් හාස්කම් දක්වී යැයි කියවෙන දක්ෂිණ භාරතයේ 'කන්නගි' නම් කාන්තාව මරණින් පසු ඇයගේ පතිව්‍රතා බලයෙන් පත්තිනි නමින් දේවත්වයට පත් ව ඇත. දක්ෂිණ භාරතයේ පත්තිනි ලෙසින් එක් දේවතාවියක ඇදහූ අතර ලංකාවාසී ජනතාව එම දේවතාවිය සත් පත්තිනි හෝ දොළොස් පත්තිනි යන නාමයන්ගෙන් ආමන්ත්‍රණය කරන්නට වූහ. එයට හේතුව වී ඇත්තේ ඇයගේ උත්පත්තිය විවිධාකාරයෙන් සිදු වී ඇති බවට සිංහල ජනයා තුළ පවතින විශ්වාසය යි. සිංහල ජන සමාජයේ දක්වෙන ආකාරයට ඇය සශ්‍රීකත්වයේ දෙවඟන ලෙස ගැමියෝ සැලකූහ. පත්තිනියගේ උත්පත්ති සියල්ල ම ස්වාභාවික වස්තූන්ගෙන් සිදු වී තිබීම එයට හේතු වී ඇත.

පත්තිනි දේවියගේ උත්පත්තිය සත් ආකාරයකින් සිදු වී ඇති බව සිංහල ජනතාවගේ පිළිගැනීම යි. සිංහල සමාජය තුළ අතිශයින් ජනප්‍රිය කිරිඅම්මා පිදීමේ පූජා විධිය මඟින් එය මැනවින් පැහැදිලි වෙයි. අප රටේ ගැමි ජනතාව වෙතින් පිදුම් ලබන කිරිඅම්මාවරුන් සත්දෙනා පත්තිනි දෙවියන්ගේ නියෝජිතයින් ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.

කිරිඅම්මාවරු සහ සත්පත්තිනි සංකල්පය පිළිබඳ විමසා බැලීමේ දී පෙනී යන්නේ ගජබා රජු විසින් ලංකාවට ගෙන එන ලද යි සැලකෙන පත්තිනි ඇදහිල්ල ලක්දිව ප්‍රචලිත ව

ඇත්තේ අතීතයේ සිට ලක්දිව පැවති ඇදහිල්ලක් වූ කිරිඅම්මා පිදීම හා සංකලනය වීමෙන් බව යි. සත් පත්තිනි සේ ම කිරිඅම්මා ඇදහිල්ලේ ද කිරිඅම්මාවරුන් සත් දෙනෙකු පිළිබඳ ව කියවෙයි. එමෙන් ම මේ කිරිඅම්මාවරුන් සත් දෙනාගෙන් නිරූපණය වන්නේ ලක්දිව ශාන්තිකර්ම අතර පවතින රටයැකුම හෙවත් රිද්දි යාගයේ එන වඳ බිසවුන් සත්දෙනා හෙවත් රිද්දි බිසවුන් සත්දෙනා බව ද පෙනී යයි. දූනුදු හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ වලවේ නිම්නයේ පැවැත්වෙන කිරිඅම්මාවරුන්ගෙ දානයේ දී ගැයෙන කව්වලින් වැඩි අවස්ථා ගණනෙක සඳහන් වන්නේ පත්තිනි ගැන නො ව රිද්දි බිසවුන් පිළිබඳ ව ය. මෙහි දී දරුගැබ රැක දෙන්නටත්, දරුවන් රැක දෙන්නටත්, මව අරක්ෂා කර දෙන්නටත් ඉල්ලා සිටිනු ලබන්නේ රිද්දි බිසවුන්ගෙනි (රත්නපාල, 1995: 145). මේ කිරිඅම්මා-රිද්දි බිසවු සම්බන්ධය කිරිඅම්මා පිදීමේ දී ගායනා කරන මංගල සිරසපාද කව්වලින් ද විද්‍යමාන වෙයි.

ඉද්ද රොද්ද ගෙන උඩු ගුවනේ කෙළිතී
බද්ද කර ලොවේ පුද පඬුරුත් ලබති
සිද්ද පතිනි දෙවි අණ මුදුනෙන් දරති
රිද්දි බිසෝවරු කළ ලෙඩ හරින් නිතී
(කෝට්ටගොඩ, 1997 : 276).

ඇතැම් අවස්ථාවල කිරිඅම්මාවරු උඩයකුන් ලෙස ද හැඳින්වෙති. කිරිඅම්මා දානයේ දී ගායනා කෙරෙන කිරිඅම්මා උපත් කව්වලින් සහ කිරිඅම්මා කන්නලව්වලින් ද එය පෙන්නුම් කෙරෙයි.

ඇවිදින් ගංතෙර බැසපුව යක්කු
මා නැකතින් ඉස්නානෙට එක්කු
සමහරු සමයම් කෙළ කෙළ එක්කු
සමයං කෙළියට එයි උඩයක්කු
(කෝට්ටගොඩ, 1997: 275).

".... උතුම් වූ අම්මාවරු හත්දෙනා වහන්ස! ඔබ වහන්සේලා දශ දිශාන්තයෙහි පැතිරගිය උඩයක්කු යන නමින් බලයට පත් සෘදි යකුන් සත්දෙනා වහන්සේලාගේ කරුණාභරිත යෞවන රූපශ්‍රීයෙන් අතිසමෘද්ධ ව බිසෝවරුන් ව සිට සිංහල ද්වීපයට ගොඩබසිමියි සිතා ස්වාමිවර ලැබ විල්ලෝඩි දේශයේ සිට මේ සිංහල ද්වීපයට ගොඩබැස... " (කෝට්ටගොඩ, 1997: 39).

මින් පෙනී යන්නේ කිරිඅම්මාවරුන් උඩයක්කු නමින් ද හැඳින්වෙන බව යි. මෙසේ වී ඇත්තේ රිද්දි බිසවුන් සහ උඩයකුන් අතර පවතින සම්බන්ධය යි. එනම්, රිද්දි බිසවුන් සත්දෙනා යනු විල්ලෝඩි දේශයේ සිටි සෘදි හෙවත් සිද්දි යකුන් සත්දෙනාගේ භාර්යාවන්

වන මුදුන්මාල, ධර්මපාල, කොණ්ඩමාල, රනකපාල, ඕංකාර, ගිරිමේබල සහ එර්දි යන බිසෝවරුන් සත්දෙනා වීම යි.
ලංකාවේ කිරිඅම්මා සංකල්පය ප්‍රථමයෙන් පොදු ජන ව්‍යවහාරයට පැමිණ ඇත්තේ ආදිවාසී වැදි ජනයාගේ ඇදහිලිවල ආභාසයෙනි. වැදි ජනයාගේ ඇදහිලි, විශ්වාස ඔවුන් වෙසෙන පළාත්වල සිංහල ජනයා අතර ද ව්‍යාප්ත වී ඇති බවක් දක්නට ලැබේ. ඌව, බින්තැන්න, තමන්කඩුව, නුවර කලාවිය ආදි ප්‍රදේශවල දක්නට ලැබෙන කිරිඅම්මා නමින් හැඳින්වෙන දේව විශ්වාසය මඟින් ඒ බව තහවුරු වේ. නෑයකුන් පිදීම, වැදි ජනතාවගේ ප්‍රධාන ඇදහිල්ලකි. ඒ ඔවුන්ගේ මියගිය ඥාතීන් ය. කිරිඅම්මලා යනු එම නෑයකුන්ට අයත් කාන්තා දෙවිවරුන් ලෙස සැලකේ. ඒ අනුව කිරිඅම්මලා පිදීම ඔවුන්ට ම ආවේණික වූ අභිචාරකර්මයක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය (මීගස්කුඹුර, 1995: 110).

විවිධ මූලාශ්‍රයවලින් ලැබෙන තොරතුරු අනුව වැදි ජනයා අදහන කිරිඅම්මාවරුන්ගේ නම් රාශියක් හඳුනාගත හැකි ය. එනම්, ඉඳිගොල්ලේ කිරිඅම්මා, කුකුළාපොළ කිරිඅම්මා, උනාපාන කිරිඅම්මා, වෙල්ලස්සේ කිරිඅම්මා, බිලිඳු කිරිඅම්මා, මහකිරිඅම්මා, බාලගිරි කිරිඅම්මා, හල්තොට කිරිඅම්මා, කපුයායේ කිරිඅම්මා, ඉනාවැල්ලේ කිරිඅම්මා, දොඹගහවෙල කිරිඅම්මා, අඹරාපොති කිරිඅම්මා ආදි වශයෙනි (ධර්මදාස සහ තුන්දෙණිය, 1994: 201, 202). එසේ ම තම පරපුරේ ආදිතමයා බවට පත් වූ කුවේණියගේ අවතාරයක් ලෙස කුකුළාපොළ කිරිඅම්මා වැදි ජනතාවගේ ගෞරවාදරයට පත් වු තැනැත්තියකි. (මීගස්කුඹුර, 1995: 110).

වැදි ජනතාවගේ 'කිරිකොරහ' නැටීම ද මේ කිරිඅම්මා සංකල්පයට සම්බන්ධ වූවකි. මෙහි දී ඔවුහු සශ්‍රීකත්වයේ සංකේතයක් වශයෙන් සැලකෙන 'කිරි' සංකේතවත් කරමින් 'පොල්කිරි' යොදා ගනිමින් කොරහ වැනි බඳුනකට දමා, එය මුක්කාලිය පිට තබා ඒ වටා නටමින් යාදිනි කියති. ප්‍රධාන වශයෙන් දඩයම් පිණිස සතුන් ලබා දෙන ලෙස ඉල්ලීමක් ද මෙහි දී සිදු කරනු ලබන අතර මෙම වත්පිළිවෙත් සඳහා මස් මාංශ යොදා නොගැනීම මෙහි දක්නට ලැබෙන විශේෂත්වයකි.

ලංකාවේ මහවැලි ගඟ ආශ්‍රිත ව වෙසෙන වැදි ජනතාව විසින් 'ගිරිඅම්මාවරු' නමැති දේව සංකල්පයක් අදහනු ලැබේ. මෙහි දී සියඹලා ගසක් යට මැස්සක් තනා රත්මල්, බුලත්, පඬුරු ආදියෙන් ගිරිඅම්මා පුදා ඔවුන් ද කා බී නටා විසිර යෑම සිරිතක් ව පැවතිණි. මෙම චාරිත්‍රය බොහෝ විට කිරිකොරහ නැටීමට සමාන බවක් දක්නට ලැබේ. සිංහල භාෂාවේ ක, ග, හ, යන අක්ෂර ත්‍රිත්වය සඳහා දෙමළ භාෂාවේ එක් අක්ෂරයක් භාවිත වන අතර ඒ සඳහා උච්චාරණ කිහිපයක් යෙදෙන බැවින් කිරිඅම්මා, ගිරිඅම්මා බවට පත් වූ බවට ද අනුමාන

කළ හැකි ය. සිංහල ජනයාගේ කිරිඅම්මා පිළිබඳ විශ්වාසය පත්තිනි දේවිය හා සම්බන්ධ වන අතර වැදි ජනයාගේ ඇදහිලි ද මේ හා සමාන බවක් දක්නට ලැබේ. වැදි ජනතාව අතර පත්තිනි දේවිය ඇතැම් විට 'හලඹ කුමාරි කිරිඅම්මා' සහ 'හඳුන් කුමාරි කිරිඅම්මා' යන නම්වලින් ද හඳුන්වන බව සඳහන් වේ (ධර්මදාස සහ තුන්දෙණිය, 1994: 102). පත්තිනි දේවිය අඹරාපොති කිරිඅම්මා ලෙසින් ද වැදි ජනයා අතර ප්‍රචලිත බවට මතයක් පවතී (මීගස්කුඹුර, 1995: 110). කෙසේ වුව ද කිරිඅම්මාවරුන්, ප්‍රදේශීය නායිකාවන් හෝ ප්‍රදේශීය නායකයින්ගේ භාර්යාවන් හෝ වන බව වැදි ජනයාගේ පිළිගැනීමක් වශයෙන් පවතින බවක් ද දැක ගත හැකි ය.

එමෙන් ම සිංහල සමාජයේ පවතින ගිරිදේවි - දළකුමාර ජනශ්‍රැතිය ද මෙහි දී අපට වැදගත් වේ. ගිරි ලෙනක සඟවා සිටි බැවින් ඒ කුමරිය ගිරි කුමරිය නම් වූවා ය. ඇය සියදිවි නසා ගත් පසු ගිරිදේවිය නමින් දේවත්වයට පත් වූ බව පෙනේ. ගිරි දේවිය ගිරිඅම්මා වී පසුව කිරිඅම්මා වූවා' ද විය හැකි ය.

එමෙන් ම දකුණු පළාතේ දක්නට ලැබෙන ශාන්තිකර්මයක් වන රටයකුම හෙවත් රිද්දි යාගයේ රිද්දි බිසවුන් සත්දෙන පිළිබඳ සංකල්පය ද පුරාණ වැදි ජන විශ්වාසයේ පැවති කිරිඅම්මා විශ්වාසය හා මිශ්‍ර වී ඇති බවක් නිගමනය කළ හැකි ය. කළුකුමාරයාගේ බලපෑමෙන් වඳ බවට පත් රිද්දි බිසෝවරුන් ඉන් අත්මිදීම සඳහා හේනක් කොටා කපු වපුරා ඉන් හටගන්නා කපු නෙළා, නූල් දික්ගසා, නොයිඳුල් සළුවක් වියා ලොවුතුරා (දීපංකර) බුදුන්ට පූජා කළ යුතු යයි නෛමිත්තිකයෝ පැවසූහ. ඒ සඳහා රිද්දි බිසෝ සත් කට්ටුව නැව් නැගී රුහුණේ උසන්ගොඩින් ගොඩබැස්සෝ ය. මේ හා සමාන අදහසක් කිරිඅම්මා පිදීමෙන් ද විවරණය වෙයි. බිලිඳුන්ට ඇති වන දෝෂාන්ධකාර දුරු කිරීමට ද, දරුවන් ලබා ගැනීමට ද කිරිඅම්මාවරුන් යැදීම සිදුවෙයි (කෝට්ටගොඩ, 1997: 38).

දකුණු පළාතේ (වලවේ නිම්නයේ) කිරිඅම්මාවරුන් හඳුන්වන්නේ රිද්දි බිසවුන් නමිනි. ඒ හා බැඳුණු ජනශ්‍රැතියක් ද අසන්නට ලැබේ. විල්ලෝඩි දේශයේ උඩයක්කු හෙවත් සිද්ධි යකුන් නමින් හැඳින්වෙන යකුන් සත්දෙනාගේ භාර්යාවන් රුවල් නැවක නැගී ලක්දිවට ගොඩබැස වලවේ ගඟ දිගේ සමන්ත කූටයට යන ගමනේ රන්මුතු ඇල්ලෙන් ස්නානය කරන අවස්ථාවේ සැඩොලෙකු විසින් අත අල්ලනු ලැබීමෙන් වේදනාවට පත් ව එක් බිසවක් ඇල්ලට පැන සියදිවි නසා ගත්තා ය. අනෙක් බිසෝවරු ද ඇල්ලට පැන දිවි නසා ගත්තෝ ය. මොවුන් සත්දෙනා පසුව රිද්දි බිසවුන් බවට පත් ව ජනයාගෙන් පුද ලබන්නට වූහ (කෝට්ටගොඩ, 1997: 39).

වර්තමානයේ කිරිඅම්මාවරුන් පත්තිනි හා මිශ්‍ර වූ බවක් දක්නට ලැබේ. අතීතයේ කිරිඅම්මාවරුන් ලංකාවේ ම උපන් දෙවිවරුන් (දේවතාවියන්) සත්දෙනෙකු බව අනුමාන කළ හැකි ය. කුඩා දරුවන් හා කිරිදෙන අම්මලාගේ රෝගාබාධවලට හා ආරක්ෂාවට කැප වූ අම්මාවරුන් හත් දෙනා එක ම දේව මූර්තියකි. පත්තිනි සත් පත්තිනි බවට පත් වූයේ ලංකාවේ දී ය. ලංකාවේ ඈත අතීතයේ සිට පැවති කිරිඅම්මා විශ්වාසයට පත්තිනි සංකල්පය එකතු වූයේ නුවර යුගයේ පැවති තදබල හින්දු බලපෑම හේතු කොට ගෙන විය යුතු ය. (රත්නපාල, 1995: 109). මේ අනුව ලක්දිව අතීත වැදි ජනයාගේ ඇදහිල්ලක් වූ කිරිඅම්මා පිදීම එක් අතකින් රිද්දි බිසවුන් සත්දෙනා වශයෙනුත් අනෙක් අතින් සත්පත්තිනි වශයෙනුත් දෙයාකාරයකින් විකාශනය වී ඇති බව පෙනේ.

කිරිඅම්මා දානය

පත්තිනි මෑණියන් උදෙසා පවත්වනු ලබන විවිධ පුද පූජා අතර කිරිඅම්මා දානය සුවිශේෂී ගෘහ ශාන්තිකර්මයක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකි ය. පත්තිනි දේවිය උදෙසා මහත් භක්තියකින් සිදු කරන මේ ශාන්තිකර්මය ලංකාවේ සෑම ප්‍රදේශයක ම පාහේ දක්නට ලැබේ. විශේෂයෙන් ම මෙය සිදු කරනු ලබන්නේ පත්තිනි දේවියට වූ භාරයක් ඔප්පු කිරීම සඳහා වූ පූජාවක් වශයෙනි.

ඒ අනුව ‘කිරිඅම්මා දානය’ වූකලි පත්තිනි දේව මාතාව මුල් කර ගෙන බෞද්ධ නිවෙස්වල පැවැත්වෙන ඉතා චාම් පූජා විධියකි. වර්තමානයේ දී බොහෝ විට මෙය පැවතෙන්නේ ස්වකීය පවුලේ දියුණුව, ඇස්වහ, කටවහ දුරු කොට නිවසේ ශ්‍රියාව වර්ධනය කර ගැනීම, යක්ෂ භූත ආදීන්ගෙන් පැමිණෙන උපද්‍රව දුරු කර ගැනීම, ස්වකීය ගොවිපොළවල ආලපාළු මඟහරවා අස්වනු වැඩි කර ගැනීම, දරුවන් නැති කාන්තාවන්ට දරුපල ලබා ගැනීම, අවිවාහක කාන්තාවන්ගේ විවාහ කටයුතු සාර්ථක කර ගැනීම, නඩුහබ ආදියෙන් සහනයක් ලබා ගැනීම ආදී වූ අපේක්ෂා ඉටු කර ගැනීම සඳහා පත්තිනි දේවතාවිය වෙනුවෙන් කිරිඅම්මාවරුන්ට පිදෙන දානයක් වශයෙනි. මෙය නාමයෙහි පරිසමාප්ත අර්ථයෙන් ම ‘කිරි’ ප්‍රධාන වෙයි. මෙසේ කිරිබත්, කිරිකැඳ, කිරිඅළුවා යොදා ගනිමින් සහ ‘කිරි ඉතිරවීම’ ආදියෙන් සමන්විත ව කිරිඅම්මාවරුන් සමූහයක් ඉදිරියේ ඉතා ගෞරව සහිත ව පිදෙන පිදවිල්ල, කිරිඅම්මා දානය නමින් හැඳින්වේ. භාග්‍යයේ හෙවත් සශ්‍රීකත්වයේ සංකේතයක් වන ‘කිරි’ සහ එනමින් ම පිදෙන මේ පිදවිල්ල ක්‍රමානුකූල ව ඉටු කළහොත් ඒ මඟින් තමන් බලාපොරොත්තු වන නියම ප්‍රතිඵල ලබා ගත හැකි වනු ඇතැයි සිංහල සමාජය තුළ විශ්වාසයක් පවතී (ඇඳගම, 2003: 1203).

කිරිඅම්මාවරුන්ගේ දානය සඳහා පුර පක්ෂයේ කෙම්මුර දිනයක් තෝරා ගත යුතු බව පූර්වාචාරීන්ගේ උපදේශය වේ. ඒ අනුව යමින් අමාවක පසු වී දින තුනේ සිට පසළොස්වක පොහොය දිනය දක්වා වූ කාලය පැරැන්නෝ මේ සඳහා යොදා ගත්හ (පියතිලක හල්පෙ, 2019: 30). වර්තමානයෙහි ද මේ සඳහා කෙම්මුර දිනයන් යොදා ගැනීම බෙහෙවින් ම සිදු වෙයි. ඒ අනුව දේව පූජාවලට බදාදා සහ සෙනසුරාදා යන දෙදින බොහෝ විට යොදා ගන්නා ආකාරය දක්නට ලැබේ. 'කෙම්' යන්නෙන් ආරක්ෂාව හෝ ශාන්තිය යන අර්ථ කියවෙයි. එය 'ක්ෂේම' යන්නෙහි තද්භව පදය යි. කෙම්මුර, කෙම්මර හෝ කෙම්වර යනු ශාන්තිකර්මවල දී පවත්වන පුද පූජා ආදිය යි (විජයතුංග, 1982 - I: 557). ඒ අනුව ආරක්ෂාව හෝ ශාන්තිය ලබාගැනීම සඳහා සිදු කරන පුද පූජා කෙම්මුර නමින් හැඳින්විය හැකි ය. එම පුද පූජා පවත්වන දින කෙම්මුර දින යනුවෙන් හැඳින්වෙයි. බදාදා සහ සෙනසුරාදා යන දෙදින එයට අයත් වෙයි.

විශේෂයෙන් ම කිරිඅම්මලාගේ දානය සෙනසුරාදාට ම යොදා ගැනීම මඟින් අපේක්ෂා කරන ශාන්තිය නියත වශයෙන් ම ලැබෙන බව බොහෝ ගැමියන්ගේ පොදු මතය බවට පත් ව ඇත. එය පොදු මතයක් බවට පත්වීමට හේතු වී ඇත්තේ කිරිඅම්මාවරුන් බවට පත් ව ඇති උඩයකුන් හෙවත් සිද්දි යකුන් සත් දෙනාගේ භාර්යාවන් වන රිද්දි බිසෝවරුන් සත්දෙනා ලංකාවට ගොඩබැස්සේ යැයි සැලකෙන දිනය සෙනසුරාදා දිනයක් වූ බැවිනි. එහෙයින් එදිනට මෙම දානය පිළිගැන්වීම වඩා සුදුසු බවට පවතින විශ්වාසය තහවුරු වී ඇති බව සඳහන් කළ හැකි ය (ලලිතා, 2022.08.30).

අම්මාවරුන්ගේ ලෙඩ නමින් හැඳින්වෙන වසංගත රෝගයක් වැළඳුණු විට හෝ දරු උපතකට පෙර හෝ එසේත් නැත්නම් තමන්ගේ අපේක්ෂාවන් මුදුන්පත් කර ගැනීම පිණිස හෝ පත්තිනි මෑණියන්ට භාරයක් වී එය ඔප්පු කරනු පිණිස කිරිඅම්මාවරුන් විෂයෙහි දානයක් දීම චිරාත් කාලයක පටන් අප සමාජයෙහි විශේෂයෙන් ම සිංහල බෞද්ධයන් අතර පවත්නා සිරිතකි.

මහත් අනුහස් ඇතැයි විශ්වාස කෙරෙන කිරිඅම්මාවරුන්ගේ දානය, පත්තිනි දානය, කිරි දානය, කිරිඅම්මා දානය සහ කිරිඅම්මලාගේ දානය ආදි නම්වලින් ද හැඳින්වේ. පුර පක්ෂයේ කෙම්මුර දිනයෙක උදෑසන මෙය පිරිනැමිය යුතු ය. මේ දානය සඳහා සහභාගි වන ලෙස කිරිඅම්මලාට ආරාධනා කරනුයේ ඊට පෙර දිනයේ දී ය. ඇතැම් විට දින කිහිපයකට පෙර ය. ඒ සඳහා බුලත් කොළයක් පිරිනමා ආරාධනා කිරීම සාමාන්‍ය චාරිත්‍රය යි. මේ සඳහා වඩාත් සුදුසු වන්නේ කුඩා දරුවන්ට කිරි දෙන මව්වරුන් බව බොහෝ දෙනාගේ විශ්වාසය

වෙයි. එහෙත් එවැනි මව්වරුන් සත්දෙනෙකු සොයා ගත නොහැකි අවස්ථාවල දී දරුවන් ලද වැඩිමහලු ස්ත්‍රීන් ද මේ සඳහා සහභාගි කරවා ගැනීම සිදු වේ (කරුණාවතී, 2022.02.29).

කෙසේ වුව ද දානය පිළිගැනීමට ආරාධනා ලබන ස්ත්‍රීන් සිල්වත්, ගුණවත් අය වීම ඉතා ම වැදගත් ය. ශාන්තියක්, සෙත් පැතීමක් සිදු කළ හැක්කේ එවැනි අයට ය. තමන් ළඟ ගුණයක් නැති අය සෙත් ශාන්ති කරන්නේ කෙසේ ද? උතුම් ගතිගුණ ඇති අය විසින් කරනු ලබන සෙත් ශාන්තියෙන් මහත්ඵල මහානිශංස ලැබේ (සීලවති, 2022.09.21).

කෙසේ වුව ද තෝරා ගත් දිනයට කිරිඅම්මා දානය සඳහා බුලත් දී ආරාධනා කළ යුතු ය. පත්තිනි මෑණියන් උදෙසා දානය පිරිනැමීමේ දී කිරිඅම්මාවරුන් තෝරා ගැනීම ඉතා පරිස්සමෙන් සිදු කළ යුතු වේ. ඒ සඳහා පහත ලක්ෂණ ඇති අය තෝරා නොගැනීමට වගබලා ගත යුතු ය.

ඒ අනුව හැරමිටි වාරුවෙන් යන අය, සුව කළ නොහැකි රෝග ඇති අය, අඳ හෝ බිහිරි අය, දරුවන් මිය ගිය කාන්තාවන්, වැන්දඹු කාන්තාවන්, වඳ ස්ත්‍රීන්, මස් මාළු විකුණන අය, මත්පැන් බොන අය, කේලාම් කියා එකිනෙකා කොටවන අය, වේශ්‍යා ස්ත්‍රීන්, අංශභාග, අපස්මාර රෝගී අය යනාදී ස්ත්‍රීන් තෝරා ගැනීමෙන් වැළකිය යුතු ය.

මෙසේ තෝරා ගත් කිරිඅම්මාවරුන් දින කිහිපයක සිට කිලිකුණුවලින්, මස් මාංශවලින් තොර ව පේ වීම වඩාත් ප්‍රතිඵලදායක වෙයි. දානයට පැමිණෙන කිරිමව්වරුන් සුදු වතින් සැරසී පැමිණිය යුතු අතර ඔවුන්ගේ පා දෝවනය සඳහා දෙහි මිශ්‍ර කහ වතුර බඳුනක් දොරකඩ අසල තැබිය යුතු ය (චන්ද්‍රලතා, 2022.02.01).

කිරිඅම්මාවරුන්ගේ දානයට සූදානම් වීමක් වශයෙන් පැරණි ගැමියා තම නිවසේ අලුතෙන් වහල සෙවිලි කර, බිම ගොම මැටි ගා පිරිසිදු කර ගත්තේ ය. එහෙත් වර්තමානයේ ඒ සඳහා සෝදා පිරිසිදු කර ගත් නිවස තුළ හා නිවස වටා හඳුන්කිරි පැන් ඉස, කට්ටකුමංජල් දුම් අල්ලා කිරිඅම්මාවරුන්ගේ දානය සඳහා අවශ්‍ය පවිත්‍ර වටපිටාව සකසා ගනු ලැබේ (පියතිලක හල්පෙ, 2019: 30). පවුලේ සියලු දෙනා ද ස්නානය කොට, පිරිසිදු වී මස් මාංශ අනුභවයෙන් සහ කිලි කුණුවලින් තොර ව පිරිසිදු ඇඳුමින් සැරසී පේ වී සිටිය යුතු ය.

මේ ශාන්තිකර්මය සඳහා මිදුලේ පහසු තැනක පහන් පැලක් තනාගත යුතු අතර නිවස තුළ ද පත්තිනි පූජාව තැබීම සඳහා එවැනි පහන් පැලක් (මල් යහනක්) තැනිය යුතු ය. කුඩා මේසයකට කෝටු තබා බැඳ ගැනීමෙන් නිවස තුළ පහන් පැල තනාගනු ලැබේ. මිදුලේ තනන පහන් පැල කිරිඅම්මාවරුන්ට දර්ශනය වන ආකාරයට තනාගත යුතු ය. නිවස තුළ

පහන් පැල නැතහොත් මල් යහන තනාගැනීමෙන් පසු ඒ අසලින් ම කිරි ඉතිරවීම සඳහා ලිප සකසා ගත යුතු අතර නැවුම් මැටි මුට්ටියකට එළකිරි හෝ පොල්කිරි දමා සුදානම් කොට තැබිය යුතු වේ. එමෙන් ම නිවස තුළ මල් යහන අසලින් කිරිමව්වරුන් සඳහා බිම පැදුරු දමා ඒ මත සුදු ඇතිරිල්ලක් එලා සකස් කොට තැබිය යුතු ය. (නිලන්ත කුමාර, 2015: 13).

කිරිඅම්මා දානය සඳහා පත්තිනි පූජාවට අවශ්‍ය පුජා භාණ්ඩ රාශියකි. එනම්, එක් වර්ගයකින් හත බැගින් කැවිලි වර්ග හත යි. මේ සඳහා කිරිබත්, කිරිඅළුවා, අතිරස, කැවුම්, අග්ගලා, මුංකැරලි, තලකැරලි ආදිය ඇතුළත් විය යුතු ය. එක් වර්ගයකින් හත බැගින් පළතුරු වර්ග ද හතකි. මේ සඳහා අඹ, කෙසෙල්, බෙලි, දිවුල්, කළුඋක්, අන්නාසි, දොඩම්, නාරං, වැල, වරකා ආදි නැවුම් පළතුරු අතුරෙන් සත් වර්ගයක් තෝරා ගත යුතු වේ. මීට අමතර ව බුලත් හතක්, පඬුරු හතක්, මැටි පහන් හතක්, පහන්තිර හතක්, තැඹිලි ගෙඩියක්, දැහැත් වට්ටියක් අවශ්‍ය වේ. දැහැත් වට්ටිය සකස් කර ගන්නේ බුලත්වලට අමතර ව එන්සාල්, ඉඟුරු පියලි ආදි සුවඳ ද්‍රව්‍යය ද එක්කර ගැනීමෙනි. එමෙන් ම මේ පූජා භාණ්ඩ අතරට ලදපස් මල්, කහ වර්ණයෙන් යුත් මල් මාලාවක් සහ කපුරු හඳුන්කූරු, පිනිදිය ආදිය ද ඇතුළත් විය යුතු ය. මේ සියලු ද්‍රව්‍ය භාවිත කරන්නේ පත්තිනි පූජාව සඳහා වන අතර එය සකස් කරන්නේ නිවස තුළ තිබෙන මල් යහනෙහි ය. මිදුලෙහි වූ පහන් පැල සඳහා ද මල්, පහන්, සුවඳ දුම්, පැන් හා දැහැත් ආදිය තැබිය යුතු වේ. එසේ ම කිරිමව්වරුන්ට පිළිගැන්වෙන දානය සඳහා ඉහත ආකාරයෙන් එක් අයෙකුට හත බැගින් කැවිලි වර්ග හතක් ද, එක් අයෙකුට හත බැගින් පළතුරු වර්ග හතක් සහ අනෙකුත් ද්‍රව්‍යය ද අවශ්‍ය වේ.

පෙර දිනයක දී ගොස් ආරාධනා කරන ලද කිරිමව්වරු උදේ පාන්දරින් ම දානය පැවැත්වෙන නිවස අසලට හෝ කඩුල්ල මුලට එක්රැස් වෙති. සාමාන්‍යයෙන් පාන්දර තුනත්, හතරත් අතර කාලයේ මොවුන්ගේ පැමිණීම සිදු වෙයි. එසේ වුව ද කිරිමව්වරුන්ගේ සංඛ්‍යාව සම්පූර්ණ වන තෙක් ඔවුහු නිවසට නො පැමිණෙති. ඔවුහු අදාළ සංඛ්‍යාව සම්පූර්ණ වන තුරු කඩුල්ල මුල රැඳී සිටිති. ඉන් පසුව කිරිඅම්මලා සත්දෙනා පෙළ සැදී ගමන් කරන විට පළමුවෙන් සිටින කණ්ඩායම් නායක කිරිඅම්මා පත්තිනි දෙවියන්ගේ රූපයක් ගෙන යා යුතු වේ. අතීතයේ නම් දළුමුර කරඬුව නම් පූජා භාණ්ඩයක් රැගෙන ආ බව සඳහන් වුවත් අද එවැන්නක් සිදු නො වේ (සුමනවංශ හිමි, 2020: 30 - 32).

කිරි දානය දෙන නිවස සමීපයට හෝ කඩුල්ල අසලට යන කිරිඅම්මලා එතැන නතර වී සිටිය දී නිවසේ අයෙකු මල් වට්ටියක් රැගෙන එහි පැමිණිය යුතු ය. එවිට කිරිඅම්මලා මෙම කවිය ගායනා කරති.

මුදු හදවත් බැතියෙන් පුරවන්නේ
සුදු පිරුවට ඇඳලා පේවෙන්නේ
බුදු වන පත්තිනි දෙවි නමදින්නේ
මිදුල ඉසව්වට ඇවිත් සිටින්නේ

(රත්නායක, 2013 : 17).

ගෘහිණිය හෝ වෙනත් අයෙකු ගෙදරින් ගෙනෙන ලද මල් වට්ටිය මෙහි දී නායක කිරිඅම්මාට භාර දුන් විට ඇය එයින් මලක් බිම දමා ඉදිරියට පිය තබන්නේ දෙවැනි කිරිඅම්මාට මල් වට්ටිය පිරිනමමිනි. ඇය වට්ටියෙන් මල් දෙකක් බිම දමා නැවත මල් වට්ටිය තෙවැනි කිරිඅම්මා අතට පත් කළ පසු ඇය එයින් මල් තුනක් බිම දමා සිවුවැනි කිරිඅම්මාට දිය යුතු ය. මේ අයුරින් සත්වැනි කිරිඅම්මා වට්ටියෙන් මල් හතක් ගෙන බිමට දමන්නී ය.

ඉන්පසු කිරිඅම්මාවරු මිදුලේ පසෙකින් තනා ඇති පහන් පැල වෙත ගොස් පහන් දල්වා මේ කවිය ගායනා කරති.

විතර නොවේ සක්වළ තුළ පත්තිනි තෙද බල
නිතර සරණ වෙන මුදු ගුණ රඳවා හද තුළ
පැතිර පවත්නා අණ වින බාධක මතු කළ
ඉතිරි නොවී දුරුවන් වෙයි මින් මතු හැම කල

(රත්නායක, 2013 : 18).

මේ කවිය කියා එතැන සිට මල් විසුරුවමින් නිවසට ගමන් කරන කිරිඅම්මාවරුන් වෙතින් පත්තිනි රූපය නිවසේ කෙනෙකු භාර ගනී. බොහෝ විට එය භාර ගනු ලබන්නේ එම නිවසේ ගෘහිණිය විසිනි. ඉන්පසු කිරිඅම්මලාගේ පා දෝවනය කොට ගෙතුළට කැඳවනු ලැබේ. පත්තිනි රූපය මල් යහනේ තැන්පත් කරනු ලබන්නේ පත්තිනි දෙවියන්ට භාර වූ තැනැත්තා හෝ තැනැත්තිය විසිනි.

පත්තිනි මෑණියන් සඳහා පූජාව තබන්නේ නිවස තුළ සකස් කර ගත් මල් යහන මත ය. මෙහි සුදු පිරුවටයක් එළා ඒ මත කෙසෙල් කොළ හෝ නෙළුම් කොළ මත පූජා භාණ්ඩ තැන්පත් කිරීම සිදු වේ. මෙහි තැන්පත් කරන ලද පත්තිනි දේව රූපයට කහ වර්ණ මල් මාලාවක් පැලඳවීම සිරිතකි. පත්තිනි දේව ප්‍රතිමාව ඉදිරිපිට ලදපස්මල් අතුරා හඳුන්කූරු දැල්විය යුතු ය. අනතුරුව හත බැගින් වූ කැවිලි හත් වර්ගය ද, පළතුරු සත් වර්ගය ද තැබිය යුතු වේ. එමෙන් ම දෑහැත්, ගිලන්පස ආදිය ද මෙහි තැන්පත් කෙරේ. මේ හැර කහ දියරෙන් ධෝවනය කරන ලද පඬුරු ද තැන්පත් කළ යුතු ය. මෙහි පඬුරු යන්නෙන් අදහස්

කෙරෙන්නේ පත්තිනි දෙවියන්ට භාර වන අවස්ථාවේ සුදු රෙදි කැබැල්ලක ඔතා නිවසේ ඉහළ තැනක තබා තිබූ කාසිය යි. පහන් දල්වා සුවඳ දුම් අල්ලා මේ සියල්ල දෙවියන්ට පූජා කළ යුතු ය. කිරිමවුවරු පළමු ව තිසරණ සහිත පංච ශීලයෙහි පිහිටා බුද්ධ පූජාව තබා ඉන් අනතුරු ව පත්තිනි පූජාව ආරම්භ කරති (ගුණවතී, 2022.09.11).

මෙහි දී පළමු ව සිදු වන්නේ දේවාරාධනය යි. එය මෙසේ දැක්වේ.

"පස්වාන් දහසක් ආයුබෝවන්ඩ ශ්‍රී සිද්ධ පත්තිනි දේව ස්වාමීන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේ ඇතුළු කිරිඅම්මාවරු සත්දෙනෙකු ඉදිරියේ ඉතා පිරිසිදු ව පිළියෙල කරන ලද කැවුම්, කිරිබත්, රඹකැන් ආදියෙන් හා කපුරු සහිත සුවඳ දැහැත් විට ද පඬුරු සහිත ව ඉතා ගෞරවයෙන් පිළිගන්වන ලද මෙම දානය පිළිගෙන මෙම පවුලට කිසියම් ඇස්වහක්, කටවහක්, අතුරු ආන්තරාවක්, රෝග ව්‍යසනයක් යෙදී ඇත්නම් ඉදිරියට යෙදෙන්නට ඇත්නම් එකී නොකී සියලු දුක් අන්ධකාරයන් දුරින් ම දුරු කරවා සිරිසෙත ළඟා කර දෙන සේක්වා."

ඉන් පසුව පත්තිනි දේවාරාධනාව සඳහා ස්තෝත්‍ර ගායනා කෙරේ.

නානා සුන්දර ජනවනිතාගණ තාරපතී ඉව ශ්‍රී දේහං
නානා වර්ණක සාටක ධාරණ මාලාදාම පිලන්ධනං
නානා ශාස්ත්‍ර ප්‍රජා විජානන ඥාන විශාර ද කීර්තිධරං
නානා ශොභිත රත්න නිරන්තර දදාතුතෙ පත්තිනි මාතා

(ගුණසේන, 2020: 06)

මෙසේ පත්තිනි දෙවියන්ට ස්තෝත්‍ර ගායනා කිරීමෙන් පසු කිරිමව්වරුන්ට දානය පිළිගැන්වීම සිදු කෙරේ.

පත්තිනි දෙවියන් වෙනුවෙන් සිදු කරන පුද පිළිවෙත් නිම වීමෙන් පසු කිරිඅම්මාවරුන්ට දානය පිළිගැන්වීම සිදු වේ. දානය වැළඳීම සඳහා ඔවුන් වාඩි කරවිය යුත්තේ පැදුරක් එළා ඒ මත සුදු පිරුවටයක් එළිමෙන් පසුව ය. දානයට වාඩි වීමට පෙර වස් දොස් දුරු කිරීම සඳහා සෙත් කවියක් ගායනා කරනු ලැබේ. එය මෙසේ දැක්විය හැකි ය.

වැඩලා නේරංජන ගඟ වැල්ලේ
සතියක් වැඩ සිට බෝ සෙවණැල්ලේ
පියුමක් පිපුණා ඒ සුදු වැල්ලේ
වස් නැත ඉඳගන්නට ඇතිරිල්ලේ

(පියතිලක හල්පෙ, 2019 : 36).

ඔවුන් පැදුරු මත එළන ලද සුදු ඇතිරිල්ලේ වාඩිවීමෙන් පසු කඩදාසියක් (පත්තර පිටුවක්) සහ කෙසෙල් කොළයක් පළමු ව දිය යුතු ය. පත්තර පිටුව මත කෙසෙල් කොළය එළාගත් පසු, කොළ සහිත දෙහි අත්තකින් හඳුන්කිරි පැන් ඉස දානය බෙදිය යුතු ය. එක් කිරිඅම්මා කෙනෙකුට එක් වර්ගයකින් හත බැගින් කැවිලි හත් වර්ගයක් ද, එක් පළතුරු වර්ගයකින් හත බැගින් පළතුරු හත් වර්ගයක් ද වශයෙන් වර්ග හතෙන් හතළිස් නවයක් පූජා කළ යුතු ය. ඉන්පසු කෝපි බඳුනක් සහ බුලත් විටක් පිළිගැන්විය යුතු වේ. එමෙන් ම බුලත් කොළයක තබන ලද පඬුරක් ද (මෙය පවත්නා මූල්‍ය වටිනාකම අනුව වර්තමානයට සරිලන මුලදක් විය යුතු ය.) පිදිය යුතු පූජා භාණ්ඩ අතර වෙයි. අවසාන වශයෙන් වැටි දෙකක් දල්වා සකසන ලද මැටි පහන බැගින් කිරිඅම්මාවරුන් සත්දෙනා අත තැබිය යුතු ය.

කිරිඅම්මාවරු දානය පිළිගැනීම වෙනුවෙන් යාදින්නක් කියති. පත්තිනි දෙවියන් වෙනුවෙන් කරන මෙම යාතිකාවෙන් රෝග පීඩා දුරු කර සියල්ලන්ට ම සුභ සෙත උදා කරන ලෙස ආයාචනා කෙරේ (පියතිලක හල්පෙ, 2019: 37).

"ආයුබෝවන්ඩ,

මතු බුදු වන ශ්‍රී සිද්ධ පත්තිනි දෙවි ස්වාමීන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේගේ පතිවත බල මහිමය කරණ කොට ගෙන පඬි රට සිතලව නම් පඬි රජු ඇතුළු සතුරන් සමූල ඝාතනය කොට, මුළු ලොවට ම ඔබ මහිමය පෙන්වා සත් වාරයක් සත් නාමයකින් ජනිත ව බලය පැතිරූ සත් පත්තිනි දේවීන් වහන්ස අද ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී නාමය සිහිපත් කරමින් අඩුක්කු මල් පහන් පුද දෙන මේ අසරණ ගැත්තන්ට අනුකම්පා කර, දිවැස් බලා වදාරා ඔවුනට වැලඳී තිබෙන්නා වු ඇස්වහ, කටවහ, අණ වින, ලොඩ රෝග, අතුරු අන්තරා, ව්‍යාධි, ආලපාළු දුරීභූත කොට ඔවුන්ගේ අඹු දරුවන්ගේ, ගේ දොර, හරක බාන, වතුපිටි, ගොවිතැන්, රැකී රක්ෂා මෙකී නොකී සියල්ල ආරක්ෂා කර ඔවුන්ගේ සියලු වියවුල්, සිත්තැවුල්, අඩුපාඩු මඟහරවා, යස ඉසුරු ළඟා කර දෙන මෙන් ඉල්ලා සිටිමු. තව ද ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී නාමය සිහි කර ඒ වෙනුවෙන් අප ඉදිරියේ තබා ඇති සියලු අංගයන්ගෙන් සම්පූර්ණ වු මේ දාන වස්තුව අප විසින් පිළිගැනීම හේතු කොට ගෙන ඔවුන් ලබන පුණ්‍යකර්මයේ බල මහිමය ඔබ වහන්සේට ද අත්පත් වීමෙන් මතු බුදු වන පත්තිනි දේව ස්වාමීන් වහන්ස ඔවුන් ආරක්ෂා කර දෙන සේක්වා."

මෙහි දී කිරිඅම්මාවරු තමන්ට බෙදන ලද ආහාරවලින් ස්වල්පය බැගින් අතුල්පතකට දමති. එය පැන් වීදුරුවක් ද සමඟ මළගිය ඥාතීන්ට පුදා 'ඉදං මේ ඥාතීනං හෝතු' යන ගාථාව

කියා පින් පැමිණවිය යුතු ය. නිවසට හා නිවැසියන්ට දේවාරක්ෂාව ප්‍රාර්ථනා කිරීමෙන් පසුව කිරිඅම්මාරු දානය ඉඳුල් කරති. ඉතිරිය තම නිවසට ගෙන යෑම සඳහා තබා ගනිති.

මදුරාපුරය ගිනි ලෑමෙන් පසුව එම ගිනි නිවීම සඳහා කිරි උතුරුවන ලෙස පත්තිනිය විසින් නියෝග කළ බව පත්තිනි හෑල්ලේ සඳහන් වේ (ගුණසේන, 2020: 55). එය අනුගමනය කරමින් අප රටේ පත්තිනි පූජාවන්හි දී ද කිරි ඉතිරිවීම සිදු කෙරේ. කිරිඅම්මාවරුන්ගේ දානය පිරිනමන අවස්ථාවන්හි දී පත්තිනි දෙවියන් වෙනුවෙන් කිරි ඉතිරවීම සුලබ ව දක්නට ලැබේ. එහි දී කිරි මුට්ටියෙහි සතර පැත්තෙන්ම කිරි උතුරා යන තුරු පස් තෙල්වලින් පෙඟවූ, දල්වන ලද පහන් වැටි හතක් අතින් ගෙන කිරිඅම්මාවරු ජය පිරිත සජ්ඣායනා කරති. කිරි මුට්ටිය උතුරා ගිය පසු එහි කට රෙදි කඩකින් වසා බැඳ නිවසේ සුදුසු ස්ථානයක එල්ලා තැබීම පැරැන්නන්ගේ සිරිත විය (පියතිලක හල්පෙ, 2019: 38, 39). කිරි ඉතිරවීමෙන් පසු කිරිඅම්මලාගේ කන්නලව්ව සහ කිරිඅම්මාවරුන්ගේ ශාන්තිය ආදී පුද පිළිවෙත් පවත්වනු ලැබේ.

ඉන් පසුව කිරිඅම්මාවරු නැගිට ගොස් පත්තිනි දේව ප්‍රතිමාවට වැඳ නමස්කාර කොට දල්වන ලද පහන් වැටි අතින් ගෙන ආතුරයාගේ හිස වටා තුන්වරක් කරකවා, කිරි පොල් කටුවකට හෙළා නිවා දමන අතර සෙත් කවි ගායනා කරමින් සෙත් පැතීම ද සිදු කරති. ඇතැම් ගම්බද නිවෙස්වල මෙම කිරි පොල්කටුව වහලයට උඩින් විසි කිරීම හෝ කිරි ඉසීම සිදු වෙයි. මෙයින් පසුව සිදු කරන්නේ පත්තිනි දෙවියන් අබියස දල්වන ලද පහනින් තෙල් ස්වල්පයක් ඇඟිලි තුඩට ගෙන නිවැසියන්ගේ හිස ගැල්වීම ය. අවසන් වශයෙන් දෙවියන්ට පින් දී, තම දානෙ කොටස ද රැගෙන කිරිඅම්මාවරු නිහඬ ව නිවසින් පිට ව යති.

කිරිඅම්මා දානයේ වෙනස්කම්

කිරිඅම්මා දානය, අම්මා දානය, කිරි දානය, කිරි දේව දානය, පත්තිනි දානය, සිද්ධ පත්තිනි දානය, කන්නගි දානය (සූරියබණ්ඩාර, 2018: 11) ආදී වශයෙන් විවිධ නම්වලින් හැඳින්වෙන, පත්තිනි මෑණියන් ප්‍රධාන කොට ගෙන කිරිඅම්මාවරුන්ගේ සහභාගීත්වයෙන් පවත්වනු ලබන කිරිඅම්මලාගේ දානය වූකලි සිංහල සමාජයෙහි ගෘහාශ්‍රිත ව පවත්වන අභිචාර විධි අතර බෙහෙවින් ප්‍රචලිත ශාන්තිකර්මයකි. කිරිඅම්මාවරුන්ට මේ දානය පිළිගන්වනු ලබන්නේ පත්තිනි මෑණියන් වෙනුවෙනි. ඔවුන් එය පිළිගන්නේ ද සත්පත්තිනි මෑණියන් වෙනුවෙනි. එහෙයින් මේ දානය පත්තිනි පූජාවක් ලෙස දැක්විය හැකි ය.

කිරිඅම්මලාගේ දානය නම් වූ මේ ශාන්තිකර්මය විමසීමේ දී ඒ පිළිබඳ පොදු පිළිවෙතක් දක්නට ලැබේ. ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශවල පවත්වන මේ පූජාව සහ ඒ පිළිබඳ ලියවී ඇති ලිපි ලේඛනවල දක්වෙන ආකාරයට එය මෙසේ දක්විය හැකි ය.

- කිරිඅම්මාවරුන්ට බුලත් දී ආරාධනා කිරීම.
- කිරිඅම්මාවරුන්ගේ පැමිණීම සහ නිවසට පිළිගැනීම.
- බුද්ධ පූජාව තබා පන්සිල්හි පිහිටීම.
- පත්තිනි දෙවියන්ට ආරාධනා කොට පූජාව කැප කිරීම.
- කිරිඅම්මලාට දානය පිළිගැන්වීම.
- කිරිඅම්මලා විසින් තමන්ට පිළිගැන්වූ දානයෙන් කොටසක් මළගිය ඥාතීන් වෙනුවෙන් වෙන් කොට ඉතිරියෙන් කොටසක් වැළඳීම.
- ආතුරයාට හෝ නිවැසියන්ට ශාන්තිය සහ දේවාශිර්වාදය ලබා දෙන ලෙස කිරිඅම්මාවරුන් විසින් දෙවියන්ට කන්නලව් කරනු ලැබීම.
- දෙවියන්ට පින්දීම සහ සෙත් කවි කීම.
- කිරි උතුරුවා ආතුරයාට හෝ නිවැසියන්ට සෙත් පැතීම.
- පහන්තිර නිවා නිවසින් පිට ව යෑම.

එහෙත් ඇතැම් ප්‍රදේශවල මේ පිළිවෙත් පැවැත්වීමේ දී ඒ පිළිවෙත් පවත්වන ආකාරයේ යම් වෙනස්කම් ද දක්නට ලැබේ.

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ අම්බලන්තොට ප්‍රදේශයේ පැවැත්වෙන මේ දානය සඳහා කිරිඅම්මලාට බුලත් දී ආරාධනා කිරීම දින හතකට පෙර සිදු කිරීමත්, දානය පැවැත්වෙන දිනයේ කිරිඅම්මලා නිවසට පැමිණි පසු මිදුලේ දී ගෘහිණිය විසින් නැවත වරක් බුලත් දී දානය සඳහා ඔවුන්ට ආරාධනා කිරීමත් මෙහි විශේෂ චාරිත්‍රයකි. දානය සඳහා කිරිඅම්මාවරු වැඩිමහලු පිළිවෙළට ඉඳ ගැනීමත්, ප්‍රධාන කිරිඅම්මාට ගෘහිණිය විසින් යාර තුනකින් යුත් සුදු පාට හෝ කහ පාට සළුවක් පිරිනැමීමත් මේ ප්‍රදේශයේ කිරිඅම්මා දානයේ දක්නට ලැබෙන විශේෂ ලක්ෂණ ලෙස සඳහන් කළ හැකි ය. මෙම ප්‍රදේශයේ දක්නට ලැබෙන තවත් විශේෂ ලක්ෂණයක් වන්නේ කිරිඅම්මාවරු ඉදිරිපිට තබන ලද පහන්වල පහන් තිර දෙකක් දෙපසට විහිදුවා දැමීම සහ පළමු ව එක් පහන්තිරයක් පමණක් දල්වීම යි. එමෙන් ම මේ ප්‍රදේශයේ දානය සඳහා යොදා ගන්නා ද්‍රව්‍ය අතර හකුරු කැබලි හතක් සහ තැඹිලි හතක් තැබීම ද දක්නට ලැබෙන විශේෂයකි (ගුණවතී, 2022.09.11).

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ මාමඩල ප්‍රදේශයේ පවත්වන කිරිඅම්මා දානයේ දක්නට ලැබෙන විශේෂ ලක්‍ෂණ අතර දානය සඳහා ගන්නා ද්‍රව්‍ය අතර විශේෂත්වයක් පවතී. එහි දී මල්මාල හතක්, බුලත් හතක් යොදා ගන්නා ආකාරය දක්නට ලැබේ. මෙහි කිරිඅම්මාවරු ඉදිරිපිට තබන පහන්තිර දෙකක් දැමූ පහන්වල තිර දෙක ම එකවර දැල්වීම ද විශේෂිත ය. මෙම ප්‍රදේශයේ ද අනෙක් ප්‍රදේශවල මෙන් කිරි ඉතිරවීමේ චාරිත්‍රය දක්නට ලැබෙන අතර ඒ සඳහා එළකිරි හෝ පොල් කිරි පමණක් නො ව එයට හීනටි වී, සුනුසහල් ආදිය ද එකතු කර ගනී. එමෙන් ම කිරි ඉතිරවීමෙන් පසු මුට්ටියේ කට ගැටගසා වහලේ කිසියම් ස්ථානයක එල්ලා තැබීම ද මේ ප්‍රදේශයේ කිරිඅම්මා දානයේ දක්නට ලැබෙන තවත් විශේෂත්වයකි (කරුණාවතී, 2022.02.29).

මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ මාතර ප්‍රදේශයේ කිරිඅම්මා දානයේ දී ද විශේෂ ලක්‍ෂණ කිහිපයක් දැක ගත හැකි ය. මේ ශාන්තිකර්මය අවසානයේ දී මිදුලේ පසෙක තබන ලද පොල් ගෙඩියක් සහ ඊට උඩින් බුලත් කොළ කිහිපයක් ද, කාසියක් ද, දෙහි ගෙඩියක් ද තබා ප්‍රධාන කිරිඅම්මා විසින් ඒ සියල්ල හසු වන සේ කැත්තකින් ගසා පොල් ගෙඩිය බිඳ දමනු ලැබේ. එය විශේෂයකි. එමෙන් ම සියලු ම පිළිවෙත් අවසන් කොට කිරිඅම්මාවරුන් පිට ව යෑමේ දී නිවස ඉදිරිපිට තබන ලද ජලය පිරවූ කළය එකිනෙකාගේ පාදවලින් අල්ලා පෙරලා හැරීම මෙහි දක්නට ලැබෙන තවත් විශේෂ ලක්‍ෂණයකි (චන්ද්‍රලතා, 2022.02.01). සියලු වස්දොස් දුරහැරීම ඒ මගින් ධ්වනිත වෙයි.

මොනරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ සෙවණගල ප්‍රදේශයේ පවත්වන කිරිඅම්මා දානයේ ද වෙනස්කම් කිහිපයක් දැකගත හැකි ය. මෙහි දී ප්‍රධාන කිරිඅම්මා හෙවත් 'මහකිරිඅම්මා' සියල්ලන්ට ම පෙර පැමිණෙන අතර පත්තිනිය උදෙසා අලංකාර මල් යහනක් ඇය විසින් සකස් කරනු ලැබේ. ඉන් පසුව සියලු ම කිරිඅම්මලා පැමිණි පසු ඔවුන් හා එක් ව පත්තිනි මල්යහන වෙත ගොස් ආශිර්වාද ලබා ගෙන ඉඳ ගැනීම ද මෙහි විශේෂ ලක්‍ෂණයකි. එමෙන් ම නිවැසියන් ද එක් කොට ගෙන තුන් නූල් ඇද පිරිත් සජ්ඣායනා කිරීම අනෙක් කිසිදු ප්‍රදේශයක දක්නට නොලැබෙන ලක්‍ෂණයක් ලෙස සඳහන් කළ හැකි ය (සිලවතී, 2022.09.21).

සමාලෝචනය හා නිගමනය

ජනශ්‍රැතිය යනු ජන සමාජයක් අතර මුඛ පරම්පරාගත සම්ප්‍රදායෙන් පැවත එන සාමූහික දැන නුවණ හෙවත් ඥාන සම්භාරය යි. කුමන සමාජයක වුව ද එම ජනතාවගේ සංස්කෘතිය හඳුනා ගත හැක්කේ ජනශ්‍රැතිය මගිනි. මෙහි අංග රාශියක් දක්නට ලැබෙන අතර ඇදහිලි, විශ්වාස හා අභිචාර ආදිය ද එයට අයත් වේ.

ලොව දේව සංකල්පය ආරම්භ වන්නේ සොබාදහම කෙරෙහි මිනිසා තුළ පැවති බිය හා ගෞරවය හේතු කොට ගෙන ය. සොබාදහමේ යථාර්ථය හෙවත් ක්‍රියාකාරිත්වය අවබෝධ කර ගැනීමට අපොහොසත් වූ ආදි මිනිසා එම ක්‍රියාවන්ට දේවත්වයක් ආරෝපණය කළේ ය. ඒ අනුව විශ්වය තුළ ක්‍රියාත්මක වන සියල්ල ආදෘශ්‍යමාන ව සිටින එම දෙවිවරුන්ගේ බලමහිමය යයි කල්පනා කොට ඒවාට වැඳුම් පිදුම් කරන්නටත්, පුදපූජා පවත්වන්නටත්, කන්නලව් කරන්නටත් හුරු වූයේ ය. පසු කාලීන ව එම සමාජවල ඒ ඒ ක්‍රියාකාරිත්වයන් සඳහා ඔවුහු වෙන වෙන ම දෙවිවරුන් නිර්මාණය කර ගත්හ. අභිචාර විධි පහළ වන්නේ එම දෙවිවරුන් වෙනුවෙන් සිදු කරන පුද පූජා හා වත්පිළිවෙත් ආදිය ඇසුරු කොට ගෙන ය. ඒ අනුව සිංහල සමාජය තුළ දක්නට ලැබෙන පත්තිනි දේව ඇදහිල්ල හා කිරිඅම්මාවරුන් පිදීම එසේ ඇති වූ අභිචාර විධියකි. මේ මඟින් මිනිසා බලාපොරොත්තු වූයේ සොබාදහමේ විවිධ අභියෝගවලට මුහුණ දෙමින් තම ලෞකික දිවිය සරු කර ගැනීම යි.

ලක්දිව දේව ඇදහිල්ලේ ආරම්භය කවදා කෙසේ සිදුවිණි දැයි කිව හැකි නො වේ. කෙසේ වුව ද අනාදිමත් කාලයක සිට ලක්වැසියා දේව වන්දනයෙහි නිරත ව සිටි බවට තොරතුරු අනාවරණය කරගත හැකි ය. සිංහල සමාජය තුළ මෙසේ ආරම්භ වූ දේව සංකල්ප පිළිබඳ විශ්වාසය ලක්දිවට බුදුසමය පැමිණීමත් සමඟ යම් වෙනසකට ලක් වූ බව පෙනේ. ඒ අනුව ලක්දිව දේව ධුරාවලියෙහි බුදුන්වහන්සේට ඉහළ ම තැනක් හිමි වූ අතර උන්වහන්සේ දේවාති දේව, බ්‍රහ්මාති බ්‍රහ්ම ලෙසින් හඳුන්වනු ලැබූහ. එසේ වුව ද අනාදිමත් කාලයක සිට පැවත ආ මේ දේව වන්දනය හා ඒ පිළිබඳ විශ්වාසයන් ලක්දිව තුළ බුදු දහම ස්ථාපනය වීමෙන් අනතුරු ව වුව ද පහ ව නොගිය බව ලාංකේය දේව වන්දනයේ විකාශනය තුළින් විද්‍යමාන වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ දක්නට ලැබෙන්නේ ථේරවාදී බුදු දහම යි. එය ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් දෙකකින් යුක්ත වේ. ඒ ප්‍රතිපත්ති හා ආමිසය යනුවෙනි. ප්‍රතිපත්ති කිසි විටෙකත් වෙනස් නො වේ. එහෙත් ආමිසය ජනතාවගේ අවශ්‍යතාව මත වෙනසකට බඳුන් වී ඇති බව සඳහන් කළ හැකි ය. වර්තමානයේ ලාංකිකයා අදහන ආගම නැතහොත් අපේ ජන ආගම නිර්මාණය වී තිබෙන්නේ මෙසේ බුදු දහමේ එන ආමිසයට විවිධ ඇදහිලි, විශ්වාස එක් වීමෙනි. බුදු දහමෙහි ද දෙවියන් පිළිබඳ සඳහන් වේ. බුදුන් වහන්සේ දෙව් ලොවට වැඩ දෙවියන්ට ධර්මය දේශනා කළ බවත්, දෙවිවරුන් බුදුන් වහන්සේ හමුවට පැමිණ ඇතැම් ප්‍රශ්න විමසා නිරාකරණය කර ගත් බවත් සූත්‍ර දේශනාවල සඳහන් වී ඇත. ඒ අනුව දේව සංකල්පය අපේ ජන ආගමට එක් කර ගැනීමට බාධාවක් නො වී ය. එහෙයින් බුදු දහමේ එන ආමිසයට දේව සංකල්පය එක් වීම පහසු විය. හින්දු දහමේ එන විවිධ දේව සංකල්ප අප සමාජය තුළ

පැතිර ගියේ ඒ ආකාරයෙනි. එහෙත් සිංහල සමාජය තුළ එම දෙවිවරුන් අපේ ජන ආගමට එක් කර ගෙන ඇත්තේ බෞද්ධකරණය කර ගැනීමෙනි. එනම්, ඔවුන් ජනශ්‍රැති හරහා බුදුන් වහන්සේ සරණ ගිය අය බවට පත් කිරීමෙනි. නැතහොත් ඔවුන් මතු බුදු බව ප්‍රාර්ථනා කරන අය ලෙස දක්වීමෙනි.

ශ්‍රී ලංකාවේ දේව වන්දනය ප්‍රචලිත වීමට තවත් හේතුවක් වී ඇත්තේ ඒ සඳහා රාජානුග්‍රහය ලැබීම යි. ලක්දිවට පත්තිනි ඇදහිල්ල ගෙන එන ලද්දේ ගජබා රජු විසිනි. ඒ අනුව ලක්දිව පත්තිනි ඇදහිල්ල ප්‍රචලිත වීමට එය ද බලපා ඇති බව පෙනේ. මේ සඳහා බලපාන ලද අනෙක් කාරණය වන්නේ හින්දු ආගම අදහන රජවරුන් බලයට පත් වීම යි. එවැනි අවස්ථාවල හින්දු විශ්වාස වේගයෙන් පැතිර ගිය බව දක්නට ලැබේ. මහනුවර යුගය වන විට පත්තිනි ඇදහිල්ලේ දක්නට ලබෙන ශීඝ්‍ර වර්ධනයට මෙය බලපා ඇති බව කිව හැකි ය.

දේව සංකල්පයෙහි විකාශනයේ වැදගත් අවස්ථාවක් ලෙස දේවතාවියන් පිදීමේ චාරිත්‍රය එක් වන බව දක්නට ලැබේ. පත්තිනි සහ කිරිඅම්මාවරුන් පිදීම ද එහි සුවිශේෂි අවස්ථාවක් ලෙස දැක්විය හැකි ය. පතිව්‍රතා ධර්මයෙහි බලමහිමය ලොවට හෙළි කරමින් පත්තිනි ඇදහිල්ල දක්ෂිණ භාරතයේ ආරම්භ විය. එහෙත් ඊට පෙර ද අප රටේ දේවතාවියන් ලෙස සලකා අම්මාවරුන් පිදීමේ චාරිත්‍රය පැවති බවට තොරතුරු දක්නට ලැබේ. ලක්දිව වැදි ජනතාව අතර පවතින කිරිඅම්මාවරුන් පිදීම නිදසුන් ලෙස දැක්විය හැකි ය. ලක්දිව පත්තිනි ඇදහිල්ලේ ආරම්භය ගජබා රජු සමයේ සිදු වූ බව කියවේ. ඉන් පසුව එම ඇදහිල්ල අප රටේ පැවති කිරිඅම්මා පිදීම හා මිශ්‍ර වී පත්තිනි ඇදහිල්ල වඩාත් ප්‍රචලිත ඇදහිල්ලක් බවට පත් වූ ආකාරය හඳුනා ගත හැකි ය. දක්ෂිණ භාරතයේ වූ එක් පත්තිනි ලංකාවේ දී සත්පත්තිනි වන්නේ ඒ අනුව ය. ලංකාවේ පුද ලැබූ කිරිඅම්මාවරුන් සත්දෙනා සත්පත්තිනි වී ඇති ආකාරය ඉන් පැහැදිලි වේ. භාරතයේ වූ හින්දු පත්තිනි ලංකාවේ දී බෞද්ධකරණය වී වර්තමානය වන විට ලක්දිව ජනතාවගේ සශ්‍රීකත්වයේ දෙවඟන ලෙස පුද ලබන ආකාරය ද අවබෝධ කර ගැනීමට හැකි වේ. අප රටේ සශ්‍රීකත්වය සඳහා පැවැත්වෙන සියලු ම ශාන්තිකර්මවල දී පුද ලබන එක ම දෙවියා පත්තිනි දෙවඟන වීම මෙයට නිදසුන් ලෙස දැක්විය හැකි ය.

මෙම පර්යේෂණයේ දී පත්තිනි සහ කිරිඅම්මාවරුන් යනු කවුරුන් ද, පත්තිනි සහ කිරිඅම්මාවරුන් අතර පවතින සම්බන්ධය කෙබඳු ද, පත්තිනි සංකල්පය අප රටේ ව්‍යාප්ත වී ඇත්තේ කෙසේ ද යන්නත් විමසා බැලීමට හැකි විය. එසේ ම කිරිඅම්මා දානයේ වත්පිළිවෙත්වල ස්වභාවය පිළිබඳවත්, ප්‍රදේශීය වශයෙන් එම වත්පිළිවෙත්වල පවත්නා වෙනස්කම් පිළිබඳවත් අධ්‍යයනය කොට එහි ස්වභාවයන් තහවුරු කර ගැනීමට හැකි විය.

දත්ත දායක නාම ලේඛනය

- කරුණාවතී, පී.ඩී. (2022.02.29), අවු. 72, නො. 50, මාමඩල, අම්බලන්තොට, (දේවාලයක් පවත්වාගෙන යන්නියකි).
- ගුණවතී, එම්. (2022.09.11), අවු. 71, බෙරිගාලගොඩ පාර, තණලන්ද, අම්බලන්තොට (යාතුකර්ම සිදු කරන්නියකි).
- චන්ද්‍රලතා, එස්.ඩබ්. (2022.02.01), අවු. 63, විජේසුන්දරාරාම පාර, කුඹල්ගම, මාතර, (ගෘහිණියකි).
- ලලිතා, කේ. එල්. (2022.08.30), අවු. 53, නො.26, සෙවණගල - උතුර, සෙවණගල, (ගෘහිණියකි).
- සීලවතී, පී.එම්. (2022.09.21), අවු. 64, නො.13, සෙවණගල, ඇඹිලිපිටිය, (ප්‍රධාන කිරිඅම්මා කෙනෙකි).

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

ආරියරත්න, සුනිල්, (1991), **දෙමළ සාහිත්‍ය ඉතිහාසය**, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

ඇඳගම, පන්ඩුල, (සංස්.), (2003), **සබරගමු වංශ කතාව**, රත්නපුර: සබරගමු පළාත් සභාව

ඒකනායක, වසන්තා මැණිකේ, (1997), **ගලේ බණ්ඩාර දෙවියෝ**, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

කාරියවසම්, තිස්ස, (1990), **ගම්මඩු පුරාණය**, මරදාන - කොළඹ: සමයවර්ධන

කාරියවසම්, තිස්ස, (1998), **ශාන්තිකර්ම සහ සිංහල සමාජය**, කොළඹ: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

කෝට්ටගොඩ, ජයසේන, (1997), **පහතරට ශාන්තිකර්ම සාහිත්‍යය**, කොළඹ - 11: දළුවත්ත ප්‍රින්ටර්ස්.

ගුණසේන, ඉන්ද්‍රා දේවිකා, (2020), **පත්තිනි පූජාව සහ ශාන්තිය**, නුගේගොඩ: මොඩන් පොත් සමාගම.

ජයවර්ධන, එස්. කේ. , (1985), **පැරණි ලංකාවේ ආගම් හා පුද පූජා**, කොළඹ: සීමාසහිත ඇම්.ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම.

ධර්මදාස, කේ. එන්. ඕ. සහ තුන්දෙණිය එච්. එම්. එස්. (1994), **සිංහල දේව පුරාණය**, පාදුක්ක: රාජ්‍ය මුද්‍රණ නීතිගත සංස්ථාව.

නිලන්ත කුමාර ධනසේකර, ඩී. ඇම්. (2015), **පත්තිනි මෑණියෝ සහ කිරිඅම්මා දානය,** ගණේමුල්ල: උදය ප්‍රකාශකයෝ.

පියතිලක හල්පෙ, එච්. එම්. (සම්.), (2019), **පත්තිනි දෙවියෝ සහ කිරිඅම්මාවරුන්ගේ දානය**, දන්කොටුව: වාසනා ප්‍රකාශකයෝ.

මීගස්කුඹුර, පී. බී. (1995), **සිරිලක වැදි ජන පුරාණය**, කෝට්ටේ: පිනිදිය ප්‍රකාශකයෝ.

මූර්ති, (1972) , **ආගම සහ මියගිය ලෝකය**, කොළඹ - 02: සීමාසහිත ලේක්හවුස් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් සමාගම

රත්නපාල, නන්දසේන, (1995), **ජනශ්‍රැති විද්‍යාව**, කොළඹ - 10: ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

රත්නායක, සුදත්, (2013), **කිරිඅම්මලාගේ දානය**, කොළඹ - 11: සුසර ප්‍රකාශන.

විජයතුංග, හරිස්චන්ද්‍ර, (1982), **ප්‍රායෝගික සිංහල ශබ්දකෝෂය** - I, කොළඹ: සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය.

විජයතුංග, හරිස්චන්ද්‍ර, (1984), **ප්‍රායෝගික සිංහල ශබ්දකෝෂය** - II, කොළඹ: සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය.

සරත්චන්ද්‍ර, එදිරිවීර, (1992), **සිංහල ගැමි නාටකය**, මහරගම: ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය.

සුමනපාල සමරසේකර, ජේ. කේ. (1995) , **තොවිල්** , කොළඹ: සීමාසහිත ඇම්.ඩී. ගුණසේකර සහ සමාගම.

සූරවීර, ඒ. වී.(සංස්.), (1976), **රාජාවලිය**, කොළඹ: සීමාසහිත ලේක්හවුස් ඉන්වෙස්ට්මන්ට්ස් සමාගම.

සූරියබණ්ඩාර, මිස්සක, (2018), **ශ්‍රී ලංකාවේ දේව පූජාවිධි හා ඒවායේ අර්ථ,** දංකොටුව: මල්පියලි ප්‍රකාශකයෝ.

සෝරත හිමි, වැලිවිටියේ, (බු.ව.2507), **ශ්‍රී සුමංගල ශබ්දකෝෂය** - I, ජේමසිරි අභයවික්‍රම, කොළඹ: අනුල මුද්‍රණාලය.

සෝරත හිමි, වැලිවිටියේ, (බු.ව.2513), **ශ්‍රී සුමංගල ශබ්දකෝෂය** - II, ගල්කිස්ස: අභය ප්‍රකාශකයෝ.

හෙට්ටිආරච්චි, ඩී. ඊ. (සංස්.), (1963), **සිංහල විශ්වකෝෂය** - I, කොළඹ: සංස්කෘතික දෙපාර්තමේන්තුව

An Exploration of Geotourism Characteristics: A Case Study of the Hummanaya Blowhole in Kudawella, Sri Lanka

EHGC Pathmasiri[1], SLJ Fernando

Department of Geography, University of Ruhuna

[1]pathmasiri@geo.ruh.ac.lk

Abstract

Geotourism is knowledge-based tourism that contributes to sustaining the geographical character of a place while contributing to uplifting the living standards and wellbeing of local communities. Geotourism is considered a panacea to solve socio-economic issues such as poverty, underdevelopment, and to conserve natural features for future generations. Hummanaya is a well-known blowhole located at Kudawella, Tangalle area on the Southern Coast of Sri Lanka. However, the destination characteristics of Hummanaya have not been evaluated based on geotourism characteristics explained in geotourism literature. Hence, the main objective of the research was to evaluate the geotourism characteristics that Hummānaya possesses to be a geotourism destination. To achieve this objective, secondary sources were used to identify the characteristics of a tourist destination to be recognized as a geotourism destination. Then, the characteristics of the Hummānaya tourist destination were evaluated using primary and secondary data. Primary data was collected based on field observation and key informant interviews. The interpretative and descriptive methods were used to analyze the data. Tourism characteristics of the destination were evaluated based on four criteria/characteristics that a tourism destination should possess to be a geotourism destination: based on geoheritage, providing economic benefits to local communities and local community participation, tourism infrastructure, and building awareness on abiotic, biotic, and cultural attributes of the destination among tourists and hosts, and contributing to sustainability. The research finding revealed that Hummānaya is the only well-developed non-igneous blowhole in Sri Lanka. The study revealed that the environment of Hummanaya vicinity is made up of three attributes: abiotic, biotic, and cultural (ABC) attributes. The economy of the study area today depends on the coastal fishery resources and tourism activities with the blowhole. Therefore, the economic potential of this destination is enormous.

The results of the study revealed the optimistic characteristics for the above four criteria in Hummanaya to identify the site as a geotourism destination.

Keywords: Blowhole, Geoheritage, Geotourism, Geosite

1. Introduction

Since the 1980s, new types of tourism activities and destinations have emerged in the world as alternative tourism destinations to mass tourism destinations. Geotourism is one such alternative to mass tourism. The term geotourism has been created by merging two terms, Geo and Tourism. Here, Geo is a term that means the Earth. Tourism is a process in which a person travels to a place outside of his place of residence without the intention of earning income and returns to his place within not more than a year, and it is also a process that includes the provision of facilities for travelling. As per Dowling & Newsome (2006), "Geotourism encompasses wider geographical, socioeconomic and cultural contexts which sit under the umbrella of geographical tourism".

According to National Geographic (2022), the core geotourism characteristics are not to harm nature or society, to protect and conserve its most valuable assets (ABC), to respect the local customs and history, to aim for quality, not quantity, to ensure local community participation, to educate both visitors and hosts, to contribute to local economic enhancement, to maintain the integrity of the place, and to provide an unforgettable experience to enthusiastic visitors. A blowhole is a vent on the earth's surface which permits the escape of air, gas, or water. In general, they occur in areas where there are lava tubes or in rocks with fault lines and caves. According to Whittow (2000), a blowhole is "a vertical or near vertical cleft in a coastal cliff linking a sea cave with the cliff top and through which columns of spray are violently injected". Hummānaya is a well-known blowhole located in Kudawella, on the Southern Coast of Sri Lanka. As per visitor comments (google reviews) and some websites (such as Tripadvisor, 2022 and Geocoching, 2022), Hummānaya blowhole which is located at Kudawella in Sri Lanka is considered the largest blowhole in Asia and the second largest blowhole in the world. Although there is not enough scientific

evidence to confirm this fact, it is clear that the above-mentioned sense of place greatly affects the attraction of tourists to this tourist destination. Other famous blowholes in the world are Kiama (NSW, Australia), Nakalele (Maui, Hawai), Alofaaga (Palauli, Samoa), and La Bufadora (B. California, Mexico).

A blowhole is a coastal landform that consists of a cave, liniments (cracks), and a hole in the roof of the cave. Along with the rhythm of coastal waves, the water level in the sea cave rises and falls. When sea water enters the cave, the entrance of the cave is completely closed by the sea water, and thus the air pressure inside the cave increases. The air and water under high pressure in the cave flow rapidly through small holes and cracks in the cave. The flux of air and water rising through the cracks and holes of the rock ejects into the sky and scatters as a water flower. As the action of the ocean waves increases, so does the height of the water flux that ejects out of the blowhole. This is a fascinating scene that captivates the viewers. Therefore, places with blowholes have become tourist destinations. These destinations are known as geotourism destinations as the tourist attraction is mainly due to geomorphological peculiarities.

It is worth mentioning here that many of the geotourism destinations (geoparks or geosites) in the world are not nationally protected areas (Farsani et al., 2012). In the case of Sri Lanka, there are some geo-morphic features protected under different rules and regulations. Even Hummanaya blowhole is located in the coast conservation area, it has not been identified and protected as a geosite. Therefore, it is essential to understand and document the nationally and internationally important geotourism sites, such as Hummānaya.

Further, it is essential to pay attention to developing geotourism in Sri Lanka because it is one of the rapidly developing niche markets in world tourism. It can be identified from the number of geoparks (geotourism destinations) registered under UNESCO. According to Farsani et al. (2012), the number of registered geoparks under UNESCO was 20 in 2004, and 77 in 2010. It has grown to 177 in 2022 (UNESCO, 2022).

Geotourism can be considered as a panacea to solve socio-economic issues such as poverty and underdevelopment and as a regional development tool.

The main objective of the research was to identify the geotourism characteristics that Hummānaya possess to be a geotourism destination. To achieve the main objective several secondary objectives were envisaged to be achieved. The secondary objectives were as follows:

- to extract a series of criteria to evaluate geotourism characteristics based on geotourism principles,
- to evaluate the destination characteristics of the Hummānaya area based on extracted criteria.

2. Methodology

Hummānaya blowhole, that is reputed as the largest and most well-developed natural blowhole in Sri Lanka, attracts a considerable number of domestic and foreign visitors. Apart from its tourism potential, the geotourism characteristics of Hummānaya have not been fully researched. This intellectual gap has led to degrade the tourism allure of the destination. Hence, the destination characteristics of Hummānaya have to be evaluated with respect to the geotourism principles. The blowhole is located in the Kudawella fishing village situated on the coast between Tangalle and Dickwella. Its coordinates are 5.9780° N, 80.7377° E. Hummānaya and the village is administered under the Tangalle Divisional Secretariat Division, Matara. Hummānaya is located 1.5km away from the Matara-Tangalle main road.

The conceptual framework of the study was built by considering the following steps:

- Collecting the geotourism characteristics based on the literature
- Extracting a series of criteria to evaluate geotourism destinations
- evaluating the characteristics of Hummanaya destination based on the criteria (geoheritage, local economic contribution, tourism infrastructures, building awareness, and sustainability)

Qualitative research methods were used to achieve the aforementioned objectives. The study was primarily based on a literature survey, field observations, and key informant interviews. Seven key informants were purposively selected and the interviews and field observations were conducted to clarify the findings of the literature survey. The primary data were collected from June to October 2022. The interpretative and descriptive methods were used to analyze the data.

3 Literature Review

In the research literature, there are two traditions in geotourism. The first is the England and Australian tradition (geological tradition) which emphasizes geotourism as essentially geological tourism. The second is the National Geographic Society's tradition (geographical tradition) which promotes "a broader 'geographic' view of geotourism that embraced a broader remit and included a range of niche forms of tourism such as cultural tourism and ecotourism" (Dowling, 2013).

The first definition of geotourism was made by the English geological historian Dr. Thomas Hose in 1995 (Dowling & Newsome, 2010). According to his definition (refer to Table 1), geotourism is a kind of geological and geomorphological attraction-based tourism (Hose, 1995). However, Geo is more than geology; it involves geographical (both human and physical) and geomorphological earth systems (Farsani et al., 2012). Thus, as can be seen in Table 1, the first definition of geotourism was later refined by scholars to include many meanings of the term Geo and even the revised definitions emphasize geographical peculiarities (Dowling & Newsome, 2006). In other words, geotourism is under the umbrella term Geographical Tourism, which provides opportunities to experience and understand the spatial variation and uniqueness of places and facilitates those travel to such destinations.

According to Sadry (2009), geotourism is a sister category to ecotourism. "From a broad sense, ecotourism is defined as nature visitation (sightseeing and facilitating those who visit the natural areas) for enjoying and appreciating nature (including present and past socio-culture, wildlife, natural features, and natural history of the

destinations). At the same time, from the definite meaning, ecotourism is defined as a nature-based specific type of nature visitation that targets nature conservation, nature-based education, and provides benefits to the local community (supporting locals to solve their socio-economic issues and ensuring their human rights)" (Pathmasiri, 2019). In general, ecotourism and geotourism try to understand, appreciate, and integrate nature and any existing cultural features. However, unlike ecotourism, "geotourism may occur in either a natural or an urban setting" (Dowling, 2013). In addition, ecotourism deals with ecology and biotic properties in the environment while geotourism deals with geomorphology and focuses on abiotic properties in the environment. Hence, as per Sadry (2009), geotourism can be distinguished from ecotourism.

According to some other researchers, geotourism as a sub-type of ecotourism adds the abiotic environment to ecotourism. As per Newsome & Dowling (2010), the environment is made up of three attributes: abiotic, biotic, and cultural (ABC) attributes. At the outset of ecotourism, it mostly focuses on understanding, appreciating, and interpreting the biotic properties of nature. Then, ecotourism incorporates cultural dimensions (such as socio-cultural, economic practices, and values) into its sphere. However, abiotic attributes such as geomorphological features and processes have been relatively ignored or neglected in ecotourism. Therefore, it can be said that geotourism has the ability to emphasize the three dimensions of ecotourism, i.e., ABC and helps in understanding the three dimensions of nature.

Table 1: Geotourism Definitions

Author	Definition
Hose, 1995	"The provision of interpretive and service facilities to enable tourists to acquire knowledge and understanding of the geology and geomorphology of a site (including its contribution to the development of the Earth sciences) beyond the level of mere aesthetic appreciation".
Dowling & Newsome, 2006	"Geotourism encompasses wider geographical, socioeconomic and cultural contexts which sit under the umbrella of geographical tourism".

Sadry, 2009	"Geotourism is a knowledge-based tourism, an interdisciplinary integration of the tourism industry with conservation and interpretation of abiotic nature attributes, besides considering related cultural issues, within the geosites for the general public".
Newsome & Dowling, 2010	"A form of natural area tourism that specifically focuses on landscape and geology. It promotes tourism to geosites and the conservation of geo-diversity and an understanding of Earth sciences through appreciation and learning. This is achieved through independent visits to geological features, use of geo-trails and viewpoints, guided tours, geo-activities and patronage of geosite visitor centers".
Charou et al., 2010	"Geotourism is a form of cultural-environmental tourism that can be developed in areas with important geological monuments, which are exploited in order to attract visitors with special interests".
Hose, 2012	"The provision of interpretative and service facilities for geosites and geomorphosites and their encompassing topography, together with their associated in-situ and ex-situ artifacts, to constituency-build for their conservation by generating appreciation, learning and research by and for current and future generations".
Farsani et al., 2012	"The new concept of geotourism as a new niche market with a special interest in the geo - geology, geomorphology, geodiversity, and geography - can add opportunities to cultural sustainability and rural development".
National Geographic, 2022	"Geotourism is defined as tourism that sustains or enhances the geographical character of a place - its environment, culture, aesthetics, heritage, and the *well-being* of its residents".

Theoretically, geotourism is a form of sustainable tourism or a branch of sustainable tourism. Geotourism follows sustainability principles and thus it can be said that geotourism is under the umbrella of sustainable tourism (Farsani et al., 2012). It allows tourists to travel to sites to enhance, learn from, and enjoy the earth's heritage. It contributes to sustaining the ABC attributes while contributing to uplift the living standards of local communities and providing opportunities for visitors to understand and appreciate nature and any existing culture. The first code of ethics of geotourism is not to harm (National Geographic, 2022) the ABC of the destination.

Considering the traditions of geotourism and debates on defining geotourism, the International Congress of Geotourism, under the auspicious of UNESCO, said that geotourism should be defined "as tourism which sustains and enhances the identity of a territory, taking into consideration its geology, environment, culture, aesthetics, heritage and the well-being of its residents. Geological tourism is viewed as one of the multiple elements of geotourism" (International Congress of Geotourism, 2011; Dowling, 2013).

Dowling (2013) has identified a key difference between the two traditions of the definitions. The geological tradition focuses on geotourism as a type of tourism while the geographical tradition views geotourism as an approach to tourism. As per him, the National Geographic view of geotourism seems to simply be the application of sustainable tourism principles combined with the element of an area's 'sense of place'.

Geotourism, from the point of view of geography, basically depends on the unique characteristics of destinations. Hence, it is a way of marketing spatial variation. The properties of geotourism destinations can broadly be categorized into three categories, abiotic, biotic, and cultural (Newsome & Dowling, 2010). To some extent, on the one hand, the uniqueness of a destination is created by the ABC properties of the destination. The combination of abiotic, biotic, and cultural properties varies from place to place. In some places, dominant properties of the uniqueness of the place are related to abiotic attributes, such as Hummānaya while in some other places, biotic attributes or socio-cultural attributes may be dominant. In other words, elements of the place (location, locale, and sense of place) are created by the combination of ABC properties of the destination. On the other hand, geotourism places attention on marketing the tangible and intangible wealth of the destination to develop the living standards of local communities while conserving the wealth for future generations. In addition to that, while geotourism unfolds over the destinations, they are influenced by other geographic principles, such as territory, scale, and networks positively and/or negatively. The irresponsibility of tourists, state-centered agencies, tourism facilitators, etc. would negatively affect the tourism attraction of the destination. It

means that the ABC properties of a destination are causes for and effects of spatial variation. Thus, geotourism helps us to understand the causal relationship between ABC phenomena. In such circumstances, the study emphasizes that geotourism is a form of tourism that sustains or enhances the geographical characteristics of a place, such as its environment, culture, aesthetics, heritage, and the well-being of its residents while paying specific attention to geomorphological Form (landform and landscape), Process (how the landscape/landform originated and transformed) and Time (when these processes occurred and how long they lasted).

Geotourism can be further described based on the various essential characteristics. Same as in other forms of sustainable types of tourism, geotourism practices several core principles. As per Farsani et al. (2012), geotourism helps visitors to broaden their knowledge of natural resources, the host community's cultural identity, and ways of preserving the tangible and intangible assets of destinations. As mentioned above, geotourism follows the principles of sustainable development (Farsani et al., 2012), hence, it can be reinterpreted as geotourism principles as well. Theoretically, it can be said that geotourism follows the triple bottom lines of sustainability: preserving and restoring the health of the living system, achieving economic growth to deliver long-term prosperity to everyone from present to future, and social equity and equality.

According to Dowling (2013), five principles are fundamental to geotourism: First, geotourism should be based on the earth's geoheritage. It means that geotourism should be based on geological and geomorphological peculiarities. Second, geotourism should contribute to sustainability. In other words, geotourism should be an activity that is economically viable and community-enhancing while fostering geo-conservation. Third, geotourism should be an educational activity. It means that geotourism should build awareness of the destination's geography, geology, geomorphology, and geodiversity. Fourth, geotourism should provide benefits to local communities to uplift their socio-economic status and strengthen social harmony and integrity. To ensure the sustainability of geoheritage, local community participation is essential. To get local community participation, geotourism should be

able to provide economic benefits to local communities. Thus, UNESCO has identified geotourism as a new gateway to rural development (Farsani et al., 2012). Fifth, the same as other forms of tourism, geotourism should generate visitor satisfaction, in other words, confirm the expectation of tourists.

According to UNESCO (cited in Farsani et al, 2012), six basic characteristics must be met for any tourist destination to be recognized as a geopark:

- "Alic geopark must have enough surface area to serve local economic and cultural development,
- initiative to a geopark must come from local communities with a strong commitment to develop and implement a management plan,
- a geopark must foster sustainable socio-economic development,
- a geopark must provide and organize support tools and activities to communicate geoscientific knowledge and environmental concepts to the public,
- a geopark must contribute to the conservation of significant geological features,
- a geopark must provide a platform of cooperation and exchange between experts and practitioners in geoheritage matters".

According to Dowling (2013), "geotourism comprises the geological elements of 'form' and 'process' combined with the components of tourism". Geomorphological forms that geotourism interests are landforms (such as volcanic landforms, coastal landforms, aeolian landforms), landscapes (such as fluvial landscapes), features (such as glacial features, karst features), sediments and sedimentary environments, rocks (such as rock outcrops and regolith sections), and minerals, etc. Tectonic activity, igneous processes, weathering, erosion, and deposition are the main types of processes that geotourism places specific attention on. Dowling (2013) identified a list of processes of interest to geotourism. Those processes are mountain ranges, volcanism, lava flows, weathered profiles, landslides, ice sheets, glaciers, waterfalls, coastal cliffs, river valleys, deltas, and mudflats.

In geotourism, the aforementioned geotourism attractions are combined with the components of tourism (Dowling, 2013) and marketed to geo-tourists and other

travelers. Any service element (tangible or intangible) that a tourist consumes or buys from the time that he leaves home to the time he returns can be considered a tourism product (Middleton, 1989 cited in Farsani et al., 2012). As per Dowling (2013), the geotourism products consist of six components: attractions (macroscale eg. Grand Canyon-USA, mesoscale eg. Wave Rock-Australia, microscale eg. fossil beds-UK), accommodations (geolodges, georesorts), tours (scenic flights, organized vehicular guided tours, self-guided tours, drive and/or hiking), activities (site locality, visitor centers, virtual tours), interpretations (visitor centers, guided and self-guided trails, pamphlets), and planning and management (geoconservation, site designs for tourism, visitor management).

As per Reynard (2008, cited in Farsani et al., 2012), geotourism products and services can be classified into two categories as original offers and derived offers. Original offers consist of a set of geosites and geo heritages, especially unique features, landforms, etc. The derived offers consist of transportation and accommodation equipment/facilities (such as carts, hotels, cabanas, retail shops, restaurants, etc.), scientific goods (such as leaflets, books, digital documents, souvenirs, maps, etc.), interpretation services (such as museums, visitor centers), etc. Further, Farsani et al. (2012) say that geoproducts should be made of local or regional products, a symbol of the geoheritage of the territory, commercial and pedagogical tools, local traditional products, and earth-friendly (sustainable) products.

4. Results and discussion

This section consists of two subsections. The first section explains the characteristics of geotourism according to the literature. The second section places attention to evaluate the tourism characteristics that Hummanaya processes to be a geotourism destination.

Based on the research literature described above, it is possible to construct some basic characteristics that must be met to consider any travel destination as a geotourism destination. As mentioned above, some of the criteria are identified by Dowling (2013) as characteristics of geotourism.

- Being based on geoheritage (ABC significance)
- Providing economic benefits to local communities and local community involvement
- Tourism Infrastructure and building awareness on ABC among tourists and hosts
- Contributing to sustainability (protection and conservation of ABC)

Among these determinants, Dowling (2013) has identified the first three characteristics as essential characteristics of a geotourism destination. Based on the above determinants, it is possible to determine whether Hummanaya is a geotourism destination by evaluating the characteristics of the tourism in the destination.

4.1 Being based on geoheritage

The combination of the ABC attributes creates the geoheritage of the destination, but the geomorphological heritage is more dominant than others. The blowhole at Hummanaya is considered the second largest blowhole or pseudo geyser in the world. Although there is not enough scientific evidence to confirm this fact, it is clear that the above-mentioned sense of place greatly increases the attraction of tourists to this tourist destination. Thus, it is a heritage not only to Sri Lanka but also to the world. Blowholes in the world are classified into two types: igneous blowholes and non-igneous blowholes. Igneous blowholes are called geysers, and non-igneous blowholes are sometimes called shadow geysers. Geysers are fed by groundwater, while shadow geysers are fed by seawater. Geysers are a rare natural phenomenon, but non-igneous blowholes are even rarer. There is no igneous blowhole in Sri Lanka, and Hummanaya is the only well-developed non-igneous blowhole in Sri Lanka.

Several processes cause non-igneous blowholes, mainly shoreline erosion, and biological and anthropogenic processes. However, shoreline erosion is widely believed as the cause behind the formation of the blowhole at Kudawella. Based on the findings of the literature survey and field observation, the geomorphologic process of blowhole development can be divided into four main steps:

- Erosion of weak rock layers on a rocky shore by ocean waves and formation of sea caves/cracks.
- Expansion of sea caves/vertical cracks by further erosion of weak rocks. The entrance to the cave or tunnel should be at sea level so that the entrance to the cave/tunnel opens and closes with the rise and fall of the ocean water level in accordance with the rhythm of the ocean waves.
- Converting the cave or tunnel into a cave-like structure with a hole in the roof. This can happen in two ways. The first mechanism is the erosion of the roof of the cave and the formation of a hole in the roof to expose the interior of the cave to the surface. The second mechanism is the falling of rock boulders into the vertical tunnel which convert the tunnel or part of it into a cave-like structure.
- Due to the action of ocean waves, water and air under high pressure inside the rocky cave are rapidly forced out through a blowhole. Hummanaya blowhole is located about 13 meters above the mean sea level. Hummanaya blowhole usually reaches up to 10 - 12 meters in height from the mean sea level.

Hummanaya and its environs have geomorphological value with significant rock formations along a pre-Cambrian fault or joint (Sumanapala et al., 2021). It is an example of the coastal erosion process which is controlled by geological structures (Adikaram et al., 2018). “Relatively narrow sea cave at the top of the Kudawella cliff is formed by wave erosion along a faulted or jointed pre-Cambrian rock in the margin of highland and Vijayan rock complexes, which water and spray are forced when waves are driven against the coast” (Katupotha et al., 2000). The Kudawella headland and its environs (Hummanaya cliff and cave) are mainly formed by undifferentiated metasedimentary rocks and charnockites (Cooray, 1984).

According to Katupotha & Ranasinghe (2000), the changes in sea level during the Holocene have influenced the formation of Hummanaya Point blowhole, and other related landforms. During the Mid- and Late-Holocene epoch, the sea level was about 3 meters higher than the present sea level and because of the lowering of the sea level during the Late-Holocene period, the basic background (headlands, rock outcrops with cliffs and points, cave, etc.) necessary for the creation of Hummanaya has been

created. Because of the aforementioned geomorphological processes, Hummanaya headland is elevated approximately 30 meters above mean sea level (Katupotha & Ranasinghe, 2000).

Not only geomorphological factors but also climatological factors affect the process of the blowhole. Higher ocean waves are caused by strong winds blowing in one direction for long periods. The sea is rough when there are high wind waves. However, it is during such times that a more charming scene can be seen in connection with Hummanaya. In Sri Lanka, during the South-Western Monsoon season, strong winds blow from the South-West and create higher wind waves. During the season, the pressure inside the sea cave also increases, so the water flux can be seen rising to a height of 25 - 30 meters in the sky. Therefore, the best time to visit Hummanaya at Kudawella is in June - September.

No scientific study has been identified on the height of the water columns ejected by the Hummanaya blowhole, but some assumptions can be found in some sources. R.L. Brohier is recognized as the researcher who first mentions the Hummanaya blowhole in the literature. In the book *Being Ceylon* (1965), written by him, it has been mentioned about the Hummanaya as follows: "The hoarse gurgling roar gathers the volume then suddenly, a pillar of water churns to a dazzling whiteness gush out somewhere up the cliff, and for the moment you stand against" (Brohier, 2012). He assumes that the water columns rose about 60 feet. It is not clear whether he is stating the height of the water columns rising from the sea level or the distance that the water travels in the air from the vent where the water is ejected from the Hummanaya. De Livera (2022) states that he has seen it rise to 120 feet of the water column. Tourists can see a fascinating water flower usually every 10 - 15 minutes.

There are several reasons why this blowhole is known by the Sinhalese as *Hummanaya* (and sometimes called as *Huma*, a shortened form of *Hummanaya*). Two prominent ideologies were identified in the study (Key Informant Interviews, 2022).

- The term *Hummanaya* is derived from the term *hoo-mānaya*. The *'hoo'* refers to the sound of air escaping from the blowhole as the air-mixed water flux ejects

into the sky. *'Mānaya'* refers to distance. Hence Hummanaya means the sound heard at some distance.

- *'Hoomāniya'* is an onomatopoeic name imitating the rumble before an eruption *'hoo'*, the explosion *'mā'* of the fountain, and then the calmer rush of the spray *'niya'*.

It is clear from these travel notes that the tourist community is aware of the legends about Hummanaya from residents and tour guides. It means that the tourists not just visit the destination to see the abiotic properties of the destination, but also cultural properties. Apart from Hummanaya, sometimes it is referred to by the local community as Karijjamala (a flower of salt water).

Besides the abiotic properties of the destination, Brohier has mentioned biotic and cultural properties in the vicinity of Hummanaya that contribute to converting the site into a geoheritage.

> "*They call the spot Valle-Kale, meaning the jungle on the sea-shore. Nonetheless, this stretch of beach is a veritable hive of industry. Fishing-nets and boats, and various other types of fishing gear lie scattered about, telling too plenty that the prosperity of the inhabitants of the nearby village depends entirely on what the bay and fishing banks further out have to offer*" (Brohier, 2012).

According to the Field Observations (2022) and the Tourism Development Plan for Hummanaya blowhole developed by Tangalle Pradeshiya Sabha (2021), Hummanaya blowhole vicinity (approximately 1.0724ha) harbours a few flora species, such as Katupenda (*Najas Marina*), Lunuwila (*Bacopa monnieri*), Olu (*Nymphoides indica*), Kekatiya (*Pygeum zeylznicum*), Jabara (*Eichhornia crassipes*), Diya Siyambala (*Aeschynomene indica*), Beru gas (*Indigofera tinctoria*).

In addition to that, the environment provides a home to many reptiles and other animal species (Field Observation, 2022; Tangalle Pradeshiya Sabha, 2021), such as Kabaragoya (*Varanus salvator*), Katussa (Genus: *Caletos*), Kiri Ibba (*Lissemys puncata granosa*), Gal Ibba (*Melanochelys trijuga themalis*), Diya Naya (*Natrix*

piseator asperrimus), Kunakatuwa (*Agkistrodon hypnale*), Mapila (*Boiga fortent*), Naya (*Naja naja naja*), Aharakukka (*Natrix stolata stolata*), Hal Danda (*Dendrelaphis bifrenalis*). Not only that, Hummanaya habitat attracts about 16 migratory bird species (Field Observation, 2022; Tangalle Pradeshiya Sabha, 2021), namely Sudu medi-koka (*Mesophoyx intermedia*), Pala-koka (*Butoridesstratus*), Kana-koka (*Ardeola grati*), Punchi Eli-koka (*Egretta garzetta*), Muhudu lihiniya (*Sterna sp*.), Kirala (*Vanellus sp*.), Kalupiya Ipalpava (*Himantopus himantopus*), Punchi diyakawa (*Phalacrocorax niger*), Indu Diyakawa (*Phalacrorax fuscicollis*), Layasudu Korawakka (*Amonorruis phoenicurus*), Ahikawa (*Anhinga melanogaster*), Podu Dam-kitala (*Porphyria poliocephalus poliocephalus*), Manatudu Medi Pilihuduwa (*Halcyon capencis*), Paththaya (*Anser anser*), Mal-seruwa (*Nettapus coromandeleanus*), Silibillo (*Tringa sp*.).

4.2. Providing economic benefits to local communities and local community involvement

The "recent exposure of the blowhole and other natural splendors in the Kudawella area to the public by the electronic media have transformed the surrounding area into a busy tourist attraction" (Katupotha et al., 2000). According to Katupotha & Ranasinghe (2000) estimation in 1999, approximately 375,000 to 400,000 local tourists visit Kudawella blowhole annually. Further, they have identified a clear difference between visitation rates between weekdays and weekends as well as seasonal visitation rates. "On average 520 visitors have arrived during weekdays while 2300 people have visited during the weekend" (Katupotha et al., 2000). They have identified 4 tourism seasons in the area: April to June as the very high visitation rate season, August to November as the high visitation rate season, December to January as the average visitation rate season, and February to March as the low visitation rate season. According to unpublished Financial Data of the Tangalle Local Council, between 2015 and 2019, about 221,000 domestic tourists and 9,600 foreign tourists bought tickets to visit Hummanaya. An adult local tourist has to buy a ticket of 20 rupees and a foreign tourist has to buy a ticket of 250 rupees to enter the premises to visit Hummanaya. In 2018, the income of the local council from the sale

of tickets to visit the Hummanaya for tourists was about 8 million rupees. If we consider the last 8 years, about 64% of the total revenue has been earned by selling tickets to domestic tourists.

Tourists from the Northern and Eastern provinces of Sri Lanka and districts other than Polonnaruwa and Mannar have visited Hummanaya in 1998. Colombo (14.5%), Hambantota (14%), Kalutara (12.5%), Gampaha (12%), and Matale (11%) districts have been identified as the districts with the highest number of tourists visiting Hummanaya (Katupotha et al., 2000). The field observations made by the authors confirmed that tourists from almost all provinces of Sri Lanka visit this place at present.

Tourism activities of Hummanaya produced economic opportunities for the local community. As per Williams (1998), any form of tourism has the ability to produce three types of economic effects: direct effects (the initial injection of revenue to the local economy by the tourist), indirect effects (represented by a second round of spending by the recipients of initial expenditures in purchasing the goods and services demanded by the tourist), and induced effects (spending by the beneficiaries of the direct and indirect effects on goods and services for their consumption).

According to Katupotha & Ranasinghe (2000), by 1998, the economy of the Kudawella area was almost totally dependent on the coastal fishery resources and the tourism activities connected with the blowhole. The economic potential of this site is enormous. They have calculated the annual recreational value of the blowhole as around Rs.10 million in 1998 prices using the travel cost method.

However, on the one hand, the majority of those engaged in tourism businesses earned less than Rs. 200 on weekdays, with a few vendors earning up to Rs. 500 on weekends. The difference between weekday and weekend income may be partly due to differences in visitation rates (Katupotha et al., 2000). Also, they noted that the local economic commitment of tourists is very low; as they observed, visitors do not spend money in this area, except for parking fees and some drinks. On the other hand, blowhole-based tourism activities have produced job opportunities and contributed

to diversifying the income sources of the local community. Katupotha et al (2000) have identified that 54% of those engaged in tourism-related economic activities had been unemployed before, and 31% have engaged in tourism-related economic activities as an additional income source. The SAM project emphasizes the need to create more economic opportunities for the local community through various activities.

4.3. Tourism infrastructure and building awareness of ABC attributes among tourists and hosts

As identified by Katupotha & Ranasinghe (2000), by 1998, there were no sufficient tourism facilities in the destination. The area was suffering from poor educational levels, poor transportation services, poor quality of the road system, lack of drinking water, and communication services, etc. At the same time, population growth and rapid growth of tourist arrivals to the destination had put significant pressure on Kudawella village and its environment. All those causes created and spread socio-cultural issues (such as addiction to drugs, alcohol, and other abuses), conflicts among local communities and visitors, and negative impacts (such as dumping of solid waste, unauthorized constructions, and destruction of coastal vegetation) on the scenic beauty of the destination and environment. The lack of public awareness of the value of the fragile natural resources in the destination had created a difficult situation in implementing the rules and regulations efficiently.

For solving the aforementioned characteristics of the destination, the following four key policies were proposed by the SAM project (Katupotha & Ranasinghe, 2000)

- "Promote and extend economic benefits that can be gained from the blowhole and its environs among the residents of the area.
- Encourage nature-based planned tourism and recreational facilities
- Preserve cultural identity and stabilize the social condition of Kudawella fishing communities.
- Maintain and protect the sound relationship between villagers and visitors."

Apart from policies, the SAM project for Kudawella proposed the following eleven strategies to mitigate the above-mentioned issues while ensuring visitor satisfaction. It is noteworthy that the SAM project proposed actions that need to be implemented under each strategy (Katupotha et al., 2000).

- "Design and implement a proper action plan for public awareness and education.
- Carry out effective enforcement and monitoring procedures for regulating development activities.
- Improve the environmental and scenic quality of the blowhole, the peripheral area, and the entrance point at Kudawella junction
- Introduce and implement design guidelines for constructions in the vicinity of the blowhole
- Launch an environmental and education programme to maintain the scenic quality of the blowhole and its immediate environment
- Establish a proper collection system for solid waste and waste oil management
- Ensure continuous financial provisions for a sustainable waste management system
- Curtail the use of non-biodegradable materials especially plastic and polythene in the vicinity of the blowhole
- Establish and encourage the introduction of a new water supply scheme with the construction of a storage tank.
- Minimize waste and unnecessary uses of current drinking water supplies by adopting water conservation measures
- Initiate a programme to upgrade and maintain the condition of the road network".

As a result of the aforementioned efforts, infrastructure, tourist facilities, and some tourist attractions, such as the visitors' information center on Hummanaya and marine life, safe viewing platform, and walking path of Hummanaya have been largely developed through the contribution of The Hambantota Integrated Coastal Development Project, the former Ministry of Fisheries and Aquatic Resources, the Ruhunu Tourism Bureau and the Southern Development Authority (Waidyasekera, 2009). Observation of the present research also confirmed that some of the other

tourism infrastructures have been developed. Hummanaya Visitor Center has drinking water taps and water-shield toilets (about 7) for tourists. However, there is a lack of educational opportunities (Pathmasiri & Fernando, 2023).

4.4. Contributing to sustainability (protection and conservation of ABC attributes)

On the one hand, Hummanaya blowhole has been identified as one of the high-priority recreational, scenic, and protected sites within Sri Lanka's coastal zone Coast Conservation Department (CCD, 1990; CCD, 1997), and is therefore protected under the Coastal Conservation Acts and policies. CCD (1997) suggests several measures to maintain and improve the quality of Hummanaya, such as requiring an EIA or IEE for development activities that may adversely affect the area; identifying, demarcating, and, where possible, acquiring areas of high scenic and recreational value; preparation of development and conservation guidelines for development activities around Hummanaya; and develop and implement plans for coastal and marine parks in collaboration with private and public sector stakeholders.

On the other hand, the rapid growth of tourist arrivals to the destination is putting significant pressure on Kudawella village and its environment. Thus, as identified by Katupotha & Ranasinghe (2000), promoting and strengthening the socio-economic status of the local community was a must to get local participation to sustainably manage the destination. Therefore, the Hummanaya blowhole is managed under the Small Area Management Project, SAMP (Katupotha and Ranasinghe, 2000). The Kuduwella SAMP was a collaborative process and was initiated in 1998. Local community members (such as Fishery Society, Blowhole Protection Society, Fisherman's Co-operative Society, Death Donation Society), State-centered institutions (such as CCD, Ministry of Fisheries and Aquatic Resources, Tangalle Pradeshiya Sabha and Divisional Secretariat, Sri Lanka Tourism Development Authority, Southern Development Authority) financial institutions (such as Janahita Bank and Sanasa), NGOs (such as Sarvodaya) were involved in preparing the management plan. The goal of SAMP is to 'conserve and manage the coastal

resources of the Kuduwella (and Mawella) area by improving the resource base and environmental quality to promote and strengthen the social and economic status of the communities' (Katupotha and Ranasinghe, 2000).

5. Conclusions

Geotourism is knowledge-based tourism that contributes to maintaining or enhancing the geographic character of a place while contributing to enhancing the wellbeing of the local community. The main objective of the research was to identify the geotourism characteristics that make the Hummanaya blowhole and its vicinity processes to be a geotourism destination. For a destination to be a geotourism destination, the destination must have the following four attributes: based on geoheritage (ABC importance), providing economic benefits to local communities and local community participation, tourism infrastructure, and building awareness on ABC among tourists and hosts, and contributing to sustainability (protecting and conserving ABC). With the combination of abiotic, biological, and cultural attributes of Hummanaya and its vicinity, this place can be considered a geo heritage not only for Sri Lanka but also for the world. Tourism activities in Hummanaya created economic opportunities for the local community and raised funds for the preservation and development of the destination's tourism facilities and attractions. Also, the tourist attraction of the destination is preserved under several conservation policies and regulations. Apart from this, tourism infrastructure, tourism facilities, a visitor information center on Hummanaya and marine life, viewing platform, and tourist attractions such as Hummanaya walkway have been developed largely with the contribution of various agencies. Therefore, it can be concluded that the Hummanaya destination has met the basic requirements to be considered a geotourism destination. Thus, necessary measures have to be taken to conserve and develop the destination as a geosite and geotourism site.

6. References

Adikaram, A.M.N. M., Pitawala, H.M.T.G. A., & Jayawardana, D. T. (2018). Coastal Evolution and Sediment Succession of Sri Lanka: A Review on Quaternary Sea

Levels, Climates and Sedimentation Processes. *Journal of Geological Society of Sri Lanka*, *19*(2), 1-16.

Brohier, R. L. (2012). *Seeing Ceylon*. Sooriya Publishers.

Charou, E., Kabassi, K., Martinis, A., & Stefouli, M. (2010). Integrating Multimedia GIS Technologies in a Recommendation System for Geotourism. In *Multimedia Services in Intelligent Environments, Smart Innovation, Systems and Technologies 3* (pp. 63-74). Springer.

CCD. (1990). *Coastal Zone Management Plan*. Coastal Resources Center.

CCD. (1997). *Revised Coastal Zone Management Plan, Sri Lanka 1997*. Coastal Resources Center.

Cooray, P. G. (1984). *An Introduction to Geology of Sri Lanka*, (2nd ed.). Colombo: National Museum Publication.

de Livera, L. (2022). *Blow Hole (Hummanaya) at Dikwella | AmazingLanka.com*. Amazing Lanka. Retrieved September 2, 2022, from https://amazinglanka.com/wp/blow-hole-Hummanaya-at-dikwella/

Dowling, R., & Newsome, D. (2010). The future of geotourism: where to from here? In *Geotourism: The Tourism of Geology and Landscape*. Oxford: Goodfellow Publishers Limited.

Dowling, R. K. (2013). Global Geotourism – An Emerging Form of Sustainable Tourism. *Czech Journal of Tourism*, *2*, 59-79. https://cyberleninka.org/article/n/426732.pdf

Dowling, R. K., & Newsome, D. (2006). *Geotourism*. Oxford: Elsevier Ltd.

Farsani, N. T., Coelho, C. A., Costa, C. d., & Carvalho, C. d. (Eds.). (2012). *Geoparks and Geotourism: New Approaches to Sustainability for the 21st Century*. BrownWalker Press.

Geocoching. (2022). Hummanaya Blow Hole. Web Link: www.geocaching.com

Hose, T. A. (1995). Selling the Story of Britain's Stone. *Environmental Interpretation*, *10*(2), 17.

Hose, T. A. (2012). 3G's for Modern Geotourism. *Geoheritage Journal*, *4*, 7-24.

The International Congress of Geotourism. (2011). *Arouca Declaration on Geotourism November 12, 2011 Portugal*. European Geoparks Network. Retrieved September 3, 2022, from https://www.europeangeoparks.org/?p=223

Katupotha, J., Wickramasinghe, U., & Ranasinghe, I. (2000). *HICZMP Output No.2c - Economic Valuation of Kudawella Blowhole - Hummanaya*. Southern Development Authority of Sri Lanka, Coast Conservation Department.

Katupotha, K.N. J., & Ranasinghe, I. (2000). *HICZMP Output No. 2b: Special Area Management Plan for Mawella and Kudawella Coastal Area*. Southern Development Authority of Sri Lanka, Coast Conservation Department.

National Geographic. (2022). *What is Geotourism?* Four Corners Region. Retrieved August 31, 2022, from https://fourcornersgeotourism.com/entries/what-is-geotourism/642ba470-4085-45e8-96d0-5b587921f198

Newsome, D., & Dowling, R. K. (Eds.). (2010). *Geotourism: The Tourism of Geology and Landscape*. Oxford: Goodfellow Publishers.

Pathmasiri, E.H.G. C. (2019). *Geographical Characteristics of Ecotourism according to Stakeholders: A Case Study of Dambana, Eppawala, Kudawa and Meemure Regions in Sri Lanka* [PhD thesis]. Republic of Korea: Sangmyung University.

Pathmasiri, E.H.G.C. & Fernando, S. L.J. (2023). A Comparison of the Expected and Performed Roles of the Geotourism Stakeholders at Hummanaya, Sri Lanka. *Journal of Asian Geography*. 2(2), 66-72.

Sadry, B. N. (Ed.). (2009). *Fundamentals of Geotourism: with special emphasis on Iran*. SAMT Organization publishers.

Sumanapala, D., Kubalíková, L., & Wolf, I. D. (2021). Assessing Geosites for Geotourism Development: Case Studies from the Southern Part of Sri Lanka. *Geoheritage*, *13*(85).

Tangalle Pradeshiya Sabha. (2021). *Tourism Landscape Development of Blowhole Vicinity, Sri Lanka*. Tangalle Pradeshiya Sabha.

Tripadvisor. (2022). Hummanaya Blow Hole, Web link: https://www.tripadvisor.com/

UNESCO. (2022, April 21). *UNESCO designates 8 new Global Geoparks*. UNESCO. Retrieved August 31, 2022, from https://www.unesco.org/en/articles/unesco-designates-8-new-global-geoparks

Waidyasekera, A. (2009, November 24). ‘Hummanaya’ developed. *The Island*, 4.

Whittow, J. (2000). *The Penguin Dictionary of Physical Geography* (2nd ed.). London: Penguin Books.

Williams, S. (1998). *Tourism Geography*. Routledge.

කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්ගෙන් විද්‍යමාන වන ආසියාතික ස්ත්‍රී ලක්ෂණ (සිංහල ව්‍යාඛ්‍යාන ඇසුරෙන්)

යූ. ඩබ්ලිව්. එන්. සුභාෂණී
සිංහල අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
nadeeshasuba1996@gmail.com

සාරසංක්ෂේපය

සංස්කෘත නාට්‍ය සම්ප්‍රදායේ නොමැකෙන නාමයක් සනිටුහන් කළ නිර්මාණකරුවෙකු වශයෙන් මහාකවි කාලිදාස ප්‍රකට වේ. ක්‍රි. ව. 472-470 යන සියවස්හි විසූවෙකු වශයෙන් පිළිගැනෙන මෙකී නිර්මාණවේදියාගේ නිර්මාණ රසක් වර්තමානයේදී පවා සම්භාවනාවට ලක් වේ. රඝු වංශය, කුමාර සම්භවය, ඍතු සංහාරය හා මේඝදූතය ඒ අතරින් කිහිපයකි. කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍ය ගනයෙහි ලා සැලකෙන්නේ මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, වික්‍රමෝර්වශිය හා අභිඥාන ශාකුන්තලය යන ඒවා ය. පර්යේෂණයේ මූලික අවධානය යොමු කෙරෙන්නේ මෙකී දෘශ්‍ය කාව්‍යයන් කෙරෙන් ආසියාතික ස්ත්‍රී ලක්ෂණ ප්‍රතීයමාන වන්නේ ද යන්න සොයා බැලීමටයි. පර්යේෂණයේ අරමුණ වශයෙන් කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්ගෙන් විද්‍යමාන වන ආසියාතික ස්ත්‍රී ලක්ෂණ පිළිබිඹු කිරීම යන්න දැක්විය හැකි ය. කාලිදාස ස්වකීය දෘශ්‍ය කාව්‍යයන් රචනයෙහි පාදක කොට ගත්තේ හින්දු දේව කථා හා පුරාණ ආදියයි. එහෙත් මුල් කෘතීන්හි ආභාසය හා ඒවායේ ප්‍රකට කෙරෙන ස්ත්‍රී චරිතයන්හි සෘණාත්මක ලක්ෂණ එපරිද්දෙන්ම නිර්මාණයන්ට යොදා ගැනීමට කාලිදාස ක්‍රියා නොකළේ ය. ඔහුට අවශ්‍ය වූයේ ස්ත්‍රි අනුකම්පාව හිමි විය යුතු තැනැත්තියක් වන බව පෙන්වාදීමටයි. ස්ත්‍රී ජීවිතයේ විවිධ අවස්ථා සහ ස්ත්‍රී චෛතසික ස්වභාවයන් සජීවීව ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමට හා ස්ත්‍රීත්වය විනිවිද දකිමින් ඔවුන්ගේ ජීවන ගමනේ ඇති කටුකත්වය සානුකම්පිතව ප්‍රේක්ෂකයාට වටහා දීමට කාලිදාස උත්සුක වූයේ ය. ඔහුගේ අභිප්‍රේතාර්ථය වඩාත් හොඳින් ඉස්මතු වන්නේ මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, වික්‍රමෝර්වශිය හා අභිඥාන ශාකුන්තලය යන දෘශ්‍ය කාව්‍ය ඔස්සේ ය. එහෙයින් පූර්වයෙන් සඳහන් කළ දෘශ්‍ය කාව්‍යන්හි ස්ත්‍රී චරිත පමණක් කෙරෙහි අධ්‍යයනයේදී අවධානය යොමු කෙරේ. හුදෙක් ස්ත්‍රී ප්‍රකෘති ස්වාභාවයන් කෙරන් ප්‍රකට කෙරෙන දුර්වලතා පමණක්ම නිරූපණයට සීමා නොවී මධ්‍යස්තව සිට ස්ත්‍රී චරිත නිරූපණයට කාලිදාස ප්‍රයත්න දැරුවේ ය. මේ අධ්‍යයනයේ ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය වශයෙන් මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, වික්‍රමෝර්වශිය හා අභිඥාන ශාකුන්තලය යන දෘශ්‍ය කාව්‍යත්‍රයේ සිංහල අනුවාදයන්හි පිටපත් උපයුක්ත කොට ගැනේ. ද්විතීයික මූලාශ්‍රය වශයෙන් කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන් හා ස්ත්‍රීත්වය පිළිබඳව විවිධ පුද්ගලයන් විසින් කරන ලද පර්යේෂණ, ලිපි හා නිබන්ධන ආදිය යොදා ගැනේ. අවසාන වශයෙන් කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්ගේ ආසියාතික ස්ත්‍රී ලක්ෂණ විද්‍යමාන වන බවත් එහි ලා කාලිදාස ස්ත්‍රීත්වය ස්වාත්මීකරණය කිරීමෙන් ප්‍රේක්ෂකයාද ඒ තුළ ජීවත් කරවීමෙහි සමත් වූ බවත් පැහැදිලි වේ. ඉවසීම, දරාගැනීම, මාතෘත්වය, පතිභක්තිය ආදි වූ මමත්වය අත් හැරීම ආදි ස්ත්‍රී ලක්ෂණ කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්ගේ ස්ත්‍රී චරිත කෙරෙන් සූක්ෂ්මව විද්‍යමාන වන බව ඒ ඔස්සේ නිගමනය කළ හැකි ය.

ප්‍රමුඛ පද : අභිඥාන ශාකුන්තලය, ආසියාතික, කාලිදාස, දෘශ්‍ය කාව්‍ය, මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, වික්‍රමෝර්වශිය, ස්ත්‍රීත්වය.

Asian Feminine Identity in the Visual Poetry of Kālidāsa
(Study on Sinhala translations)

Abstract

Mahakavi Kālidāsa is celebrated as a creator who left an indelible mark on the Sanskrit drama tradition. Many of his compositions, attributed to the period 473-472 AD, continue to be admired today, including Kumarasambhavaya, Ritusamhara, and Meghaduta. Mālavikāgnimitra, Vikramorvasiya, and Abhijnāna Shakuntala are esteemed examples of Kālidāsa's visual poetry. This study examines how Kālidāsa's visual poetry reflects Asian female characteristics. It aims to highlight the Asian female identity traits apparent in Kālidāsa's works. Kālidāsa based his visual poems on Hindu deities and ancient stories, endeavoring not to exploit the original works' inspirations or the negative aspects of female characters found within them. He intended to portray women as deserving of empathy. By vividly portraying various stages of life and feminine nature, Kālidāsa aimed to help the audience understand the hardships of life's journey through a penetrating insight into womanhood. This motivation is exemplified in his visual poems Mālavikāgnimitra, Vikramorvasiya, and Abhijnāna Shakuntala. Therefore, this study exclusively focuses on the female characters in these visual poems, emphasizing Kālidāsa's efforts to portray them in a balanced manner, beyond mere depictions of female weaknesses. The primary sources for this study include Sinhala translations of the visual poems Mālavikāgnimitra, Vikramorvasiya, and Abhijnāna Shakuntala. Secondary sources encompass Kālidāsa's original visual poems and various research articles and theses discussing femininity. Ultimately, it becomes evident that the Asian female identity characteristics in Kālidāsa's visual poetry resonate with audiences, facilitating a self-identification with Kālidāsa's portrayal of femininity. It can be concluded that female attributes such as resilience, tolerance, motherhood, and loyalty subtly manifest in the characters of Kālidāsa's visual poems.

Keywords - Abhijnāna Shākuntala, Asiatic, Kālidāsa, Mālāvikāgnimitra, Visual Poetries, Vikramōrvasiya, Womanhood

1. ප්‍රවේශය

ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවයන් අතරින් ස්ත්‍රීත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනය විශේෂ අවධානයට ලක්වන තේමාවකි. සමස්ත ස්ත්‍රී වර්ගයා අබිමුව පෙරදිග ස්ත්‍රියට හිමි වන්නේ සුවිශේෂ ආස්ථානයකි. ඉපදීමෙන් නොව සමාජ සැකැස්මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස දියණියක, සොයුරියක, පෙම්වතියක, බිරිඳක, මවක, ආදි වශයෙන් විකාසනය වන ජීවන චක්‍රයෙහි ඉවසීම හා දරාගැනීම අතින් ආසියාතික ස්ත්‍රිය සුවිශේෂ වන්නී ය. සංස්කෘතිය, ආගම, ඇදහිලි හා විශ්වාස, ආර්ථික හා දේශපාලනික බලපෑම් කෙරෙන් විවිධ වාරණයන්ට නතු වන ගැහැනියගේ අභ්‍යන්තරය ප්‍රතීයමාන කෙරෙන නිර්මාණ අතර සංස්කෘත නාට්‍ය නිර්මාණ සුවිශේෂ වේ. ස්ත්‍රිය පිළිබඳව සෘණාත්මක ආකල්ප ගොඩනැගෙමින් පැවති භාරතීය සමාජයේ ආසියාතික ස්ත්‍රී භූමිකාවෙහි ඇතුළාන්තය ගැඹුරින් කියවීමකට ලක් කළ හැකි නිර්මාණ සාහිත්‍ය අතර මහාකවි කාලිදාසගේ දෘශ්‍ය කාව්‍ය ප්‍රධාන තැනක් හිමි කර ගනී.

ක්‍රි. ව. (472-470) කාල පරාසයට අයත් යැයි සැලකෙන ඔහුගේ නිර්මාණ අතර දෘශ්‍ය කාව්‍ය ත්‍රිත්වයකි. මාලවිකාග්නිමිත්‍ර ඔහුගේ නිර්මාණ අතර පළමු වැනි දෘශ්‍ය කාව්‍යය යි. ඉන්පසුව වික්‍රමෝර්වශිය සහ අභිඥාන ශාකුන්තලය යන නාට්‍ය බිහිවිය. පෙරදිග නාට්‍ය කලාවට අයත් සංස්කෘත නාට්‍ය සම්ප්‍රදායේ දක්නට ලැබෙන විශේෂතා අතර ස්ත්‍රී චරිත රඟදැක්වීමට ස්ත්‍රීන් පමණක් සහභාගීවීම දැකගත හැකි ය. හින්දු පුරාණ හා දේවකථා මූලාශ්‍රය කොට ගෙන නිර්මාණකරණයෙහි නියැලීමෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කාලිදාසගේ ස්ත්‍රී චරිත කෙරෙන් මතු කෙරෙන්නේ දේශජ ලක්ෂණ යි. වඩාත් ඉස්මතු වී පෙනෙන කාරණාව නම් කාලිදාස කාන්තා භූමිකාවන් ස්වාත්මීකරණයට ලක්කොට ඒ තුළ ජීවත්වෙමින් ආසියාතික ස්ත්‍රී අනන්‍යතාව සංකේතාත්මකව දැනවීමෙහි සමත්වීමයි.

අප අධ්‍යයනය සිදු කිරීමේදී කාලිදාසගේ දෘශ්‍ය කාව්‍යන්හි ස්ත්‍රී චරිත සම්බන්ධයෙන් හා ඔහුගේ දෘෂ්ටිය පිළිබඳව සිදු කෙරුණු පර්යේෂණ කිහිපයක් පරිශීලනය කිරීමට අවස්ථාව සැලසිණි. ඒ අතර මහාචාර්ය සුචරිත ගම්ලත්ගේ සකුන්තලා නාට්‍ය සේවනය ග්‍රන්ථය මූලික වෙයි. එහෙත් සකුන්තලා නාට්‍ය සේවනයෙහි සකුන්තලා නාට්‍යයේ නිරූපිත සෑම ස්ත්‍රී චරිතයක් පිළිබඳවම සාකච්ඡා කිරීමක් සිදු නොකෙරුණු බවක් පෙනේ. ප්‍රධාන කතා නායිකා චරිතය කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කොට තිබුණද අපගේ අවධානයට නතු වන ආසියාතික ස්ත්‍රී අනන්‍යතා ලක්ෂණ සම්බන්ධ කරුණු එහි ප්‍රකට වූයේ අල්ප වශයෙනි. සුචරිත ගම්ලත් සකුන්තලා නාට්‍ය සේවනයේ ප්‍රස්තාවනාවෙහි දක්වන පරිදි සමස්ත සකුන්තලා නාටකය රසවිඳීමට පාඨකයා පෙලඹවීමේ අරමුණින් එම කෘතිය සම්පාදනය කර ඇති අතර දළ කථා සාරාංශය ඔස්සේ කථාවේ රසවත් තැන් විග්‍රහ කිරීම සිදු කෙරේ. එහෙත් අපගේ පර්යේෂණයේදී අභිඥාන ශාකුන්තලයේ ප්‍රකට කෙරෙන සෑම ස්ත්‍රී චරිතයක්ම කෙරෙහි සූක්ෂ්ම හැදෑරීමක් සිදු කෙරෙයි. ආසියාතික ස්ත්‍රී ස්වභාව කෙරෙහි බලපැවැත්වෙන

ජීව විද්‍යාත්මක හා මනෝ විද්‍යාත්මක කරුණු ආශ්‍රයෙන් ස්ත්‍රී අනන්‍යතා ලක්ෂණ හඳුනාගැනීම අපගේ අධ්‍යයනයේ මුඛ්‍ය වශයෙන් සිදු කෙරෙන බව කිව යුතුය. ආචාර්ය සන්ද්‍යායි නාත් ස්වකීය දර්ශන විශාරද උපාධි නිබන්ධයේ කාලිදාස හා භාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යන්හි ස්ත්‍රී ස්වභාව පිළිබඳව පර්යේෂණයක නියැළෙයි. එහිදී ස්ත්‍රී චරිත හැඳින්වීම, ඒවා විස්තර කිරීම ආදිය හැරුණු කොට ස්ත්‍රී චරිත ඔස්සේ මතු කෙරෙන ස්වාධීනතා පිළිබඳ ගැඹුරු අධ්‍යයනයක් සිදු කෙරෙනු නොපෙනේ. භරතමුනිගේ නාට්‍ය ශාස්ත්‍රය, ස්ත්‍රී මනස පිළිබඳව සිදු කෙරුනු පර්යේෂණ ආදියද පාදක කර ගනිමින් අප අධ්‍යයනයේදී කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි ආසියාතික සමාජයේ ස්ත්‍රී අනන්‍යතා ලක්ෂණ මනෝවිශ්ලේෂණාත්මක ස්වරූපයකින් අධ්‍යයනයට ලක් කෙරෙන බව කිව යුතුය.

වෝල්ටර් මාරසිංහගේ "සංස්කෘත නාට්‍යය හා රංගශිල්පය" නම් පර්යේෂණයේ දැක්වෙන පරිදි සංස්කෘත නාට්‍ය නිර්මාණවල චරිත නිරූපණය වැදගත් තැනක් නොලැබේ. ඔහු වැඩිදුරටත් පවසා සිටින්නේ සංස්කෘත නාට්‍ය රචකයා පූර්වගාමීන් විසින් චිත්‍රණය කළ විවිධ මාදිලියේ චරිත තම අවශ්‍යතාව මත තෝරාගෙන ඒවා ලෙයින් මසින් පෝෂණය කළ බවය.[1] අපගේ පර්යේෂණයෙහිදී එලෙස කාලිදාස ප්‍රතිනිර්මාණය කළ ලෙයින් මසින් යුත් ස්ත්‍රී චරිතවල ආසියාතික ස්ත්‍රී ප්‍රකෘති ලක්ෂණ පිළිබිඹු කිරීම යන රික්තය සැපිරීම අපේක්ෂිතය. වරදෙහි නොබැඳෙන, ප්‍රසන්නභාවයෙන් යුතු, වැඩිහිටියන්ගේ වදන් උස් තන්හි ලා සලකන, ලජ්ජාශීලී, විනය ගරුක ආදි ආදර්ශවත් කුල ස්ත්‍රියකගේ ප්‍රතිරූපය සංස්කෘත නාට්‍යන්හි ප්‍රධාන කථා නායිකාවගේ චරිතයෙන් නිරූපණය කරන්නට උත්සාහ කළ බැව් වෝල්ටර් මාරසිංහ සඳහන් කරයි. එහෙත් අපගේ අවධානයට යොමු වූ කථා නායිකා චරිත සර්ව සම්පූර්ණ වූ ස්ත්‍රී චරිත යැයි කිව නොහැකිය. බරපතල යැයි නොසැලකෙන යම් යම් දුබලතා ද ඉහත සඳහන් කළ උසස් ගණයේ ගුණාංගවලින් හෙබි මධ්‍යම ගණයේ ලක්ෂණ සහිත කථා නායිකා හා සෙසු ස්ත්‍රී චරිත කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍ය සමන්විතය. එබැවින් පූර්වතර අධ්‍යයනයන්හි කතා බහට ලක් නොකෙරුණු පොදු මිනිස් හැසිරීම් රටා යතාර්ථවත්ව විග්‍රහ කෙරෙන ආකාරය මේ අනුව අධ්‍යයනය කෙරෙයි. ආදර්ශවත් ගුණාංගයන්ගෙන් හෙබි ස්ත්‍රීන් ලෙස නිරූපණය වුවද සමාජ සදාචාරයන් හේතුවෙන් පීඩාවට පත් වන සමාජ වාරණයන්ට ලක්වුණු ස්ත්‍රී ප්‍රජාව කාලිදාසගේ නිර්මාණවල සංකේතානුසාරයෙන් නිරූපණය වූ බව දැක්වීම අප පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණකි.

කාලිදාසට සමකාලීන සමාජයේ ස්ත්‍රිය කෙරෙහි දැක්වූ ආකල්පය එතරම් සාධනීය වූවක් නොවේ. එවන් ආස්ථානයකට හිමිකම් කී ස්ත්‍රියගේ ආසියාතික අනන්‍යතාවන් වඩාත් විස්තෘතව කතිකාවට ලක්කිරීමට කාලිදාසගේ දෘශ්‍ය කාව්‍ය ත්‍රිත්වය මහෝපකාරී වේ.

[1] මාරසිංහ වෝල්ටර්

මාලවිකාග්නිමිත්‍ර නාට්‍යයේ මාලවිකා පෙරටු කොට ගත් ස්ත්‍රී චරිත කිහිපයකි. ඒ අතර මාලවිකා, බාකුලවලිකා, කෞමදිකා, ඉරාවතී දේවිය, පණ්ඩිත කෞශකී තවුසිය ආදි ස්ත්‍රී චරිත වේ. වික්‍රමෝර්වශියෙහි ඌර්වසී, ඖසිනාරී බිසව, තාපස ස්ත්‍රී චරිත, ආයු ගේ හෙදිය, සහජන්‍යා, රම්බා සහ මේනකා ආදි අප්සරා චරිත ද වේ. අභිඥාන ශාකුන්තලයෙහි ප්‍රධාන කථා නායිකා සකුන්තලා ගේ චරිතය, ඇගේ මිතුරියන් වන අනුසූයා සහ ප්‍රියංවදාගේ චරිත, ගෞතමී මාතාව ආදි චරිත දක්නට ලැබේ. මේ චරිත එකිනෙක ගෙන කෙරෙන සූක්ෂ්මව විමසීමෙන් ආසියාතික ස්ත්‍රිය සතු ස්වාමි භක්තිය, පරිත්‍යාගශීලීත්වය, දාරක ස්නේහය, කුටුම්භ සංරක්ෂණයෙහි මමත්වයෙන් තොරවීමේ ලක්ෂණය ආදි ප්‍රබලතා සේම සපත්නී රෝෂය, උඩඟුබව, ප්‍රේමයෙහි ලොබ බැඳීම, බොළඳ ගති පෙන්වීම ආදි දුර්වලතාද පිළිබිඹු කෙරේ.

ආසියාතික ස්ත්‍රී ස්වභාව මැදහත් සිතින් විශ්ලේෂණය කරනවා වෙනුවට සානුකම්පිතව ඇය දෙස බැලීමට ප්‍රේක්ෂකයා පෙලඹවීමට කාලිදාස උත්සාහ ගනී. ස්ත්‍රියගේ භෞතික සැකැස්මත් ආධ්‍යාත්මික සැකැස්මත් මනාව ග්‍රහණය කරගනිමින් ස්වකීය නාට්‍ය නිර්මාණයන්හි ආසියාතික ස්ත්‍රී චිත්ත අභ්‍යන්තරය සංස්පර්ශයට හෙතෙම අවකාශය සලසයි. කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි පළට කෙරෙන ආසියාතික ස්ත්‍රී ලක්ෂණ හැඳිනගැනීමෙහිදී පූර්වයෙන් සඳහන් කළ කථා නායිකා චරිත ඇතුළු ස්ත්‍රී භූමිකාවන් පිළිබඳව මූලික ආකල්පයක් ගොඩනැගීම සිදුකළ යුතු ය. කාලිදාසකෘත මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, වික්‍රමෝර්වශිය හා අභිඥාන ශාකුන්තලය යන දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි ප්‍රතීයමාන වන ස්ත්‍රී චරිත එකිනෙකට සාපේක්ෂව විවිධතා මතු කරන බව දෘශ්‍යමාන වන්නකි. එකී චරිත අතර උපප්‍රධාන ස්ත්‍රී චරිත ගත්තද ඒවා කෙරෙන් විශද කෙරෙන්නේද ආසියාතික ස්ත්‍රී ලක්ෂණ ය. සමස්ත ස්ත්‍රී වර්ගයා කෙරෙන් විශද නොකෙරෙන අන්දමේ ආසියාතික ස්ත්‍රී අනන්‍යතාවන් කාලිදාසගේ දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි නිර්මිත ස්ත්‍රී චරිත කෙරෙන් ප්‍රකටවන අන්දම විග්‍රහ කිරීම වැදගත් වේ. කාලිදාස ස්වකීය දෘශ්‍ය කාව්‍ය ත්‍රිත්වයෙහිම කාන්තා භූමිකා නිරූපණයෙහි නිර්මාණශීලී වූ ආකාරය පිළිබඳව හා ඒ ඔස්සේ ස්ත්‍රී චරිත විනිවිද දැකීමෙහි ඔහු සතුව පැවති ශක්‍යතාව නිරූපණය කළ අයුරු ගවේෂණය වැදගත් වේ.

1.1.කාලිදාස දුටු ස්ත්‍රී භූමිකාව.

"ඔහුගේ කෘතීන්ගෙන් පෙනෙන්නේ ඔහු දුකට කම්පාවෙන ස්ත්‍රීන්ගේ හා ළමයින්ගේ චිත්තාවස්ථා අවබෝධකරගත්....පුද්ගලයෙකු ලෙසින්"[2]බව බෂාම් අසිරිමත් ඉන්දියාව ග්‍රන්ථයේ කාලිදාස පිළිබඳව අදහස් දක්වමින් කියා සිටියි. කාලිදාසගේ කලාත්මක හැඟීම් කෙරෙහි මූලික වූයේද ස්ත්‍රීන් වන බවත් ඒ හැඟීම් කාව්‍යාත්මකව ප්‍රකාශ කිරීමේ සහජ

[2]බෂාම්. ඒ. එල්, අසිරිමත් ඉන්දියාව, (කොළඹ; රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශනයක්, 1962), 523.

හැකියාවක් ද කාලිදාස සතු වූ[3] බවටත් අදහස් පළ වේ. ස්ත්‍රියක හැඟීම් අවබෝධයෙහි හා ඇයගේ සිත විනිවිද දැකීමේ හැකියාවක් කාලිදාස සතු විය. එහෙයින් ඔහුගේ ආඛ්‍යාන ශෛලිය කෙරෙහි ස්ත්‍රීත්වය වක්‍ර අන්දමින් බලපා ඇති බව කිව යුතු ය.

කාලිදාසගේ පළමු දෘශ්‍ය කාව්‍ය වන මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයට මූලාශ්‍රය වූ ග්‍රන්ථ පිළිබඳව නිශ්චිත වශයෙන් කරුණු සඳහන් නොවේ. එහෙත් එහි දැක්වෙන්නේ අග්නිමිත්‍ර රජුගේ අන්තඃපුරය සම්බන්ධ සිදුවීමක් බව කියවේ. වික්‍රමෝර්වශිය හා සකුන්තලා යන නිර්මාණයන්හි ප්‍රධාන කථා නායිකා චරිත ඒ ඒ නිර්මාණයන්ට මූලාශ්‍රය වූ කථා පුවත් හි ප්‍රකට කෙරෙන ස්ත්‍රී භූමිකාවන්ම නොවන බව පැහැදිලි ය. කාලිදාස ඒ ඒ ස්ත්‍රී චරිත ලක්ෂණ එපරිද්දෙන්ම ස්වකීය නිර්මාණයන්ට යොදා නොගත්තේ ය.

වික්‍රමෝර්වශියෙන් ප්‍රකට කෙරෙන පුරූරුවස් කථා පුවත දැක්වෙන මූලාශ්‍රය කිහිපයකම ඌර්වසීගේ භූමිකාව නොයෙකුත් අන්දමින් දැක්වේ. එකී මූලාශ්‍රය වන ඍග් වේදය, ශතපථ බ්‍රහ්මණය හා විෂ්ණු පුරාණය ආදි වූ මූලාශ්‍රයන්හි ඌර්වසියගේ චරිතය පිළිබිඹු කෙරෙන්නේ ඍණාත්මක ලක්ෂණ සහිතවය. අභිඥාන ශාකුන්තලය රචනයෙහි මූලාශ්‍රය වූ බවට සැලකෙන කථා පුවත වන මහාභාරතයේ එන ශකුන්තලෝපාඛ්‍යානයෙහි සකුන්තලාගේ චරිතයේ ඍණාත්මක ලක්ෂණ ප්‍රකට කරයි. එහෙත් කාලිදාස මූලාශ්‍රයට පමණක් සීමා නොවූයේ ය. ඔහු ස්ත්‍රීත්වය ස්වකීය ආත්මයෙන් අත්වින්දේ ය. ඒ තුළ ජීවත්වීමෙන් ස්ත්‍රිය හඳුනා ගත්තේ ය. මැදහත් සිතින් යුතුව ස්ත්‍රි ස්වභාව විමසා බැලුවේ ය. එහෙයින් ස්ත්‍රීවාදියෙකු වශයෙන් කාලිදාස නාමකරණයේ හැකියාවක් කිසිවෙකුටත් නොමැති බව කිවයුතු ය.

ස්ත්‍රී විඥානයට එළඹ ඒ තුළ ජීවත්වෙමින් ආසියාතික ස්ත්‍රී අභ්‍යන්තරය විනිවිද දැකීමත් සමාජයේ ස්ත්‍රීන් පිළිබඳව පවත්නා දුර්මත හා ආකල්ප යහපත් අතට පත් කිරීමත් උදෙසා කටයුතු කළ ජනතාවාදියෙකුගේ ස්වරූපයද කාලිදාස කෙරෙන් මතු වේ. මනෝ විශේෂඥයෙකු මෙන් ස්ත්‍රී මනස සූක්ෂ්මව විමසා බැලීමේ ඔහු සතුවූ ශක්‍යතාව පුදුම සහගත ය. සරලව කියතොත් ස්ත්‍රිය පිළිබඳව මැදහත් සිතින් යුතුව බැලීම ඔහුට ප්‍රිය වූයේ ය. සාධනීය මෙන්ම නිෂේධනීය ස්ත්‍රී ලක්ෂණ පොදුවේ ගෙන සාකච්ඡා කිරීම ඔස්සේ කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි ප්‍රකට කෙරෙන ආසියාතික ස්ත්‍රී අනන්‍යතා ලක්ෂණ පහත සාධක යටතේ ගොනු කළ හැකි ය.

1. මාතෘත්වය
2. පතිභක්තිය
3. ප්‍රණය විග්‍රහ උපයෝගීත්වය

[3] ශීලානන්ද රදළියද්දේ හිමි, කාලිදාසකෘත නාටකවල ස්ත්‍රී චරිත නිරූපණය, (කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය, 1998), 20.

- ප්‍රණය විග්‍රහ ප්‍රයෝගය හා ප්‍රේමය
- ප්‍රණය විග්‍රහ ප්‍රයෝගය හා අවධානය දිනා ගැනීම

4. සූක්ෂ්ම නිරීක්ෂණ
5. ප්‍රේම කිරීමෙහි ළඳ බොළඳ බව
6. ඉවසීමේ හා දරා ගැනීමේ හැකියාව
7. සුහදශීලිත්වය හා සාමූහිකත්වය

මෙතැන් පටන් ඉහත දැක්වෙන එක් එක් සාධක ඔස්සේ කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන් කෙරෙන් ප්‍රකට වන ආසියාතික ස්ත්‍රී අනන්‍යතා ලක්ෂණ සාකච්ඡා කෙරේ.

1.2.මාතෘත්වය

මාතෘත්වය කාලිදාසගේ දෘශ්‍ය කාව්‍ය ත්‍රිත්වයේ වඩාත් පිළිබිඹු කොට දැක්වෙන සංකල්පයකි. ඒ බැව් ස්ත්‍රී චරිත කිහිපයකින් ප්‍රතීයමාන වේ. මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි දැක්වෙන ධාරිණී බිසව, වික්‍රමෝර්වශිය දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි උර්වසී දෙවඟන හා සත්‍යවතී තවුසිය, සහ සකුන්තලයෙහි සකුන්තලා හා ගෞතමී මාතාව යන භූමිකාවන් මාතෘත්වයේ විවිධ පැතිකඩ නිරූපණය කරන ස්ත්‍රී පාත්‍රයෝ ය.

1.2.1. මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි ධාරිණී බිසව

"අපොයි මගේ සිත නම් එහි ය ඒ උතුමාණන්ගේ සුවදුක් දැන ගත්තායින් පසු මගේ වසුමිත්‍ර පුත්‍රයාගේ තොරතුරු අහන්ඩ ඕනෑ..."[4] කරදඬු උස්මහත්ව කෙතරම් බල සම්පන්නව වැඩුණද ධාරිණී බිසව, ස්වකීය පුත්‍ර රත්නය සැමදා තම තුරුළෙහි හැදී වැඩුණු පුත් කුමරුම පමණකි යන ආකල්පයෙන් නොමිදෙන්නී ය. වසුමිත්‍ර පුතුගේ දස්කම් ඇසීමෙන් සතුටු වනවාටත් වඩා ඔහු නිරුපද්‍රිතව සිටින බව ඇසීමෙන් ඇය සතුටු වෙයි.[5] ස්වකීය පුතුගේ ජයග්‍රහණයෙන් උදම් වන ඇය ඒ බව ඉරාවතිය ඇතුළු අන්තඃපුරයටම සැලකර සිටී.[6] දරුවන්ගේ ජයග්‍රහණය ඉදිරියේ මවක සා සතුටුවන්නියක් මෙළොව තවත් සිටී ද යන්නට ධාරිණී බිසව මනා උපහැරණයකි. රාජ්‍යයක අගමෙහෙසියගේ ප්‍රථම රාජකාරිය වන්නේ අනාගත රාජ්‍ය උරුම කරුවෙකු වශයෙන් පිරිමි දරුවෙකු ජනිත කිරීමයි. එසේ කිරීමේ නොහැකිවන්නී අග්‍ර මහේෂිකා තනතුරට සුදුසු නොවේ. "ඉවසීමෙන් එක හා සමාන වූ තේජවන්ත දූදරුවන් ලබාදෙන ධාරිණියගේත්..."[7]යන උද්ධෘතය ඊට සාක්ෂ්‍ය සැපයීමකි.

[4]සෝමාරාම ගල්ගමුවේ, (අනු), මාලවිකා, (කොළඹ, එම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම,1957), 86.
[5]එම, 86.
[6]එම, 87.
[7]එම, 26.

මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි දෝහදය පිදීමක් සම්බන්ධයෙන් කරුණු අනාවරණය වෙයි. දෝහදය දරුවෙකු ලබන්නට සිටින මවක තුළ ඇතිවෙන ආශාවකි.[8] උන්විල්ලාවෙන් වැටීම නිසා අශෝක ගසට දෝහදය දීමෙන් බැහැර වන්නී ධාරිණිය.[9] දෝහදය සංකල්පය ප්‍රකට වුව ද ධාරිණී බිසව ගැබ්ගෙන ඇති බවක් මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි නොපැවසේ.

1.2.2. වික්‍රමෝර්වශිය දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි උර්වසී දෙවඟන

උර්වසී කෙරෙන් ප්‍රකට කෙරෙන්නේ මාතෘත්වයත් ස්වාමියා කෙරෙන් වියෝවීමට සිදුවේ යැයි යන බියෙන්ද පසුවන දෙලොවක් අතර මංමුළා වූ ස්ත්‍රියකගේ භූමිකාවකි. පුරුරුව රජුට දාව උර්වසිය උපත ලබා දුන් ආයු කුමරු පුරුරජු සෙවණේ කල්ගත කිරීමෙහි ආශාවෙන් පසුවන උර්වසීට මහත් බාධාවකි. "තී යමකු කෙරෙහි ඇලුණි ද මගේ යුද්ධ යහලු වූ රාජර්ෂිට ප්‍රිය කළ යුතුයි. ඒ නිසා ඒ පුරුරූවස් ළඟ කැමැති කල් සිටුව යම්තාක් කල් දරුවකු ඇතිවේද ඒ තාක් ඉඳුව !."[10]භරතමුනි කළ ශාපයට ඉන්ද්‍රගෙන් උර්වසීට හිමිවූ අස්වැසිල්ල එය විය. මහ රජුගෙන් වෙන්වීමට අසතුටු නිසා ආයු කුමරු පිළිබඳව තතු වසන් කිරීමට තරම් උර්වසිය අසරණ වන්නී ය.[11] මේ අනුව ප්‍රකට වන්නේ උර්වසීගේ භූමිකාව ඔස්සේ මාතෘත්වයත් ස්වාමියාගෙන් වෙන්වීමත් යන බැඳීම් හේතුවෙන් අසරණ වන කාන්තා ප්‍රතිරූපයක් ඉස්මතු වන බවයි.

සත්‍යවතී තවුසියද ආයු කුමරු රැක බලා ගැනීමේ වෙහෙස වන්නීයක වශයෙන් ප්‍රකට වන චරිතයකි.

1.2.3. අභිඥාන ශාකුන්තලයෙහි සකුන්තලා හා ගෞතමී මාතාව

"උසුලාදිය කළ ඇදිලා උරපතු ලේවන්වී ඇත යුගත මනා .."[12] යන්නේ සාකුන්තලයෙහි පළමු අංකයේ ප්‍රකට වන කාව්‍යමය උද්ධෘතයෙන් සකුන්තලාගේ සියුම් දේහ විලාශය හා ඉතා ඉක්මනින් වෙහෙසට පත්වන ශරීරයේ දුර්වල ගති ප්‍රකට කරයි. එහෙත් මව් පදවිය ලැබූ පසුව තනිවම දරුවෙකු ඇති දැඩි කිරීමෙහි මහත් පීඩා විඳි සකුන්තලා කෙරෙන් ප්‍රකට කෙරෙන්නේ සුකුමාර ළද බොළඳ තාපස කන්‍යාවක නොවේ.

---

[8]රේවත නවගමුවේ හිමි, භාරතීය මතවාද විමර්ශනය, (කොළඹ, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, ප්‍රස්තාවනාව,2009), 10.
[9]සෝමාරාම ගල්ගමුවේ, (අනු), මාලවිකා, (කොළඹ, එම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1957), 48.
[10]ජිනානන්ද කෙරමිණියේ හිමි, (අනු), වික්‍රමෝර්වශිය, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම ,1959), 66.
[11]එම, 102.
[12]හෙට්ටිආරච්චි. ඩී .ඊ සහ නිශ්ශංක පියදාස, (පරි), සාකුන්තලා, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1995), 26.

සකුන්තලාට ස්වකීය නිර්දෝෂී බව ප්‍රකට කිරීමෙහි එකම සාක්ෂ්‍යය වූයේ සක්විති ලකුණු ඇති පුතෙකු වැදීම ය. "ඉස්සෙල්ලාම ඔබතුමාට සක්විති රජෙක් වෙන පුතෙක් උපදිනවයි කියලා සාධුවරයාගේ කලින් ප්‍රකාශ කරලා තියෙනවා."[13]දුෂ්‍යන්ත රජුගේ නොපැමිණීම හේතුවෙන් ක්‍රමයෙන් කායිකව හා මානසිකව පිරිහීමට ලක්වූයේ ගැබ්ගෙන සිටි සකුන්තලා ය. සකුන්තලා රාජ්‍යත්වය කෙරෙහි කැදර වූවානම් ඇය ස්වකීය පුතු උපන් විගස රජු කරා පැමිණීමට කටයුතු කරන්නී ය. එහෙත් ඇය ස්වකීය දරුවා කෙරෙහි මහත් ප්‍රේමයෙන් යුතුව ඉවසා සිටීමෙන් සියලු දුක් දරා සිටින මවකගේ ප්‍රතිරූපය පළට කරයි. ගැබ්ගෙන සිටි සකුන්තලා සුරලොවට ගෙන ගිය බවක් වක්‍රාකාරයෙන් ප්‍රකට වන බවට සකුන්තලා දෘශ්‍ය කාව්‍ය මනා නිදසුනකි. ගැබිනියකට හිමි විය යුතුව ඉහළම ගෞරවය ලබාදුන් එකම සාහිත්‍ය නිර්මාණය ලෙස ශාකුන්තලය සම්භාවනාවට පාත්‍ර වීමට[14] එකී කරුණ හේතු වේ.

එසේම සකුන්තලා දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ ගෞතමී මාතාව කෙරෙන්ද මාතෘත්වය ප්‍රකට වන බව කිවයුතු ය."ඇගේ ස්වාමි පුරුෂයා ඇව ප්‍රතික්ෂේප කරන්ඩ තරම් සාහසික නම් <u>මගේ දුව මොනවා</u> කරන්ඩද?..."[15] යන ප්‍රකාශය ඊට මනා නිදසුනකි.

කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍ය ත්‍රිත්වයෙහි පිළිවෙළින් ධාරිණී බිසව, උර්වසී දෙවඟන, සත්‍යවතී තවුසිය සහ සකුන්තලයෙහි සකුන්තලා යන ස්ත්‍රී භූමිකා මාතෘත්වය යන ආස්ථානයෙහි ධෛර්යය සම්පන්නව කටයුතු කර ඇති බව පෙනේ. දරුවන් ඇති දැඩි කිරීමෙහි උර්වසී හා සකුන්තලා තනිවම වෙහෙස වූ මව්වරුන් වශයෙන් ප්‍රකට වේ. තවද ධාරිණී බිසවගේ සිතෙහි ප්‍රකට වන්නේ වසුමිත්‍ර පුතු පිළිබඳ ඇති මහත් වූ ස්නේහයයි. මේ සා කරුණු කෙරෙන් ප්‍රකට වන්නේ කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන් කෙරෙන් නිර්මිත ස්ත්‍රී භූමිකා ඔස්සේ ස්වකීය මමත්වය හා ඉෂ්ටාර්ථ මුදුන් පමුණුවා ගැනීමේ අභිලාෂයෙන් බැහැරවූ ආසියාතික මාතෘ ලක්ෂණ සුවිශද කෙරෙන බවයි.

1.3. පතිභක්තිය

පතිව්‍රතා ධර්මය ඉහළින්ම රැක ගැනීමෙහි කටයුතු කරන ස්ත්‍රී චරිත කාලිදාසගේ දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි නිරායාසයෙන්ම ප්‍රකට වේ. ඒ අතරින් මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි මාලවිකා, ධාරිණී බිසව හා ඉරාවතී දේවිය යන චරිතද වික්‍රමෝර්වශියෙහි උර්වසී දෙවඟන හා ඖසිනාරී බිසව යන චරිතද අභිඥාන ශාකුන්තලය දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි සකුන්තලාගේ චරිතය ද විශේෂ වේ.

---

[13]එම, 79.

[14]සකුන්තලා විශ්වීය නිමාණයක්, තරුණයා පුවත්පත, 01-02-2016.

[15]හෙට්ටිආරච්චි. ඩී .ඊ සහ නිශ්ශංක පියදාස, (පරි), සාකුන්තලා, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1995), 78.

1.3.1. මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි මාලවිකා, ධාරිණී බිසව හා ඉරාවතී දේවිය

මාලවිකා වඩාත් ප්‍රකට වන්නේ පෙම්වතියගේ භූමිකා නිරූපණයක පරිද්දෙනි. එහෙයින් පතිව්‍රතා ධර්මය පිළිබඳව මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි මාලවිකාගේ භූමිකා නිරූපණයට වඩා පැහැදිලිව පෙනෙන්නේ ධාරිණී බිසවගේ චරිතයෙනි. ධාරිණී බිසව වූ කලී ස්වකීය ස්වාමියාගේ සතුට උදෙසා කැප වූ තැනැත්තියක බව පැහැදිලි ය. තමන් දෙවෙනි තැන පිහිටුවා ඇය ස්වකීය ස්වාමියාගේ කටයුතුවල සහය වන්නී ය.[16]අවස්ථා කිහිපයකදීම පෙනෙන කරුණක් නම් ධාරිණිය අග්නිමිත්‍ර රජු හා මාලවිකාගේ සමාගමයට එරෙහිව ක්‍රියාත්මක වන අයුරු ය. ඊට මූලිකව හේතු වන්නේ අනෙකක් නොව මාලවිකා කුලීන ස්ත්‍රියක බව ධාරිණිය අනාවරණය කරගෙන නොතිබීමයි. රාජකීයන් හා සමපාත නොවන උපතක් ඇති ස්ත්‍රියක සමඟ පවත්වන ඇසුර රජුටත් රාජ්‍යයටත් අයහපත් වන බව ඇය හොඳාකාරවම දනී.

රාජ්‍යයේ අගබිසව වශයෙන් ඇය ඇගේ රාජකාරී ඉටු කිරීමෙහි නොපැකිළෙන්නී ය. පෘථග්ජන ස්ත්‍රියක වශයෙන් මාලවිකා හා රජු අතර හටගත් ප්‍රේමයට ධාරිණියගේ සිතෙහි ඊර්ෂ්‍යා සහගත සිතිවිලිද ඇතිවනු පෙනේ. "එහෙමනම් ඔබ දෙපළගේ ඉගෙනීම පමණක් පූජ්‍ය තවුසියට පෙන්වන්න"[17]යනුවෙන් අනේක ප්‍රකාර අන්දමින් ශිල්ප දැක්වීමේ තරගය නතර කිරීමෙන් රජුට මාලවිකාව දක ගැනීමට ඇති අවස්ථාව අහිමි කිරීමට ධාරිණී බිසව කටයුතු කරයි. එහෙත් අසීමිත පතිභක්තිය නිසාම තරගය පැවැත්වීමට ඇය අවසානයේදී සිය කැමැත්ත ප්‍රකාශ කරන්නේ ධීරලලිත ස්වභාව ප්‍රකට කරන අග්නිමිත්‍ර රජුගේ උපායට උවමනාවෙන් හසු වූ එකියක පරිද්දෙනි. මාලවිකා බාකුලවලිකාත් සමඟ රජු රහසේ හමුවූ බව ඇසීමෙන් කෝපගත් ධාරිණිය "මගේ මුද්‍රා ලාංඡනය නොලැබ කිසි දිනක මේ කාලකණ්ණි මාලවිකාත් බාකුලවලිකාත් නිදහස්කර හරින්න එපා."[18]යනුවෙන් අණකර සිටී. එහෙත් තරුණියන් දෙපළ ඉන් මුදවා ගැනීමෙහි උපා යොදන අග්නිමිත්‍ර රජුගේ මිත්‍ර විදූෂකගේ ක්‍රියාව අවබෝධ කොටගත් ධාරිණිය මෙන්න සර්ප ලකුණක් ඇති මුද්දක් තියනවා[19]යන්නෙන් නැවතත් රජුගේ අභිමතයට හිස නමයි. අවසානයෙහි මාලවිකා හා අග්නිමිත්‍ර රජුගේ එක්වීම උදෙසා මූලිකත්වය ගනිමින් ධාරිණිය මෙසේ ස්වකීය පතිවතෙහි ගෞරවනීය බව හා අව්‍යාජත්වය විශද කරයි. ඒ බැව් පහත සඳහන් කෞශකියගේ ප්‍රකාශයෙන් පැහැදිලි වේ.

---

[16]ශීලානන්ද රදළියද්දේ හිමි, කාලිදාසකෘත නාටකවල ස්ත්‍රී චරිත නිරූපණය, (කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය, 1998), 39.
[17]සෝමාරාම ගල්ගමුවේ, (අනු), මාලවිකා, (කොළඹ, එම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම,1957), 29.
[18]එම, 60.
[19]සෝමාරාම ගල්ගමුවේ,(අනු), මාලවිකා,(කොළඹ, එම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1957), 62.

"ස්වාමි පුරුෂයන් ආලය කරන පතිව්‍රත භාර්යාවෝ ස්වාමියාගේ රුචිය අනුව සපත්නින් ගෙන්වා දීමෙන් පවා සේවය කරති."[20]කෙසේ වෙතත් ධාරිණී බිසවගේ සිතෙහි හටගන්නා හැඟීම් කෙරෙන් පැහැදිලි වන්නේ ඇය ස්වාමිභක්තියෙන් යුතු එකියක වන බවයි. එහෙත් ඇයගේ සෑම ප්‍රකාශයකම ගැප්ව ඇත්තේ අග්නිමිත්‍ර රජුගේ ස්ත්‍රී ලෝලීත්වය නිසා පීඩාවට පත් වූ ස්ත්‍රියකගේ චිත්ත අභ්‍යන්තරයම වන්නේ ය. මාලවිකා සරණ කරදීමෙන් අනතුරුව ධාරිණී බිසව රජු ඉදිරියේ මෙසේ පවසයි. "මා විසින් ඔබට කළයුතු මෙයට වඩා තවත් ප්‍රිය දෙයක් තිබේ ද"[21]ඇගේ පීඩාකාරී හැඟීම් එකී ප්‍රකාශයෙන් සපථ වේ. ඉහත දක්වූ අදහස් සම්පීඩනය කොට දක්වීමෙන් පැහැදිලි වන්නේ ධාරිණී බිසව පතිව්‍රත රැකි ස්ත්‍රියකට මනා නිදසුනක් වන බවයි.

ඉරාවතී දේවිය ධාරිණී බිසවට සාපේක්ෂව වහා කිපෙන සුලු ය. ස්වාමියා පිළිබඳ නිරන්තර සැකයෙන් පසුවන්නී ය. ක්‍රීඩාශීලීව පසුවන ඇය සුරාවෙහි ලොල් වූවා ය.[22] උපබිසවක වශයෙන් කටයුතු කළ ද අග්නිමිත්‍ර රජුතුමා තමා කෙරෙහි ආසක්ත කර ගැනීමේ අනවරත උත්සාහය ඉරාවතිය කෙරෙන් ප්‍රකට වේ. මාලවිකා හා අග්නිමිත්‍ර රජු අතර ඇතිවන සම්බන්ධයට සෘජුවම ස්වකීය විරුද්ධත්වය පළ කිරීමෙහි ඇය නොපැකිලෙන්නී ය.

"අපොයි පිරිමින් නම් කිසි දිනකත් විශ්වාස කරන්නට බෑ. වැද්දාගේ ගීතයෙන් රැවටුණු මුව දෙනක මෙන් මාද රැවැට්ටුවා"[23] ඇය රජුට රළු බසින් බැණ වැදීමට පසුබට නොවන්නී ය. රාජපත්නියක වශයෙන් සියල්ල ඉවසාදරා සිටීමේ කටයුතු නොකරන ඈ මානයෙන් හා බලයෙන් උඩඟු වූ එකියකි. චන්ද්‍රිකා නම් සේවිකාවගේ උපකාරයෙන් රජුගේ ගමන් බිමන් සොයා බැලීම,[24] ධාරිණිය ඉදිරියේ රජු පිළිබඳව කේළාම් කීම ආදි අධම ස්ත්‍රී ලක්ෂණ ප්‍රකට කරන ඉරාවතිය අවසානයේදී මාලවිකා හා අග්නිමිත්‍ර රජු අතර වූ විවාහයට සහභාගී නොවීසිටීමට කටයුතු කරයි.

"ස්වාමිය තමුන්නාන්සේලාගේ ඇවිටිලි ප්‍රතික්ෂේප කිරීමෙන් ම කළ අයුතු ක්‍රියාව මගේ කැමැත්තෙන්ම තමුන්නාන්සේගේම යහපත සඳහා කළ එකකි."[25]රජුගේ ක්‍රියා කලාපය හේතුවෙන් සිත රිදවාගත් ඉරාවතිය පතිවත රැකීමෙහි වෙහෙසවන්නියකටත් වඩා රජු සමඟ සමාගමයෙන් කටයුතු කිරීමෙහි ප්‍රියබවක් දක්වන්නියක ලෙස පෙනේ. එහෙත් පොදුවේ ගත්විට රජුගේ කැමැත්ත නොසලකා හරින්නියන් නොවීම හේතුවෙන් ඉරාවතී හා ධාරිණී යන ස්ත්‍රී චරිත දෙපළ පතිවත රැකීමේ අප්‍රමාදී වූවන් වන බව ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ.

---

[20]සෝමාරාම ගල්ගමුවේ, (අනු), මාලවිකා, (කොළඹ, එම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම 1957), 89.
[21]එම, 89.
[22]එම, 47.
[23]එම, 53.
[24]එම, 65, 69.
[25]එම, 89 පිට.

1.3.2. වික්‍රමෝර්වශිය දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි උර්වසී දෙවඟන හා ඖසිනාරී බිසව

උර්වසී දෙවඟන හා ඖසිනාරී බිසව යන ස්ත්‍රී චරිතවලින් ප්‍රකට කෙරෙන්නේද පතිවත රැකි ස්ත්‍රී ලක්ෂණයි. උර්වසී දෙවඟන ස්වකීය ස්වාමි පුතයා වූ පුරුරුව රජු සමඟ දිවි ඇති තෙක් ජීවත්වීමේ ආශාවෙන් පසුවන්නියකි. එහෙයින් තමාටත් පුරුරජුටත් දාව උපන් ආයු පුතු පිළිබඳව රජුට නොදන්වා සිටීමට ඇය වගබලාගනී. "මහරජ අසාවා! මුලින්ම පුතා දැකීමේ සන්තෝෂයෙන් මුසපත්වීමි. නැවත පුරන්දරගේ නම සිහිකිරීම නිසා මගේ පපුවේ බියෙන් හඬමි."[26]ඇගේ පතිවතට එරෙහි මාතෘත්වය දෙවන තැන්හි සැළකීම දක්වා ඇයව අසරණ බවට පත්කොට ඇති අන්දම මේ ඔස්සේ ප්‍රකට වේ. පුරුරජු සමඟ විසීම උදෙසා ආයු පුතු සමඟ වාසය කිරීම අත්හැර දැමීමට තරම් ඇගේ පතිවත රැකීමේ උවමනාව බලවත් වූ බව පෙනේ.

ඖසිනාරී බිසව කෙරෙන් විශද කෙරෙන්නේ පුරුරජු පිළිබඳව නිරන්තර අවධානයෙන් පසුවන්නියක ස්වරූපයයි. මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි ඉරාවතී දේවිය මෙන් වහා කෝප ගත්තද ධාරිණී බිසව මෙන් ස්වාමිපුරුෂයා උදෙසා ස්වකීය ආත්මය වුව පිරිනැමීමේ හැකියාවක් ඖසිනාරී දේවිය සතු ය. උර්වසී දෙවඟන පුරු රජුට ස්වකීය ප්‍රේමය ප්‍රකාශ කර එවූ තල්පත ආරක්ෂා කිරීමේ වගකීම පැවරී තිබුණේ විදූෂකට ය. එහෙත් නොසැලකිල්ල නිසා ඔහු අතින් ගිලිහී ගිය හසුන ඖසිනාරී බිසව අතට පත්වේ. "ආර්ය පුතුනි කම්පාවීමෙන් කම්නැත. මේ ඔබ සොයන ඒ හසුනයි."[27]

ස්ත්‍රීහු ඇනුම් පද කීමේ දක්ෂයෝ ය. ඖසිනාරී බිසව එසේ ඇනුම් පද කියා රජුට බැන වදී. පසුව පුරුරුව රජු සමඟ කලහ කිරීම තමාගේ හදිසි කෝපය හේතුවෙන් වූ වරදකැයි සිතා දුක්වෙයි.[28] අවසානයේදී ඖසිනාරී බිසව"අද පටන් ආර්ය පුත්‍රයා යම් ස්ත්‍රියක් කැමති වේද? යම් ස්ත්‍රියක් ආර්ය පුත්‍රයා සමඟ කැමතිවේද? ඇය හා අවිරුද්ධව වාසය කරමි"[29]යනුවෙන් තමාගේ කෝපය සාධාරණීකරණයට උත්සාහ නොගෙන ස්වාමියාගේ සිතැඟි ඉටු කිරීමට තම සිත මෙහෙයවයි. පුරුරජුගේ අභිමතය ස්වකීය ආධ්‍යාශය කරගන්නා ඖසිනාරී බිසවගෙන් පතිවතරැකි ආසියාතික ස්ත්‍රී අනන්‍යතා ලක්ෂණ ප්‍රකට කෙරෙන බව පෙනේ.

---

[26]ජිනානන්ද කෙරමිණියේ හිමි, (අනු), වික්‍රමෝර්වශිය, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1959), 107.

[27]එම, 63.

[28]එම, 64.

[29]එම, 74.

1.3.3. අභිඥාන ශාකුන්තලය දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි සකුන්තලා

අභිඥාන ශාකුන්තලය දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි සකුන්තලා වූ කලී උත්තුංග පතිව්‍රතාවෙහි ආසියාතික ප්‍රතිමූර්තියයි. සුචරිත ගම්ලත් පෙන්වාදෙන අන්දමට "සකුන්තලා තුළ ස්වාමියා කෙරෙහි ඇති අප්‍රමාණ ප්‍රේමයත් ඇගේ විරහ දුකත්, ස්වාමියා කෙරෙහි ආසක්ත වුණු ස්වරූපයත්"[30]ප්‍රකට වේ. දූර්වාශස්ගේ සාපයට නතු වීම ඇගේ සෑම සිතිවිල්ලකම පාහේ දුෂ්‍යන්ත රජු සිටින බවට නිදසුනකි. "බලන්ඩ මිතුරිය වම් අත කම්මුලක තියාගෙන ඉන්න හැටි. පින්තූරෙක ඇඳලා වගේ ස්වාමියා ගැන හිත හිතා ඉන්න තමා ගැනවත් කල්පනාවක්..."[31]දරුගැබක් දරා සිටිය ද දුෂ්‍යන්ත රජු කවදා හෝ තමාව කැඳවාගෙන යාමට පැමිණෙතියි යන විශ්වාසයෙන් පසුවන ඇගේ සිතෙහි ඇති පතිභක්තිය අමුතු වෙන් කිවයුතු නොවේ.

තමාගේ නිර්දෝෂී බව කියාගත නොහැකි තැන රාජ සභාවක් මධ්‍යයේ සකුන්තලා මහත් සේ අසරණ වන්නී ය. අනාචාරයේ හැසුරුණු එකියක ලෙස මහා සභාවක් මධ්‍යයේ නින්දා විඳි සකුන්තලා දුෂ්‍යන්ත රජු කෙරේ කෝප ගත්තද තමා පිට වරද පටවා ගනී. "හොඳයි මම මේ විදිහෙ <u>හිතුවක්කාර ගැනියෙක් වුණේ</u> පුරුවංශය ගැන විශ්වාසය තියලයි."[32]එසේ පවසමින් සකුන්තලා දුෂ්‍යන්ත රජු පිළිබඳ අමනාපකම් ඇති කරගත්තද ඇගේ ස්වාමිභක්තිය හේතුවෙන් දෘශ්‍ය කාව්‍ය අවසානයේදී දුෂ්‍යන්ත රජුට සමාව ලබා දීමේ නොපැකිලෙයි. " ස්වාමි පුත්‍රයා නිකරුණේ මාව පිටමං නොකරපු බව මට පෙනෙනවා."[33]

ඇගේ පතිභක්තියත් ඉවසීමත් අහිංසක බවත් කෙතරම් ආදර්ශවත්ද? රජුතම දෙපාමුල වැටුණු කල්හි[34] සකුන්තලාගේ ප්‍රතිචාරය යහපත් එකක් වූ බව පවසමින් සුචරිත ගම්ලත් ඇගෙන් පතිව්‍රතාවෙහි අගය ප්‍රකට වන බව පෙන්වා දෙයි. ගම්ලත් පෙන්වාදෙන ආකාරයට යළිත් දුෂ්‍යන්ත රජු තමා රවටාවීද යන සැකය සකුන්තලා තුළ මතු වන්නට ඇත.[35] එහෙත් දුෂ්‍යන්ත රජු නොමැතිව තනිවම සර්ව දමන කුමරු හා ගතකළ කාලය සකුන්තලාගේ ආත්මය තව තවත් ශක්තිමත් කරන්නට ඇති බව කිව යුතු ය.

[30]ගම්ලත් සුචරිත, ශකුන්තලා නාට්‍ය සේවනය, කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1964), 54 පිට.
[31]එම, 55.
[32]හෙට්ටිආරච්චි. ඩී .ඊ සහ නිශ්ශංක පියදාස, (පරි), සාකුන්තලා, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1995), 77 පිට.
[33]එම, 118 පිට.
[34]ගම්ලත් සුචරිත, ශකුන්තලා නාට්‍ය සේවනය, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1964), 94.
[35]එම, 94.

සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල පතිභක්තියෙහි සංකේතාත්මක ලකුණු ඉහත සඳහන් කළ ස්ත්‍රී භූමිකා ඔස්සේ ප්‍රකට වන බව පෙනේ. එහෙයින් ස්වාමියා දේවත්වයේ ලා සලකමින් ස්ත්‍රීන් ගත කරන ජීවිතය සියලු දුක් කම්කොටුලු මධ්‍යයේ ගලායන්නක් බව පැහැදිලි වේ.

1.4. ප්‍රණය විග්‍රහ උපයෝගීත්වය

"නායිකා චරිතවල විශේෂයෙන් දැකිය හැකි ලක්ෂණ නම් නායකයාට පෙම් කළද ඔවුන් ඒවා ආයාසයෙන් යටපත් කරමින් බොරු අමනාපකම් මවන බවයි."[36] මෙකී ප්‍රයෝගය ඇතැම් විචාරකයෝ ප්‍රණය විග්‍රහ නමින් දක්වති. මෙලෙස ස්ත්‍රීහු ප්‍රේමය ප්‍රකට කිරීමෙහි මැලිකමක් දක්වනවා සේම සිප වැළඳගැනීම් ආදිය ව්‍යාජයෙන් ප්‍රතික්ෂේප කිරීම ආදි කරුණු ස්ත්‍රී ස්වාභාව ප්‍රකට කිරීමෙහි නිදසුන් අතර වේ. භාරතීය ප්‍රියාවෝ අත්‍යන්තයෙන් විනීත, ලැජ්ජාශීලී, යුවතියෝ වෙති. ඔවුන් අප සිත් ඇද ගන්නේ එළිපිට පෙම් කිරීමෙන් නොව ලැජ්ජාශීලීව ප්‍රේමය හදතුළ සඟවාගෙන ආචාරශීලිව හැසිරීමෙනි.[37]එපමණක් නොව ඔවුන් අසභ්‍ය යැයි බැහැරකරන බොහෝ අනුරාගී හැසිරීම් චිත්ත අභ්‍යන්තරයෙන් ඉල්ලා සිටින ඒවා බව කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි ස්ත්‍රී චරිත කෙරෙන් ප්‍රකට වේ. මෙකී ප්‍රණය විග්‍රහ ප්‍රයෝග ප්‍රේමය හා අවධානය දිනා ගැනීම වශයෙන් කොටස් ද්විත්වයක් යටතේ දැක්විය හැකි ය.

1.4.1. ප්‍රණය විග්‍රහ ප්‍රයෝගය හා ප්‍රේමය

මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ මාලවිකාගේ භූමිකා නිරූපණයෙනුත් වික්‍රමෝර්වශිය දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ උර්වසී හා අභිඥාන ශාකුන්තලයේ සකුන්තලා යන භූමිකා කෙරෙන්ද කාලිදාස ආසියාතික ස්ත්‍රී ස්වභාව නිරූපණයේ ප්‍රේමවන්තියකගේ ලක්ෂණ විහුත කරන බව පෙනේ. ආසියාතික ස්ත්‍රීහු ලජ්ජාශීලීය, පෙම්වතුන් ඉදිරියේ නොයෙකුත් හාවභාව ලීලාවන් දක්වති.

මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ මාලවිකාගේ සිතෙහි රජු පිළිබඳව අනුරාගී හැඟීම් මතු වන්නේ ශිල්ප දැක්වීමේ තරගය අතරතුර ය. අස්ථාවර සිතිවිලි මතුවීම හා රජු තමා දෙස බලා සිටින බව දන්නා ඇය ශිල්ප දැක්වීමෙහි මදක් සබකෝල වෙයි. ගණදාස මාලවිකාගේ මෙකී හැසිරීම් වටහා ගෙන "දරුවා, චකිතය දුරලා ස්ථාවර වෙන්න."යනුවෙන් පවසන්නේ එහෙයිනි. මාලවිකා චතුෂ්පදීප ගීතය ගායනා කිරීමෙන්[38] හා නර්තනයෙන් ආවේගාත්මක අභිනයන් හා චලනයන් දක්වමින්[39] අග්නිමිත්‍ර රජු පිළිබඳ සිතේ ඇති ප්‍රේමය නිරූපණය

---

[36]ශීලානන්ද රදළියද්දේ හිමි, කාලිදාසකෘත නාටකවල ස්ත්‍රී චරිත නිරූපණය, (කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය, 1998), 25.
[37]ගම්ලත් සුචරිත, ශකුන්තලා නාට්‍ය සේවනය, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1964), 46.
[38]සෝමාරාම ගල්ගමුවේ, (අනු), මාලවිකා, (කොළඹ, එම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1957), 33.
[39]එම, 34.

කරයි. වචනයට සීමා නොවී මද සිනා පෑම,[40] සංවර ලීලාවෙන් පසෙකට වී සිටීම,[41] ස්වකීය අනුරාගී හැඟීම් සඟවා සිටීමෙහි උත්සාහ කිරීම ආදියෙහි මාලවිකා නිරත වන්නේ ආසියාතික පෙම්වතියක ලකුණු පෙන්වමිනි.

මාලවිකා ස්වකීය මිතුරිය වූ බාකුලවලිකා සමඟ පවා ස්වකීය පෙම් හැඟුම් බෙදා ගැනීමෙහි මැලි වන්නී ය. මගේ ඉතාම කිට්ටු මිත්‍රයාට පවා මෙය එළිදරව් කිරීමට මට ධෛර්යයක් කොයින්ද?[42] බාකුලවලිකා අශෝක ගසේ එල්ලෙන රත් පැහැ ලා දලු පෙන්වූ විට මාලවිකා ඒ අග්නිමිත්‍ර රජු යැයි රැවටේ.[43]

රජු මාලවිකා වැළඳ ගැනීමෙහි දරන උත්සාහයත් ඇය එයින් මිදීමට දරන වෑයමත් ප්‍රණය විග්‍රහ ප්‍රයෝගය භාවිතයේ ස්ත්‍රී ස්වාභාව මනාව ප්‍රකට කරයි. "මා ඇගේ මෙවුල්දම ලිහන අතර ඕ වෙවුලමින් එය වළකයි. මුහුණ උඩට හරවා සිඹීමට තතනන අතර ඕ මුහුණ ඉවතට ගනී."[44]යනුවෙන් අග්නිමිත්‍ර රජු මාලවිකාගේ මෙකී හැසිරීමෙහි ආස්වාදයක් විඳි බව පැහැදිලි වේ. ආසියාතික ස්ත්‍රීහු මෙබඳු හැසිරීමෙන් ප්‍රියයා ආකර්ෂණය කර ගැනීමෙහි සමත් වෙති.

වික්‍රමෝර්වශිය දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙහි උර්වසියගේ චරිතය කෙරෙන්ද මාලවිකා හා සමපාත ප්‍රණය විප්‍රයෝග භාවිත කිරීම් දක්නට ලැබේ. පළමු අංකයේදී පුරූ රජු අසුරයෙකු විසින් පැහැර ගත් උර්වසිය ඔහුගෙන් මුදවාගෙන සෝමදත්ත නම් රථයට නැග අහසින් ගමන් ගනී. ඒ අතර උර්වසී දෑස් වසාගෙන සිටිමින් බිය සහිතව තැතිගත් බවක් අඟවයි. ගමන අතරමග ගාන්ධර්වයන් අහසට පැනීම හේතුවෙන් සෝමදත්ත රථය පෙරළේ. එවිට වැල් අත්තක පැටලුණු උර්වසියගේ වෛජයන්තිකා මුතු වැල ඉන් මිදවීමට ඇය මහත් වෙහෙසක් දරමින් රජුගේ අවධානය තමා දෙසට නතු කරගනී.

ප්‍රිය ලතාව උර්වසියගේ ගමන් පමා කළ තී විසින් මට ප්‍රිය වූවක් කරන ලදී. මම ඒ උර්වසී නැවත දක්කෙමි. (චිත්‍රලේඛාව මුදයි. <u>උර්වසී රජුදෙස බලන්නී නිශ්වාස සහිතව</u> උඩ නඟින යෙහෙළි ජනයා බලයි.)[45]

තවද උර්වසී හසුනකින් පුරුරජුට ස්වකීය ප්‍රේමය හා රාගී හැඟීම් දනවන අවස්ථාවද මෙකී ප්‍රණය විග්‍රහ නම් උපක්‍රම භාවිතයට නිදසුනක් වශයෙන් දැක්විය හැකි ය. ඇය එය සිදුකරන්නේ තල් පතක ලියූහසුනක උපකාරයෙනි. "ස්වාමීනී ඔබවහන්සේ මා ගැන අනුරාගවත්ය යන්න කල්පනා නොකළෙමි. එය දත් කළ මගේ සිරුර දූවෙන්නට විය.

---

[40]එම, 36.
[41]එම, 34.
[42]සෝමාරාම ගල්ගමුවේ, (අනු), මාලවිකා, (කොළඹ, එම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1957), 43 .
[43]එම, 50.
[44]එම, 69.
[45]ජිනානන්ද කෙරමිණියේ හිමි, (අනු), වික්‍රමෝර්වශිය, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1959), 46.

පාරිජාත මලින් වූ යහනෙහි නඳුන් වනයෙන් එන ශීතල පවන් ඇතත් ඒ කාම දාහය මා සිරුරෙන්නැගී ඒ."[46]

මේ ආකාරයට හසුනකින් ස්වකීය ප්‍රේමය ප්‍රකාශ කරන්නියක වශයෙන් සකුන්තලාගේ චරිතයද නිදසුන් කොට දක්විය හැකි ය. අභිඥාන සකුන්තලයේ කථා නායිකා වන සකුන්තලාගේ චරිතය වූ කලී ආසියාතික ස්ත්‍රී අනන්‍යතාව ප්‍රකට කිරීමට උපකාරී වන මනා ආදර්ශයකි.

"සිතැගි ඔබගේ නොදනිමි නපුරාණෙනි ඇලුණු නිතින් ඔබ කෙරෙහි සිතින් පසුවන මා අඟ පසඟ කුසුම්සර තවයි දිවා රෑ දැඩි විලසින්."[47]එලෙසටම සකුන්තලා දුෂ්‍යන්ත රජු ඉදිරියේ ව්‍යාජ පමාවක් ඇඟවීමෙන් රහසින් බැලීම,[48] කෝප ගැනීම ආදි හැසිරීම් ඔස්සේ රජුගේ අවධානය දිනා ගැනීමට කටයුතු කරයි.

සකුන්තලා ඃ අනුසූයා, මම යනවා. මෙයා කිසි සම්බන්ධයක් නැති අනංමනං දොඩෝනවයි කියලා මම ගිහින් කියනවා ගෞතමී ආර්යාවට.[49]

1.4.2. ප්‍රණය විග්‍රහ ප්‍රයෝගය හා අවධානය දිනා ගැනීම

සැමියාගේ අනියම් ප්‍රේම සම්බන්ධයක් පිළිබඳව බිරියගේ ප්‍රතිචාර රඟපෑ යුතු ආකාරය නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයේ විස්තර කොට ඇත්තේ මෙසේ ය, "ලස්සනයි!, කදිමයි!, දුටුවා නේද?, දැන් ඉතින් යන්න!, ඇයි පමා වෙන්නේ?, මා අල්ලන්න එපා!, ඔබේ හදවත ලැගුම් ගත් ප්‍රියාව වෙත යන්න."[50]කෝප ගැනීම් ආදියෙන් අවධානය දිනා ගැනීමත් ඒ ඔස්සේ ස්වාමියාගේ ආදරය දිනා ගැනීමට අවස්ථාව උදාකර ගැනීමට ආසියාතික ස්ත්‍රීහු සමත් වෙති.

මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ ඉරාවතී දේවිය කෙරෙන් එකී ස්ත්‍රී ලක්ෂණ ප්‍රතීයමාන වේ. "එය අහම්බෙන් කරපු කතාවක් වුණාවේ මොකටද මා කරදර වෙන්නේ"[51] අග්නිමිත්‍ර රජු හා මාලවිකා අතර හමුවීම ඉරාවතීගේ දැඩි කෝපයට ප්‍රමාණය. වහා කෝප ගැනීමත් ස්වාමි පුරුෂයා තමාව රැවටීමත් නිසා අග්නිමිත්‍ර රජු තමා කරා නැවත පැමිණේවී යන අපේක්ෂාවෙන් ඉරාවතී දේවිය පසුවෙයි.

---

[46]එම, 57.

[47]හෙට්ටිආරච්චි. ඩී .ඊ සහ නිශ්ශංක පියදාස, (පරි), සාකුන්තලා, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ,1995), 48.

[48]එම, 28.

[49]එම, 25.

[50]රාජකරුණා ආරිය, ස්ත්‍රී රංගනය හා සංස්කෘත රංග පීඨය, සාහිත්‍ය විශේෂ කලාපය, කුමාරසිංහ කුලතිලක සහ වෙනත් අය, (කොළඹ, රාජ්‍ය සාහිත්‍ය අනුමණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා කලා මණ්ඩලය, සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, 2015), 514.

[51]සෝමාරාම ගල්ගමුවේ, (අනු), මාලවිකා, (කොළඹ, එම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1957), 54.

වික්‍රමෝර්වශිය දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ ඖසිනාරී බිසව රජුගේ හැසිරීම් හොඳින් අවබෝධ කොට ගත් එකියක නිසා ඇගෙන් කෝප ගැනීම් ආදි හැසිරීම් ප්‍රකට වීමද දැකගත හැකි ය. එහෙත් රජුගේ අභිමතය ඇගේ ඒකායන පරමාර්ථය කොට ගැනේ. ස්ත්‍රීහු කළ අවමනට (නොවැදීමෙන්) තැවෙති. ඒ සියල්ල ව්‍යාජයෙන් යටපත් කොට ප්‍රියයාගේ අදහස්වලින් ලජ්ජාවට යති.[52] යන පුරූ රජුගේ ප්‍රකාශය ඊට මනා නිදසුනකි.

අභිඥාන ශාකුන්තලයෙහිද සකුන්තලා කෙරෙන් ප්‍රකට කෙරෙන සමහරක් නුරුස්නා හැසිරීම්[53] හා යෙහෙළියන්ට බැන වැදීම් ආදිය ආසියාතික ස්ත්‍රීන් ස්වකීය ප්‍රියයාගේ ආදර ගෞරව ලැබීමෙහි උපයුක්ත කොට ගන්නා ප්‍රණය විග්‍රහ ප්‍රයෝගය වශයෙන් දැක්විය හැකි ය.

1.5. සූක්ෂ්ම නිරීක්ෂණ.

යම් අයෙකුගේ හැසිරීමෙන් මෙන්ම නිහඬ බවින් ද ඔවුන්ගේ සිතෙහි ඇති දෑ කීමට ස්ත්‍රීහු දක්ෂ වෙති. ස්වකීය ස්වාමියාගේ සිත මනාව ග්‍රහණය කරගන්නා ඔවුහු ඔවුන්ගේ ව්‍යාජ හැසිරීම් හා උපක්‍රමයන් මනාව වටහා ගනිති. එහෙයින් විචක්ෂණශීලී දෑසින් බැලීමේ හා තියුණු සිතීමේ ශක්තියක් ස්ත්‍රීහු සතුවෙති. පිරිමි සිතෙහි සැඟවී ඇති දෙය අනාවරණය කරගැනීමේ ඉසියුම් උපක්‍රම පිළිබඳ ඔවුනට ඇත්තේ සහජ ඥානයකි. මෙකී ස්ත්‍රී ලක්ෂණ මතුවන අවස්ථා මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, වික්‍රමෝර්වශිය හා ශාකුන්තලය යන දෘශ්‍ය කාව්‍ය ත්‍රිත්වයේ වෙසෙසින් ප්‍රකට කෙරේ.

මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ ධාරිණී බිසව, ඉරාවතී දේවිය හා පූජ්‍ය කෞශකී කෙරෙන් ආසියාතික ස්ත්‍රීන් සතු සූක්ෂ්ම නිරීක්ෂණ හැකියාව පිළිබිඹු වේ. මාලවිකාග්නිමිත්‍රයෙහි පළමු අංකයේ ප්‍රකට වන චිත්‍ර ඵලකයේ ඇඳි ස්ත්‍රී රුව පිළිබඳව අග්නිමිත්‍ර රජු ධාරිණී බිසවගෙන් විමසන අවස්ථාවේ ඇය ඒ මාලවිකා බවට පිළිතුරු නොදී සිටීම[54] ඊට එක් නිදසුනකි. රජුගේ ස්ත්‍රීලෝලී සිත හඳුනන ධාරිණී බිසව රජුගෙන් මාලවිකා සැඟවීමට ක්‍රියා කරන්නී ය. නොයෙකුත් උපක්‍රම යෙදීමෙන් මාලවිකා දැක ගැනීමට ශිල්ප දැක්වීමේ තරගය පැවැත්වීමට අවස්ථාව උදාකරගන්නා රජුගේ ගූඪ හැසිරීම් ධාරිණී බිසවගේ තෙවන ඇසට හසුවන බව විදූෂකද දන්නා කරුණකි.

---

[52]ජිනානන්ද කෙරමිණියේ හිමි, (අනු), වික්‍රමෝර්වශිය, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1959), 67-68.

[53]හෙට්ටිආරච්චි. ඩී .ඊ සහ නිශ්ශංක පියදාස, (පරි), සාකුන්තලා, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1995), 23.

[54]සෝමාරාම ගල්ගමුවේ, (අනු), මාලවිකා, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1957), 19.

විදූෂක ඃ (රහසින්) යහළුව, නිර්භීතව යන්න නැත්නම් ධාරිණී දේවියට සැක උපදී.[55] මාලවිකා රඳවා තබා ගනිමින් රජුගෙන් ඇය වෙන්කර තබා ගැනීමේ මහත් පරිශ්‍රමයක යෙදෙන ධාරිණී බිසව සූක්ෂ්ම නිරීක්ෂණයේ සහජ ඥානයකින් යුතු බිරිඳක් ප්‍රතීයමාන කරයි.

ඉරාවතී දේවිය නිරන්තරයෙන් අග්නිමිත්‍ර රජුගේ යාම්ඊම් පිළිබඳව සොයා බැලීමෙහි ප්‍රකටය. ඇය ඒ සඳහා ස්වකීය අතවැසි නිපුණිකාගේ සහයද පතයි. ඉරාවතී වසන්තෝත්සවය ආරම්භයට පෙර රජු හා උන්විල්ලා පැදීමෙහි කැමතිව රජුට පණිවිඩයක් යවන්නී ය. එහෙත් රජු ඇගේ ආරාධනය පිළිගැනීමෙහි බිය වෙයි. ගැහැනු ස්වාභාවයෙන්ම තීක්ෂණය. මා කොතෙක් ආචාරවත් වූවත් මගේ සිත වෙනතක පවත්නා හෙයින් ඇයට එය නොතේරෙයිද?[56]මාලවිකා පිළිබඳවත් ඉරාවතියගේ සිතෙහි හටගන්නේ සාධාරණ සැකයකි. එකී සැකය ඇගේ සූක්ෂ්ම නිරීක්ෂණ හැකියාව ප්‍රකට කිරීමට මනා සාක්ෂ්‍යයකි. මාලවිකා ගැවසෙන බොහෝ තැන්වල රජුද පෙනී සිටින බව ඇය ඉවෙන් මෙන් හඳුනන්නී ය. "වෙන කොහේවත් යැමට...පළමු කොට සැකය දුරු කරගන්ට ඕනෑ. (මාලවිකා දෙස බලා තමාටම) මගේ සිත බියසුලු වන්නේ කරුණු සහිතවයි"[57] ධාරිණී බිසව මාලවිකා සිරගත කිරීමට කටයුතු කරන්නීය. අග්නිමිත්‍ර රජුගේ අණ පරිදි විදූෂක ඇයව මුදවා ගනී. එලෙස මාලවිකාව මුදවාගෙන එන අවස්ථාවේදී[58] අග්නිමිත්‍ර රජු මාලවිකා හමුවීමට කටයුතු යොදා ඇති බව ඉරාවතීගේ ඉසියුම් නිරීක්ෂණශීලී නුවණින් ප්‍රකට වේ.

පූජ්‍ය කෞශකී කෙරෙන් ද ස්ත්‍රී සිත හැඳිනගැනීමේ ආසියාතික ස්ත්‍රීන් සතු ඉසියුම් නිරීක්ෂණ ශක්තියක් ප්‍රකට වේ. ධාරිණී බිසවගේ අපේක්ෂාව වූයේ මාලවිකා ශිල්ප දැක්වීමේ තරගයෙන් පරාජයවණු දැකීමයි. ඒ බැව් වටහා ගත් කෞශකී "ඔබේ පක්ෂය පැරදේය යන බියෙන් වැඩක් නෑ. ගණදාස ඔහුගේ සතුරා පිටුපසින් යන්නෙක් නොවේ."[59] යන්නෙන් ගණදාස ඇදුරුතුමාගේ ශිල්පිකාව වන මාලවිකාවගේ ජයගහණය පිළිබඳවබිසවගේ සිතෙහි ඇති බිය හඳුනාගනී. එසේම රජු හා මාලවිකා අතර හටගත් රහස් ප්‍රේමයක ලකුණු හේතුවෙන් බිසව කෝප ගෙන සිටින බවද පූජ්‍යකෞශකීගේ නිරීක්ෂණාක්ෂියට හසුවේ. "මොකක් හෝ දේවියගේ සිතෙහි සැඟව පවතී."[60] යන්නෙන් වන පූජ්‍ය කෞශකීගේ ප්‍රකාශය ඊට මනා නිදසුනකි.

වික්‍රමෝර්වශී දෘශ්‍ය කාව්‍යයේදඖසිනාරී බිසව හා නිපුණිකා කෙරෙන් ස්ත්‍රීන් සතු සූක්ෂ්ම නිරීක්ෂණයේ ආසියාතික අනන්‍යතා ලකුණු පෙනේ.

---

[55]එම, 31.
[56]එම, 42.
[57]එම, 48.
[58]එම, 69.
[59]සෝමාරාම ගල්ගමුවේ, (අනු), මාලවිකා, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම,1957), 26.
[60]එම, 30.

"යම් දිනක භගවත් සූර්යාගේ උපස්ථානයට ගොස් පෙරළා පැමිණි මහරජ තෙමේ චේද එදා පටන් හිස් වූ හෘදය ඇත්තෙකු මෙන් පෙනේ."[61] යන්නෙන් නිපුණිකාව අමතා රජුගේ මෙකී වෙනසට හේතු වන්නේ කවරෙකු ද යන්න සොයා බැලීමට ඖසිනාරී බිසව නොපසුබට වන්නී ය. නිපුණිකා ද එලෙස ඖසිනාරී බිසවගේ කුකුස නැති කිරීමේ චේතනාවෙන් තමාට පැවරුණු රාජකාරියෙහි නොපමාව විදූෂකගෙන් සියලු රහස් හෙළි කරගැනීමේ සමත් වෙයි.

"භගවතියට යහපතක් වේවා. (තමාටම කියාගනී) මේ දුෂ්ට දාසිය පේන විට රජුගේ රහස පපුව බිඳගෙන එන්නා සේ එයි."[62]

අභිඥාන ශාකුන්තලයේ දක්වෙන පරිදිඅනුසූයා හා ප්‍රියංවදා යන චරිත කෙරෙන් ප්‍රකට වන්නේද ස්ත්‍රීන් සතු ඉතා සූක්ෂ්ම නිරීක්ෂණ හැකියාව සහ අනාගතය පිළිබඳව නිමිති කීමෙහි හැකියාවන් ඔවුන්ගෙන් සහජ හැකියාවන් ලෙස ප්‍රකට වන බවයි. සකුන්තලාගේ සිතෙහි දුෂ්‍යන්ත රජු පිළිබඳ හටගත් පෙම් සිතිවිලි මෙන්ම ක්‍රමයෙන් බලවත් වන සකුන්තලාගේ කායික පීඩාවන්ටද හේතු වන්නේ රජු බව හඳුනාගන්නේ ප්‍රියංවදාය. " අනුසූයා, ඒ රජතුමා දැකපු වෙලාවෙ ඉඳලාම සකුන්තලා ලෙඩින් වගේ, ඉතින් රෝග නිදානෙ ඒ රජතුමාවෙන්ඩ බැරි ද"[63]යන ප්‍රකාශය ඉහත මතය සනාථ කරයි. එසේම ගාන්ධර්ව විවාහයකින් විවාහපත් දුෂ්‍යන්ත රජුට සකුන්තලාව අමතක වේවි ද යන සැකය ද අනුසූයා හා ප්‍රියංවදා යන චරිත කෙරෙන් ප්‍රකට වන ආසියාතික ස්ත්‍රීන් සතු සූක්ෂ්ම නිරීක්ෂණ හැකියාව හා පෙර නිමිති කීමේ හැකියාවට නිදසුන් සපයමින් ය.

"ප්‍රියංවදා : අන්තඃපුර ස්ත්‍රීන් මුණගැහුණම මෙහෙ වෙච්ච් සිද්දි එතුමාට මතක හිටීවිද කියලා..."[64]

මේ ආදි සාක්ෂ්‍ය විමසා බැලීම ඔස්සේ ප්‍රකට වන්නේ පිරිමි සිතෙහි සැඟවී ඇති දෑ අනාවරණය කරගැනීමේ ඉසියුම් උපක්‍රම පිළිබඳ ආසියාතික ස්ත්‍රීන්ට ඇත්තේ සහජ ඥානයක් වන බවයි. මෙකී ස්ත්‍රී ලක්ෂණ මතුවන අවස්ථා මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, වික්‍රමෝර්වශිය හා සකුන්තලය යන දෘශ්‍ය කාව්‍ය ත්‍රිත්වයේ ඉහත දැක්වූ සාක්ෂ්‍ය ඔස්සේ වෙසෙසින් ප්‍රකට වන බව පැහැදිලි වේ.

---

[61]ජිනානන්ද කෙරමිණියේ හිමි, (අනු), වික්‍රමෝර්වශිය, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1959), 47.
[62]එම, 47.
[63]හෙට්ටිආරච්චි. ඩී .ඊ සහ නිශ්ශංක පියදාස, (පරි), සාකුන්තලා, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1995), 43.
[64]හෙට්ටිආරච්චි. ඩී .ඊ සහ නිශ්ශංක පියදාස, (පරි), සාකුන්තලා, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1995), 53.

1.6. ප්‍රේමකිරීමෙහි ළද බොළඳ බව

මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, වික්‍රමෝර්වශිය හා සකුන්තලා යන දෘශ්‍ය කාව්‍ය ත්‍රිත්වයේ ස්ත්‍රී චරිත කෙරෙන්වෙසෙසින් ප්‍රතීයමාන වන ආසියාතික ස්ත්‍රී ලක්ෂණය නම් ස්ත්‍රීන් ප්‍රේම කිරීමෙහි දැඩිව ආසක්ත වීම හා බොළඳ ගති පෙන්වීම යන්නයි. එකී බොළඳ ගති විටක ඔවුන්ගේ ආත්මය විනිවිද යන ප්‍රේමයෙන් වෙළී සිටීමේ අවශ්‍යතාව ප්‍රකට කරයි. ප්‍රියයා කෙරේ ආසක්ත වූ ප්‍රියාව ඔහුගෙන් ඉල්ලා සිටින්නේ උමතුවට පත් කළ හැකි අන්දමේ ආලයකි. අපරිණත නව යෞවනියන් ලෙසින් හැසිරෙමින් ආලයෙන් වෙළී සිටීමට ස්ත්‍රීහු ප්‍රිය වෙති.

"මාලවිකාඃ මා නොදන්නා ස්වාමි පුරුෂයෙකු ගැන ආලය කිරීමෙන් මට ඉතා ලැජ්ජයි"[65] එසේ සිතමින් කටයුතු කරන මාලවිකා අග්නිමිත්‍ර රජු දැකගත නොහැකිවීමේ සිතින් තැවෙන්නී ය. ඇය කායිකව හා මානසිකව ක්‍රමයෙන් දුර්වල ශරීර ඇත්තියක වන්නේ ප්‍රේමයේ උමතු එකියකගේ ස්වභාවය ප්‍රකට කරමිනි. "මාලවිකාත් මේ දවස්වල මැලවුණු දෑසමන් මල් දමක් වගේ කෙට්ටු වේගෙන යනවා"[66]යනුවෙන් සමාහතිකාගේ ප්‍රකාශය මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයෙන් පැහැදිලි කෙරේ. ධාරිණී බිසව යටතේ සේවයට පැමිණීමට පෙරාතුව තමා මුහුණ දුන් අඳුරු මතකයන් නැවත ආවර්ජනය කරණු ඇසීමෙහි බියට පත් වන්නී බොළඳ මාලවිකායි.[67]

වික්‍රමෝර්වශිය දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ ප්‍රකට වන ප්‍රධාන කථා නායිකාව වන උර්වසීගේ භූමිකාව ආලයේ අන්ධ තැනැත්තියක ලෙස නිරූපිත බවට සමහරක් විචාරකයෝ දක්වති.[68] පුරුරජු පිළිබඳ සිතින් පසුවන උර්වසීට ගමන් කළ යුතු මග කියන්නේ මිතුරිය චිත්‍රලේඛා ය."මිතුරිය ඔබ අරමුණක් නැතිව කොහි යන්නේ ද?"[69]එපමණක් නොව උර්වසිය භරතමුනිගේ සාපයට ලක් වන්නේද පුරුරජු පිළිබඳ ආලයෙන් උමතු වූ හෙයිනි. දෙව් ලොවදී ලක්ෂ්මීගේ ස්වයංවරය රඟ දක්වන උර්වසිය"ඇගේ පුරුෂෝත්තමයා කෙරෙහි යයි කියයුතු කල්හි පුරූරුව කෙරෙහි"[70] යන්නෙන් පිටකරන දෙබස් කාණ්ඩ ඊට සාක්ෂ්‍යය සපයයි.

---

[65]සෝමාරාම ගල්ගමුවේ, (අනු), මාලවිකා, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1957), 43.
[66]එම, 40.
[67]එම, 82.
[68]ශීලානන්ද රදළියද්දේ හිමි, කාලිදාසකෘත නාටකවල ස්ත්‍රී චරිත නිරූපණය, (කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය, 1998), 23.
[69]ජිනානන්ද කෙරමිණියේ හිමි, (අනු), වික්‍රමෝර්වශිය, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1959), 53.
[70]ජිනානන්ද කෙරමිණියේ හිමි, (අනු), වික්‍රමෝර්වශිය, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1959), 65.

සකුන්තලා ආලයේ උමතු, "සුකුමාල හදවතින් යුතුව රජුට ආලය කරන්නී ය."[71] සකුන්තලාද උර්වසිය මෙන් ආලයේ උමතුවීම හේතුවෙන් දුර්වාශස්ගේ සාපයට ලක්වන්නී ය.

"අපොයි, අපොයි. ලොකු විපත්තියකුයි මේ සිද්ද වුණේ සකුන්තලා සිහි නැතිකමින් කාට හරි පිදිය යුත්තෙකුට වැරැද්දක් කරලා..."[72] දුර්වාශස්ගේ සාපයෙන් ඇය සාපලත් තැනැත්තියක බවට පත් වූවදඑකී සාපයඇයට ස්වාමි පුත්‍රයා පිළිබඳව අමතක කරවීමට තරම් බලවත් නොවේ. දුෂ්‍යන්ත රජු හමුවට ගොස් රාජ සභාවක් ඉදිරියේ ස්ව නිර්දෝෂී බව පෙන්වීමට සකුන්තලාට සිදු වේ. එහෙත් ඒ බැව් පෙන්වාදීමේ ලා රජුගෙන් ත්‍යාග වශයෙන් හිමි වූ මුදුව අතරමගදී ඇගෙන් ගිලිහී යයි. එහෙත් මුදුවකින් ස්වකීය නිදොස් බව පෙන්වනවාට වඩා තමා සමඟ තපෝ වනයේ දුෂ්‍යන්ත රජු ගත කළ කාලයේ වූ සිදුවීම් සිහිපත් කිරීම සුදුසු බව බොළඳ සකුන්තලා සිතන්නී ය. ප්‍රේමයේ මතකයන් ඇය රාජ සභාවක් ඉදිරිපිට ප්‍රකාශ කරන්නේ එහෙයිනි.

> සකුන්තලා : දීර්ඝපාංග කියන මුව පැටියා ළඟට ආවා. ඔබතුමා අනුකම්පා උපදවලා බොන්ඩ බොන්ඩ කියලා වතුර පොවන්න තැත් කළා ...
>
> රජ : මේ වගේ තමන්ගේ කටයුතු ඉෂ්ට කරගන්න මාන බලන ගෑනුන්ගේ මිහිරි චාටු බසට ඇදිලා යන්නේ කම් සැපට වාල්වුණු අයයි.[73]

සකුන්තලාගේ බොළඳ හැසිරීම් සහ ඇයගේ සුකුමාර බව ස්ත්‍රියක කෙරෙන් අපේක්ෂා කළ හැකි ය. තාපසාරාමයක වැඩුණු ඇය සතුන් හා ගස්වැල් සමඟ ගෙවූ ජීවිතයේදී තරම් සැබෑ ලෝකයේදී මානසික සතුටක් අත් නොවින්දා ය. එහෙයින් සකුන්තලා ද කාලිදාසකෘත අනෙකුත් කථා නායිකා චරිත මෙන් ප්‍රේමයේ මුසපත් වීම හා බොළඳ ගති පෙන්වීම නමැති ආසියාතික ස්ත්‍රී ලක්ෂණ විශද කරයි.

1.7. ඉවසීමේ හා දරා ගැනීමේ හැකියාව

කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි ගැප් වන ස්ත්‍රී චරිත අතරින් කථා නායිකා චරිත කුලීන ස්ත්‍රීහු ය. මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ ප්‍රකට වන මාලවිකා, ධාරිණී බිසව හා ඉරාවතී දේවිය යන භූමිකාවන් රාජ කුලයට ගැළපෙන සමෘද්ධිමත් ස්ත්‍රීහු වෙති. එපරිද්දෙන් උර්වසීගේ හා ඖසිනාරී බිසවගේ චරිතය වික්‍රමෝර්වශිය දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ ද අභිඥාන ශාකුන්තලයෙහි සකුන්තලාගේ චරිතයද පිළිබිඹු වේ. කුමන තරාතිරමක උපන්න ද ස්ත්‍රීන්ට මුහුණ දීමට සිදුවන ගැටලු එමට ය. පිළිවෙළින් මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, වික්‍රමෝර්වශිය හා

---

[71] ශීලානන්ද හිමි රදළියද්දේ, කාලිදාසකෘත නාටකවල ස්ත්‍රී චරිත නිරූපණය, (කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය, 1998), 23.
[72] හෙට්ටිආරච්චි. ඩී .ඊ සහ නිශ්ශංක පියදාස, (පරි), සාකුන්තලා, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1995), 54.
[73] එම, 76-77.

අභිඥාන ශාකුන්තලය යන දෘශ්‍ය කාව්‍ය ත්‍රිත්වයේ ප්‍රධාන කථා නායිකාවන්ට අපල උපද්‍රවයන්ට හා සාපයන්ට මුහුණදීමට සිදුවන බව පෙනේ. මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ සාප කිරීමක් සම්බන්ධයෙන් කරුණු ප්‍රකට නොවුණ ද මාලවිකාගේ ජීවිතයට එළඹ තිබුණු අයහපත් කාලසීමාවක් පිළිබඳව සඳහන් වේ. කාලිදාස මේ ආකාරයට ප්‍රධාන කථා නායිකාව හා ආබද්ධව සාපයක සිදුවීමක් අන්තර්ගත කරන්නට ඇත්තේ කුමන අභිලාෂයකින්ද යන්න නිශ්චිතව කිව නොහැකි ය.

- ස්ත්‍රියකගේ තරාතිරම හෝ සමෘධිමත්භාවය ඇයට මුහුණ පෑමට සිදුවන ගැටලු කෙරෙහි බලනොපැවැත්වෙන බව කීමට
- ස්ත්‍රීන් සතු ඉවසීමේ ගුණය ප්‍රබල බව කීමට

යන සාධක ද්වයම ඍජුව හා වක්‍රව දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි ස්ත්‍රී චරිත තාත්විකව නිරූපණයේ ලා කාලිදාස පාදක කොට ගත් බව කිව හැකි ය. එහෙයින් එක් එක් කථා නායිකා චරිතය වශයෙන් ගෙන මෙකී සිද්ධාන්තය ඔස්සේ ආසියාතික ස්ත්‍රී අනන්‍යතා ලක්ෂණ කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන් ආශ්‍රයෙන් විමසීම වටී.

මාලවිකාගේ සමෘධිමත්භාවය පිළිබඳව මාලවිකාග්නිමිත්‍රයෙහි පළමු අංකයේ ඉඟියක් සැපයේ. ගණදාස ඇදුරුතුමා මාලවිකාගේ ආචාර විචාර ප්‍රවිධීන් නිරීක්ෂණය කරන්නෙකි. එහෙයින් "ඇගේ විලාසයෙන් හා හික්මීමෙන් ඇය උසස් කුලයකින් පැවත එන්නියක බවට" වරකදී ඔහුට ඒකාන්ත විශ්වාසයක් හටගනී.[74]එකී විශ්වාසය දෘශ්‍ය කාව්‍යය අවසානයේදී සත්‍යයක් වන බව අනාවරණය වේ. පූජ්‍ය ගෞතමී කරුණු අනාවරණය කරන ආකාරයට

"ඇගේ පියා ජීවත්ව සිටියදී එහි පැමිණි කිසියම් ඍෂිවරයෙක් මා ද ඉදිරිපිට ඈ පිළිබඳ මේ අනාගත වාක්‍ය කීවේ ය. මෑ අවුරුද්දක් මෙහෙකාරකම් කොට ඉන්පසු සුදුසු ස්වාමියෙකු ලබන්නී ය."[75]

මාලවිකා කුඩා අවදියේදී ඍෂිවරයෙකු පැමිණ පැවසූ එකී අනාගත වාක්‍ය ශපථ කරමින් ඇයට ධාරිණී බිසව යටතේ දාසියක ලෙස කටයුතු කිරීමට සිදු වේ. එහෙත් අතීතයේ තමා අත්විඳි රජ සැප පසෙක තබා ජීවිතයේ කුමනාකාරයේ බාධකයකට වුව ද මුහුණ දීමට තරම් ශක්තියක් මාලවිකා ගොඩනගා ගෙන ඇති අන්දම පෙනේ. රජ කුමරියක ලෙස වැඩුණු ඇයට දාසියක ලෙස ජීවත්වීමට සිදුවීම සරල සාමාන්‍ය සිදුවීමකැයි බැහැර කළ නොහැකි ය.

---

[74]සෝමාරාම ගල්ගමුවේ, (අනු), මාලවිකා, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1957), 21.
[75]එම, 84.

වික්‍රමෝර්වශියෙහි භරතමුනිගේ සාපයට ලක්වීම හේතුවෙන් උර්වසී අසරණ බවට පත්වන අයුරුප්‍රකට වේ. දිව්‍ය කන්‍යාවක ලෙස කටයුතු කළද ඇයට ස්වකීය ස්වාමියාගෙන් වෙන්ව විසීමට සිදුවෙයි. ඒ පුරුරජු හා තමාට දාව පුතෙකු උපන් විටදී ය. මවක වශයෙන් ස්වකීය පුත්‍රයාගෙන් වෙන්ව සිටීමට ඇය කොයි සා මානසික අරගලයක නිරත වන්නට ඇතිද යන්න ප්‍රේක්ෂකයා එමගින් වටහා ගනී. ස්වාමි පුත්‍රයා ද දරුවාද යන තෝරා ගැනීම සිදු කිරීමට උර්වසීට සිදුවීම කනගාටුවට කරුණකි. බිරිඳක හා මවක යන භූමිකා ද්විත්වයෙහි කාන්තාවක මුහුණදෙන අපහසුතාවන් උර්වසී කෙරෙන් විශද කෙරේ. දෙවඟනකව උපන්නද මේ සා පීඩාවිඳීමට සිදුවන බව උර්වසීගේ චරිතය ඔස්සේ කාලිදාස පෙන්වයි. එහෙයින් සාමාන්‍ය ස්ත්‍රියකට කොතරම් පීඩාවන්ට මුහුණදීමට සිදුවන්නේද යන්න ඉන් ව්‍යංග්‍යයෙන් ශපථ වෙයි. පුරුරජු උදයවතී නම් දෙවඟනක දෙස බැලීම නිසා උර්වසී රජු හා අමනාප වූවා ය. ඒ අවස්ථාවේදී ඒ පිළිබඳව සිතින් උර්වසිය, ස්ත්‍රීන්ට ඇතුළු වීම තහනම් කළ කුමාර වනයට යන්නීය. දේව අණ නොතැකූ ඇය අවසානයේ ලතාවකට පරිණාමය වේ.[76]

අභිඥාන ශාකුන්තලයෙහි සකුන්තලාගේ චරිතයද සාපයට ලක්වූ තරුණියක ලෙස සකුන්තලා දෘශ්‍ය කාව්‍ය තෙවන අංකය ආරම්භයේදී ප්‍රකට වේ. ඇය ද විවිධ අපල උපද්‍රව නිසා පීඩාවට පත් වූ එකියක බව දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ පළමු අංකයේදීම ප්‍රකට වන්නකි. සකුන්තලාගේ අපල උපද්‍රවයකට සෙත් සාන්තියක් කරන්ඩ[77] සෝම තීර්ථයට ගිය කණ්ව ඍෂි සිහිපත් කරන අවස්ථාව ඊට නිදසුනකි. එයින් සකුන්තලා යම් ආකාරයක අපල උපද්‍රවයන්ටද මුහුණ දුන් බව ද පැවසේ. ඒ අතරතුර තපෝ වනයට පැමිණි දුෂ්‍යන්ත රජු හා පෙමින් වෙළුණු සකුන්තලා, ක්‍රමයෙන් වැඩුණු ප්‍රේමය ගාන්ධර්ව විවාහයකින් අවසන් කිරීමට කැමති වෙයි. දුෂ්‍යන්ත රජු පොරොන්දු වූ පරිදි තමාව කැඳවා ගෙන යාමට නොපැමිණෙන හේතු සොයමින් කල්පනාවෙන්ම කල් ගත කරන්නී සකුන්තලා ය. දූර්වාශස්ගේ පැමිණීමෙන් උපස්ථාන කටයුතු කිරීමට උනන්දු නොවන ඇය ඔහුගේ බලවත් සාපයකට නතුවෙයි.

" කීවද කොතෙකුත් නුඹ ගැන නොසරා මැයි එ පින්වතා නම් කිසි ලෙසකින්

කරපු කතා පෙර මදමත් වූ විට යළි සිහිපත් නොවනා විලසින් "[78]

මෙකී ස්ත්‍රී චරිත ත්‍රිත්වය කෙරෙන්ම අනේකවිධ මානසික හා කායික පීඩාවන්ට පත්වූ ස්ත්‍රීත්වය හා එයින් පන්නරය ලද ශක්තිමත් ආසියාතික ස්ත්‍රී චෛතසිකයෝද මනාව ගම්‍යමාන වෙති.

---

[76]ජිනානන්ද කෙරමිණියේ හිමි, (අනු), වික්‍රමෝර්වශිය, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1959), 89.

[77]හෙට්ටිආරච්චි. ඩී .ඊ සහ නිශ්ශංක පියදාස, (පරි), සාකුන්තලා, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1995), 17.

[78]එම, 54.

1.8. සුහදශීලීත්වය හා සාමූහිකත්වය

කාලිදාසගේ දෘශ්‍ය කාව්‍ය ත්‍රිත්වයේම ප්‍රධාන කථා නායිකා චරිතයට සමීපව කටයුතු කරන යෙහෙළියකගේ භූමිකාව වෙසෙසින් නිරූපණය වන්නකි. මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ ප්‍රකට වන බාකුලවලිකා, වික්‍රමෝර්වශියෙහි ප්‍රකට වන චිත්‍රලේඛා ඇතුළු දෙවඟන යෙහෙළියන් හා අභිඥාන ශාකුන්තලයෙහි සකුන්තලාගේ සමීපතම කලණ මිතුරියන් වන අනුසුයා හා ප්‍රියංවදා යන භූමිකාවන් දැක්විය හැකි ය. කුඩා කණ්ඩායම් ලෙස සිටින, එකිනෙකාගේ දුක සැප සොයා බලන යෙහෙළියන්ගේ ආසියාතික ස්ත්‍රී ලක්ෂණ ඔවුන්ගෙන් වේ.

බාකුලවලිකා මාලවිකාගේ සමීපතම මිතුරියයි. බාකුලවලිකා මාලවිකා සමීපයේ රැඳෙමින් ඇයගේ ඕනෑ එපාකම් ඉටුකරනවා සේම විපතේදී ඇය සමඟම රැඳී සිටින්නී ය. එක කුස ඔත් සොයුරියක ලෙසින් මාලවිකාව ආරක්ෂා කරන්නී බාකුලවලිකාය. ධාරිණී බිසව මාලවිකාව සිරගත කරන්නේ ඇගේ යෙහෙළිය වන බාකුලවලිකාත් සමඟ ය.[79] එසේම සිය මිතුරියගේ සිතැඟි හඳුනා ගනිමින් ඇයව අගය කරන්නේද බාකුලවලිකා ය. "ඔබේ පාදය රතු නෙළුම් මලක් වගෙයි බබලන්නේ. ඔබ නම් රජතුමාගේ උකුල උඩ ඉඳ ගන්නවාමයි."[80]

තවත් විටක බාකුලවලිකා සිය මිතුරු මාලවිකාට සිදුවන අසාධාරණය උදෙසා ඉරාවතී දේවියට පවා කැරණු පැහැදිලි කරදීමේ නොපැකිලෙයි."ආයි නම් ඈ කරන්නේ බිසොවගේ ආඥාවයි.මේ වැරදි ක්‍රියාවක් නම් තවත් ඇයට වෙන කිසිවක් කළ නොහැකි ය. තමුන්නාන්සේගෙන් අපි සමාව ඉල්ලනවා"[81] මිත්‍රත්වය යන්නට බාකුලවලිකා මනා සාක්ෂ්‍යයකි.

වික්‍රමෝර්වශියෙහි ප්‍රකට වන චිත්‍රලේඛා ඇතුළු දෙවඟන යෙහෙළියන් උර්වසීගේ මිත්‍ර සංසදය පිළිබඳව ප්‍රකට කරයි. මේනකා, සහජන්‍යා හා රම්භා ආදි දෙවඟන ස්ත්‍රීන් අතර චිත්‍රලේඛා විශේෂ කොට දැක්විය හැකි ය. අසුරෙකුගේ පැහැරගැනීමට නතු වූ අවස්ථාවේ උර්වසී අත්නොහැර සිටියේ චිත්‍රලේඛා ය. එසේම රජු හා උර්වසී අතර ප්‍රේමය පවත්වාගෙන යාමටද ඇය උපකාර කරන්නී ය. " සිය ප්‍රියයා සමඟ මේ දිනවල උර්වසී වසන්නී ය, ඔවුන්ගේ අලුත් ආරංචි කෙසේදැයි විමසා බැලූ මට බියක් ඇත."[82]

මිතුරියගේ වෙන් වීමේ දුකින් පසුවන චිත්‍රලේඛා ඇය විපතට පත් වූ බැව් අසා දුකට පත්වන්නේ සැබෑ කලණ මිතුරියක ලෙසිනි. උර්වසීගේ ඛේදවාචකය අසා දුකට පත්වූ

[79]සෝමාරාම ගල්ගමුවේ, (අනු), මාලවිකා, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1957), 59.
[80]ජිනානන්ද කෙරමිණියේ හිමි, (අනු), වික්‍රමෝර්වශිය, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1959), 49.
[81]එම, 52.
[82]එම, 79.

සහජන්‍යා හා චිත්‍රලේඛා දෙදෙන දූකට පත්වන අවස්ථාවද ආසියාතික ස්ත්‍රීන් කෙරෙන් ප්‍රකට කෙරෙන මිත්‍රශීලී බව යන්නට නිදසුන් සපයයි.

"මෙම යෙහෙළියන් දෙදෙනා සකුන්තලාට ඇති වූ හැම දුක් වේදනාවක්ම සලකන්නේ තමන්ට සිදු වූ වේදනාවක ලෙසයි."[83] යන ප්‍රකාශය අනුසුයා හා ප්‍රියංවදාගේ මිත්‍රත්වයේ ප්‍රමාණය පසක් කරන්නකි. දුෂ්‍යන්ත රජු හා සකුන්තලාගේ ප්‍රථම හමුවීම හා දුෂ්‍යන්ත රජුට හසුනක් ලිවීමට සකුන්තලා දිරිමත් කිරීම යන අවස්ථාවන්හි අනුසුයා හා ප්‍රියංවදාගේ මිත්‍රශීලීත්වය වඩාත් හොඳින් ප්‍රකට වේ.

"මිතුරිය එතුමාට පෙම්පතක් ලියන්ඩ. මම ඒක දෙවියන්ට පූජා කරන දෙයක් වාගේ මල් අස්සේ හංගගෙන ගිහින් එතුමාට ලැබෙන්නට සලස්සන්නම්."[84] "ප්‍රියංවදා ගැඹුරු හැඟීම්වලින් මෙහෙයවනු ලබන්නීයකි."[85] එහෙත් අනුසුයා මෙන් පැසුණු බුද්ධියෙන්[86] කරුණු තේරුම් නොගන්නී ය. එහෙත් නිරන්තරයෙන් සකුන්තලා පිළිබඳව සොයා බැලීම හා ඇගේ යහපත පැතීම සා සතුටක් ඔවුන් දෙදෙනාට නොමැති තරම් ය. විශේෂයෙන්ම දූර්වාශස්ගේ සාපය හේතුවෙන් සකුන්තලාට වූ විපත පිළිබඳ පුවත සකුන්තලාගේම යහපත වෙනුවෙන් රහසක්ව තබා ගැනීමෙහි අනුසුයා හා ප්‍රියංවදා කටයුතු කරති.[87]

"යන්තම් සැනසෙන්ඩ පුළුවන්. ඒ රාජෂීතුමා යන්ඩ ලෑස්තිවෙලා තමන්ගේ නම කොටාපු පේරුස් මුද්ද මතක් වෙන්ඩ කියලා තමාම පැලැන්දුවා. ඒක සකුන්තලාට සාපෙන් මිදෙන්ඩ මගක් වෙන්ඩ පුළුවන්."[88]මේ ආදි සාධක කෙරෙන් අනාවරණය වන්නේ සුහදශීලීත්වය හා සාමූහිකත්වය යන්න ආසියාතික ස්ත්‍රීන් කෙරෙන් ප්‍රකට කෙරෙන ස්ත්‍රී ලක්ෂණ වශයෙන් විග්‍රහ කළ හැකි බවයි.

රහසේ සංවාදවලට ඇහුම් කන්දීම,[89] සපත්නීරෝෂය ආදි සමහරක් පොදු ස්ත්‍රී දුර්වලතාද කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි පිළිබිඹු කෙරෙන ආසියාතික ස්ත්‍රීන්ගේ දුර්වල ලක්ෂණ වශයෙන් දැක්විය හැකි ය.

---

[83]ශීලානන්ද රදළියද්දේ හිමි, කාලිදාසකෘත නාටකවල ස්ත්‍රී චරිත නිරූපණය, (කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය, 1998), 45.

[84]හෙට්ටිආරච්චි. ඩී .ඊ සහ නිශ්ශංක පියදාස, පරි, සාකුන්තලා, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1995), 46.

[85]ශීලානන්ද රදළියද්දේ හිමි, කාලිදාසකෘත නාටකවල ස්ත්‍රී චරිත නිරූපණය, (කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය, 1998), 46.

[86]එම, එම.

[87]හෙට්ටිආරච්චි. ඩී .ඊ සහ නිශ්ශංක පියදාස, (පරි), සාකුන්තලා, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1995), 54.

[88]එම, 55.

[89]ජිනානන්ද කෙරමිණියේ හිමි, (අනු), වික්‍රමෝර්වශිය, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1959), 55 හා 63.

මේ ආදි ලක්ෂණ සලකා බැලීමේදී සමස්තයක් වශයෙන් ආසියාතික ස්ත්‍රියකගෙන් විශද කෙරෙන ලක්ෂණ බොහෝමයක් කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි ස්ත්‍රී භූමිකා කෙරෙන් විවරණය වන බව පැහැදිලි ය. ඔවුහු සමාජ ආකල්ප අනුගත සාම්ප්‍රදායික ස්ත්‍රී ආකෘතීන් වශයෙන් ප්‍රතීයමාන වුවද හැඟීම්බර ස්ත්‍රී චරිත වශයෙන් ප්‍රකට කිරීමෙහි කාලිදාස සමත්වී ඇති බව විශද වේ. එහෙත් ස්ත්‍රී නිමිත්ත සහිතව උපන්නද සමාජයේ අනේක විද හැලහැප්පීම් කෙරෙන් ඔවුන් දෘඪ කාන්තා ස්වභාව ප්‍රකට නොකිරීම පුදුම සහගතය. සකුන්තලා දුෂ්‍යන්ත රජුට සමාව ලබා දෙන්නේත්, උර්වසිය ස්වකීය ස්වාමි පුත්‍රයා සමඟ විසීමේ අදහසින් ආයු පුතු අතහැර දමන්නේත්, මාලවිකා ස්වකීය රාජකීයත්වය අත්හැර දමා අතීතයට සමුදෙන්නේත් ඔවුන් කෙරෙන් බාහිර ලෝකයට සෘජුව පිළිබිඹු නොවන මෙලොවදීම අත්කර ගතහැකි අන්දමේ විමුක්තිය ළඟා කරගත් බවක් ප්‍රකට කරමින් ය.

කායික වශයෙන් ස්ත්‍රීන් දුර්වල විය හැකි ය. එහෙත් ඔවුහු මානසික වශයෙන් බොහෝ ශක්තිමත් වෙති. කුමන සමාජ පන්තියකට අයත් වුවද ස්ත්‍රීන්ට පොදුවූ සමාජයේ විෂම සැලකිලි හේතුවෙන් ඔවුහු අනේකවිධ ගැටලුවලට මුහුණ දෙති. එහෙත් එකී සමාජ විෂමාචාරයන් ඉදිරියේ ආසියාතික ස්ත්‍රීහු උපේක්ෂා සහගත වන බව කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන් කෙරෙන් ප්‍රතීයමාන වේ. ලෝකවාසී ස්ත්‍රීන් අතරින් ආසියාතික ස්ත්‍රීන් වෙනස් වන්නේ එකී සාධකයත් සමඟ ය. ප්‍රේමය ඔවුන්ගේ හදවත් තුළ ජීවමානව පවතී. ඒ අතර මාතෘත්වය උත්තුංග කොට සැලකීම හා පතිභක්තියෙහි අප්‍රමාදීවීම ආදි ආසියාතික ස්ත්‍රී අනන්‍යතා ලක්ෂණ සමහරක් මතුව පෙනේ.

සමාලෝචනය

ස්ත්‍රිය, ස්ත්‍රී විමුක්තිය, ස්ත්‍රී ස්වභාව, ස්ත්‍රී අයිතිවාසිකම්, ස්ත්‍රී චින්තනය ආදි වූ ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේනොයෙකුත් අධ්‍යයනයන් සිදුකළ පිරිස් බොහෝ වෙති. පවත්නා සමාජ රටාව හා පීතෘ මූලිකත්වය ආදි සාධක මත ස්ත්‍රීත්වයට ස්වාධීන පැවැත්මක් නොමැති බව එලෙස සිදුකළ බොහෝමයක් පර්යේෂණයන්හි අවසාන නිගමනයන් කෙරෙන් ප්‍රකට වේ. එලෙස සිදුකරන ලද සාහිත්‍යයික පර්යේෂණත්‍රයක ස්වරූපය කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්ගෙන් නිරූපිත ය.

බැලූ බැල්මට වේදිකාවක් මත රඟ දක්වන ලද සංස්කෘත නාට්‍ය විශේෂයක් වශයෙන් ප්‍රකට කෙරුණද දෘශ්‍ය කාව්‍ය පිටපතකට සීමා නොවී ඒ ඔස්සේ සෞන්දර්යාත්මක අරගලයක නිරතවීමට මහාකවි කාලිදාස සමත් වූයේ ය. කාලිදාසගේ ඕනෑම සාහිත්‍යයික නිර්මාණයක් කෙරෙහි අවධානය යොමු කළද ඉන් ප්‍රකට වන සත්‍යයක් නම් ඔහු ස්ත්‍රී වර්ගයා කෙරෙහි මානව දයාවෙන් යුතුව බැලීම ස්වකීය දෘෂ්ටිය කරගත් බවයි. නිරන්තරයෙන් වරදෙහි නිරත වන, අනෙකා වරදෙහි පොලඹවන ජීවීන් කොටසක වශයෙන් ස්ත්‍රිය පහත්කොට සැලකීම යනාදි ආකල්පයන්ට කාලිදාස විරුද්ධ වූයේ ය. ස්ත්‍රීත්වය කෙරෙන් ප්‍රකට වන්නේ දුර්ගුණ

පමණක්මය යන ආකල්පය බැහැර කිරීමේ අරමුණින් ඔහු නොයෙකුත් සමාජ පන්තීන්හි වෙසෙන ස්ත්‍රී චරිත ඇසුරින් ස්වකීය දෘශ්‍ය කාව්‍යයන් රචනයෙහි නිරත වූයේ ය.

ආගමික හා සංස්කෘතික සාධකයන් ඔස්සේ බොහෝ අවස්ථාවලස්ත්‍රීත්වය පීඩාවට පත්වීම කාලිදාසට සමකාලීන සමාජයේ සුලභ වන්නට ඇත. ස්ත්‍රී ස්වභාව අතිශයෝක්තියෙන් ප්‍රකට කිරීම හෝ ව්‍යාජයෙන් නිරූපණයට අවශ්‍යතාවක් කාලිදාස සතු නොවී ය. සරලවම කියතොත් ඔහුට අවශ්‍ය වූයේ ස්ත්‍රී ශරීරයක අභ්‍යන්තරයෙහි කායිකව මෙන්ම මානසිකව ජීවත්වීමෙන් ස්ත්‍රීත්වය විනිවිද දැකීමටයි. ඒ ඔස්සේ ස්ත්‍රීත්වය අත්දුටු අයුරින්ම ස්වකීය නිර්මාණයන්ට උපයුක්ත කොට ගැනීමෙහි කාලිදාසට හැකි වූයේ ය.

මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, වික්‍රමෝර්වශිය හා අභිඥාන ශාකුන්තලය යන දෘශ්‍ය කාව්‍ය ත්‍රිත්වයෙහි බහුල වශයෙන් ප්‍රකට වන්නේ ස්ත්‍රී චරිතයි. නාට්‍ය ශාස්ත්‍රයේ ප්‍රකට වන දෘශ්‍ය කාව්‍ය මූලධර්මවල දැක්වෙන ස්ත්‍රී පාත්‍ර වර්ගයාගේ රංග වින්‍යාස සම්බන්ධ සිද්ධාන්තවලට අනුව ස්ත්‍රීභූමිකා ප්‍රතිනිර්මාණය කොට ඇති බව කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන් අධ්‍යයනයෙහිදී අනාවරණය විය. හුදෙක් වේදිකාවක් මත රඟ දක්වන කථා පුවතක යන ආකල්පයෙන් මිදී තාත්විකව ස්ත්‍රී චරිත නිරූපණයෙහි කාලිදාස ස්වකීය දෘශ්‍ය කාව්‍යයන් ඔස්සේ සමත් වූ බව අවිවාදයෙන් යුතුව පිළිගැනීමට සිදු වේ. කාලිදාස තම දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්ට මූලාශ්‍රයකරගත් කථා පුවත්වල එන කථා නායිකා චරිත අවස්ථාවාදී, අධම, පහත් පෙළේ හැසිරීම් ප්‍රකට කරති. එහෙත් එකී ස්ත්‍රී චරිත කෙරෙන් විශද නොවූ පැතිකඩක් සානුකම්පිතව ප්‍රේක්ෂකයා හමුවට ගෙන ඒමට ඔහු කටයුතු කළේ ය. ඒ බැව් මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, වික්‍රමෝර්වශි හා අභිඥාන ශාකුන්තලය යන දෘශ්‍ය කාව්‍යත්‍රයේ ස්ත්‍රී භූමිකා කෙරෙන් ප්‍රකට වේ.

ආසියාතික ස්ත්‍රියක සතුවන මාතෘත්වය, පතිභක්තිය, මමත්වයෙන් තොරවූ කුටුම්භ සංරක්ෂණයෙහි යෙදීම,ඉවසීම, කැපවීම හා දරාගැනීමේ හැකියාව, ස්වාමි පුරුෂයා කෙරෙහි ආසක්ත වූ හෘදයකින් යුතු වීම ආදි ලක්ෂණ කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යන්හි ස්ත්‍රී චරිත ඔස්සේ ප්‍රකට වේ. එකී ලක්ෂණ ආසියාතික ස්ත්‍රීන්ටම අනන්‍ය වූ ධර්මතාවන් ප්‍රකට කරයි.

මාලවිකාග්නිමිත්‍ර දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ ප්‍රකට වන මාලවිකා කෙරෙන් ප්‍රතීයමාන වන්නේ අතීතය අත්හැර දමා දෛවයට මුහුණ දෙන්නියකගේ ආසියාතික ස්ත්‍රී ස්වරූපයයි. වික්‍රමෝර්වශිය දෘශ්‍ය කාව්‍යයේ විද්‍යමාන වන උර්වශී කෙරෙන් පිළිබිඹු වන්නේ පතිභක්තිය හා මාතෘත්වය අතර දෝලනය වන ආසියාතික ස්ත්‍රියකගේ රැඩිකල් හෙවත් සම්මතය ඉක්මවා යන ලක්ෂණයි. ස්වාමි පුරුෂයාගෙන් වෙන්ව වාසය කරමින් තනිවම පිරිමි දරුවෙකු උස්මහත් කළ මවකගේ භූමිකාව සකුන්තලාකෙරෙන් නිරූපිත ය. තාපසාරාමයක හැදී වැඩීම හා බාහිර සමාජය පිළිබඳ දැනුමෙන් වියුක්තව වාසය කළ සකුන්තලා සර්ව දමන පුතුගේ උපත හේතුවෙන් ළඳ බොළඳ ගති අත්හැර දමා ජීවිතය දෙස උපේක්ෂා සහගතව බැලූ ආසියාතික ස්ත්‍රී ලක්ෂණ ප්‍රකට කරන්නියකි.

කාලිදාස ස්වකීය දෘශ්‍ය කාව්‍යත්‍රයේ ප්‍රකට කළේ ස්වාධීනත්වය අහිමිව ගිය, ළඳ බොළඳ, ස්වාමියාගෙන් වියුක්තව වාසය කළ නොහැකි ස්ත්‍රීන් පිළිබඳව යැයි ඒ දෙස මතු පිටින් බැලූවෙකුට සිතේ. එහෙත් ඒ පිළිබඳව ගැඹුරින් විමසා බලන්නෙකුට ඒ සෑම ස්ත්‍රී චරිතයක් ඔස්සේම ජීවිතය මනා කොට අවබෝධ කරගත් ස්ත්‍රී ලක්ෂණ විශද වන බව පසක් වේ. විශේෂයෙන්ම ධාරිණී හා ඖසිනාරී යන බිසෝ චරිත ඊට නිදසුන් කොට දැක්විය හැකි ය.

මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, වික්‍රමෝර්වශිය හා අභිඥාන ශාකුන්තලය යන දෘශ්‍ය කාව්‍යන්හි ස්ත්‍රී චරිත නිරූපණය ඔස්සේ කාලිදාස අරමුණු කරගත්තේ එකල සමාජයෙන් ස්ත්‍රියට අහිමිව ගිය ගෞරවය නැවත ලබා දීමට විය හැකි ය. නැතිනම් පිරිහී ගිය ස්ත්‍රී සමාජයට ආදර්ශවත් කුල කතකගේ චේෂ්ඨාව අවබෝධ කරදීම ය. එහෙත් මෙම අධ්‍යයනයේදී කරන ලද ගවේෂණයන්ට අනුව කාලිදාසට සමකාලීන සමාජයේ ස්ත්‍රියට හිමි වන්නට ඇත්තේ අයහපත් ආස්ථානක් වන්නට ඇති බව ශපථ වේ. එහෙයින් ඔහු සූක්ෂ්මව ප්‍රේක්ෂකයා ග්‍රහණය කොට ගෙන ස්වකීය පරමාර්ථය දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි ස්ත්‍රී චරිත ඔස්සේ සමාජගත කිරීමෙහි සමත් වූ බව පෙනේ.

කාලිදාසකෘත දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි විද්‍යමාන වන ආසියාතික ස්ත්‍රී අනන්‍යතාව නම් අනෙකක් නොව උපතේ සිට මරණය දක්වා ස්වකීයන් උදෙසා කැපවන සෙනෙහෙවන්ත දියණියක, බිරිඳක, මවක හා මිතුරියක යන භූමිකාවන්හි උපේක්ෂා සහගතව කටයුතු කරීමෙහි ආසියාතික ස්ත්‍රීන් අප්‍රමාදීවීම ප්‍රකට වීමය. ඒ අනුව නිරූපණය වන්නේ කාලිදාසගේ දෘශ්‍ය කාව්‍යයන්හි නිරූපිත ස්ත්‍රී චරිත ස්වකීය ප්‍රියයන් සමඟ සමීපව කටයුතු කළද ඕනෑම අවස්ථාවක මානසික වශයෙන් ඔවුන් සමඟ පැවති සම්බන්ධතා අත්හැරීමට ආසියාතික ස්ත්‍රීන්ට හැකියාව පවතින බවයි. ඒ ඔස්සේ සියලු බැඳීම් අත්හැරීමෙන් ආසියාතික ස්ත්‍රීහු මෙලොවදීම විමුක්තිය උදාකරගනිති.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ නාමාවලිය

ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය

ජිනානන්ද කෙරම්ණියේ හිමි, (අනු), වික්‍රමෝර්වශිය, (කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1959.

සෝමාරාම ගල්ගමුවේ, (අනු), මාලවිකා, (කොළඹ, එම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 1957.

හෙට්ටිආරච්චි. ඩී. ඊ සහ නිශ්ශංක පියදාස, (පරි), සාකුන්තලා, (කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ,1995.

ද්විතීයික මූලාශ්‍රය

අල්කුර්-ආන්-අර්ථ සංග්‍රහය, කොළඹ, සමස්ත ලංකා ජම් ඉයියතුල් උලමා සමස්ත ලංකා ඉස්ලාමීය ආගමික වියතුන්ගේ සංගමය, 2018.

ආනන්ද ඩබ්. පී. ගුරුගේ, සිංහලය හා සංස්කෘතය සහ සංස්කෘත කාව්‍යය හා නාට්‍යය, කොළඹ, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1954.

ඇකිරියගල. එච්. ඒ. ඒකනායක, මෞර්ය අධිරාජ්‍යය, කොළඹ, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 2008

ඉන්දියාවේ ඉතිහාසය, (ඈත අතීතයේ සිට ක්‍රි.ව. 1206 දක්වා), කොළඹ, අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව,2000.

කොඩිකාර. එම්. වත්සලා, බෞද්ධ කාන්තාවගේ සමාජ කාර්යභාරය, කොළඹ, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 2000.

කංකානමගේ සුනේත්‍රා, කාලිදාස විරචිත ශෘංගාර රසපූර්ණ මාලවිකාග්නිමිත්‍ර, හේරත් සමන්ත සහ වෙනත් අය, සාහිත්‍ය විශේෂ කලාපය, කොළඹ, රාජ්‍ය සාහිත්‍ය අනු මණ්ඩලය, සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, 2017.

කොඩිකාර පසන්, (පරි), නිරුවත් ගැහැනිය, කොළඹ, සරසවි ප්‍රකාශකයෝ, 2011.

ගම්ලත් සුචරිත, ශකුන්තලා නාට්‍ය සේවනය, කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1964.

ගුණසේන. ග. ආරියපාල, (අනු), ශ්‍රී බල්ලාලයන්ගේ භෝජ ප්‍රබන්ධය, කොළඹ, මොඩන් පොත් සමාගම, බු.ව. 2507.

චන්ද්‍රවංශ ආරියරත්න, (පරි), ආදරයේ අත්පොත, කොළඹ, විජේසූරිය ග්‍රන්ථ කේන්ද්‍රය, 2017.

චන්ද්‍රවංශ ආරියරත්න, (පරි), පිරිමින්ගේ ආදරය සහ ගැහැනුන්ගේ ආදරය, කොළඹ, විජේසූරිය ග්‍රන්ථ කේන්ද්‍රය, 2012.

චන්ද්‍රවංශ ආරියරත්න, (පරි), මොළයෙහි ලිංගිකත්වය, කොළඹ, විජේසූරිය ග්‍රන්ථ කේන්ද්‍රය, 2015.

චාල්ස්. ජී. එච්, කෞටිල්‍යගේ අර්ථ ශාස්ත්‍රය, කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1999.

ජයතිලක, ඩී. එච්, පැරණි ඉන්දියානු ජීවන ක්‍රම (පාලි සාහිත්‍ය ගවේෂණයකි), කොළඹ, ධාරා පාලි සඟරා සම්පාදක මණ්ඩලය, 1967.

ජයවර්ධන. ඩබ්, නාට්‍ය හා රංගකලාව 2, පැළියගොඩ, ප්‍රියදර්ශන ප්‍රකාශන, 2011.

තිලකසිරි ජයදේව, සංස්කෘත සාහිත්‍ය වංශය (සංස්කෘත කාව්‍ය සාහිත්‍ය, කාණ්ඩය 2), කොළඹ, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1961.

තිලකසිරි ජයදේව, සංස්කෘත සාහිත්‍ය වංශය (සංස්කෘත නාට්‍ය සාහිත්‍ය, කාණ්ඩය 3), කොළඹ, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1961.

තිලකසිරි සිරි, (සංස්), පැරකුම්බා සිරිත, කොළඹ, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 2003.

තිලකසිරි සිරි, රඝු වංශය, කොළඹ, රත්න ප්‍රකාශකයෝ, 1993.

නිශ්ශංක පියදාස, (අනු), ඍතු සංහාරය, කොළඹ, ප්‍රදීප ප්‍රකාශකයෝ, 1984.

නිශ්ශංක පියදාස සහ සරච්චන්ද්‍ර. ඊ, (අනු), මැටි කරත්තය, කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1959.

පඤ්ඤාකිත්ති පරවාහැර හිමි සහ වෙදගේ. ඩී. ඒ, (පරි), උසස් සවිස්තර ඉන්දියා ඉතිහාසය, කොළඹ, රත්නකාර පොත් ප්‍රකාශකයෝ, 1962.

පඤ්ඤාකිත්ති හිරිපිටියේ හිමි, (පරි), භරතමුනි රචිත නාට්‍ය ශාස්ත්‍රය, (20- 27 ආධ්‍යාය) තෙවැනි කොටස, කොළඹ, එස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 2007.

පෙරේරා කුසුම් ජානකී, කාන්තා ප්‍රතිරූපය සහ සමාජ මුහුණුවර, අභය මුද්‍රණ ශිල්පියෝ, 1993.

බෂාම්. ඒ. එල්, අසිරිමත් ඉන්දියාව, කොළඹ, රාජ්‍ය භාෂා දෙපාර්තමේන්තුවේ ප්‍රකාශනයක්, 1962.

මුණසිංහ කුමාරදාස, සංස්කෘත සාහිත්‍ය ප්‍රවේශය, කොළඹ, රත්න පොත් ප්‍රකාශකයෝ, 1962.

මොරටුවගම. එච්. එම්, මේඝදූත කාව්‍යය, කොළඹ, රත්න පොත් ප්‍රකාශකයෝ, 2018.

රත්නපාල නන්දසේන, මානව විද්‍යාව, වාරියපොල, ආරිය ප්‍රකාශකයෝ ,2001.

රාජකරුණා ආරිය, ස්ත්‍රී රංගනය හා සංස්කෘත රංග පීඨය, කුමාරසිංහ කුලතිලක සහ වෙනත් අය, සාහිත්‍ය විශේෂ කලාපය, කොළඹ, රාජ්‍ය සාහිත්‍ය අනුමණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා කලා මණ්ඩලය, සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, 2015.

රූපසිංහ සංජීවනී, පෙරදිග ස්ත්‍රීවාදය, කර්තෘ ප්‍රකාශන, 2017.

රේවත නවගමුවේ හිමි, භාරතීය මතවාද විමර්ශනය, කොළඹ, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 2009.

ලියනගේ කමලා සහ වලාකුළුගේ සුමුදු, එෆ්. ඊ. එස්. ප්‍රකාශන, කොළඹ, ෆෙඩ්රික් ඊබට් පදනම, 2006.

විජයතුංග හරිශ්චන්ද්‍ර, ගුණසේන මහා සිංහල ශබ්දකෝෂය, කොළඹ, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම, 2015.

වීරතුංග. එස්, (පරි), දශරූප, කොළඹ, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, 1998.

ශුද්ධ බයිබලය, කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා බයිබල් සමාගම, 1931.

ශීලානන්ද රදළියද්දේ හිමි, කාලිදාසකෘත නාටකවල ස්ත්‍රී චරිත නිරූපණය, කොළඹ, ශ්‍රී ලංකා ජාතික පුස්තකාලය, 1998.

සිල්වා ඥානසිරි. පී. ජී, දර්ශනය හා කාන්තාව, කොළඹ, සරසවි ප්‍රකාශකයෝ, 2004.

සුමනසාර ඇත්කඳුරේ හිමි, කාලිදාසගේ නාට්‍ය ශෛලිය පිළබඳ විමර්ශනයක්,කුමාරසිංහ කුලතිලක සහ වෙනත් අය, සාහිත්‍ය විශේෂ කලාපය, කොළඹ, රාජ්‍ය සාහිත්‍ය අනුමණ්ඩලය, ශ්‍රී ලංකා කලා මණ්ඩලය, සංස්කෘතික කටයුතු දෙපාර්තමේන්තුව, 2015

සූරවීර. ඒ. වී, (සංස්), රාජාවලිය, කොළඹ, අධ්‍යාපන ප්‍රකාශන දෙපාර්තමේන්තුව, 1976

Nath sandhai, female figure in bahasa and kalidasa, department of Sanskrit language, Assam University, 2005.

Ghadially rehana, women in Indian society, sage publications, New Delhi,1998.

<u>සඟරා</u>

ජිනානන්ද කහල්ලේ හිමි, නාට්‍ය සාහිත්‍ය විෂයෙහි කාලිදාසගේ දායකත්වය.

පවිත්‍රානි චින්තා, ගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ ස්වර්ණමය යුගය සහ කාලිදාස, දිවයින, 02-01-2019.

සකුන්තලා විශ්වීය නිර්මාණයක්, තරුණයා, 02-01-2016.

<u>අන්තර්ජාල ලිපි</u>

අසේල උජිත. ජේ. එම්, වෛදික යුගයේ ආගමික සංස්කෘතික පසුබිම, බුදු සරණ පුවත්පත (අන්තර්ජාල කලාපය budusarana.lk), 16-08-2010.

චන්ද්‍රරණසිංහ, සමන්, ස්ත්‍රී රත්නය, සිත්තර සිත්තම්, සිළුමිණ, බ්ලොග් සටහන, 25-06-2012.

BrainyQuote.com

Islam web.net

Sipyaya.blogspot.com, යුග කිහිපයක කාන්තා ස්වරූපය පිළිබඳව හැඳින්වීමක්, 12-11-2013.

Si.wikipedia.org

www.myschool.lk, භාරතීය බ්‍රහ්මණ සමාජ ධර්ම.

Peer Review Policy of the Journal of the Faculty of Humanities and Social Sciences (JFHSS)

Manuscripts submitted by authors are preliminary assessed, in collaboration with the Editor-in-Chief, for their suitability for publication in the journal, scrutinizing each paper individually to determine whether it has followed the guidelines of the journal or has a basis in original research, or a review paper presenting some new connections. Papers deemed suitable are then tested for the plagiarism. After finishing the initial screening process, manuscripts will be preceded for peer reviewing process. The manuscripts will be referred to two reviewers to assess the scientific quality without details of the author and his/her affiliation. If one referee recommended to reject the paper with strong reasons, the final decision of the Editorial Board is to reject the paper. Upon receiving reviewer's comments, the Editorial Board will make the final decision of acceptance of the paper without revision or return to the author for further improvement or reject the paper without any revision. If revisions are required, the author is given one month for the revision and resubmission of the paper. A revised paper is sent again for the relevant referees to make sure that the required revisions have been done. The accepted papers will be published in the Journal of the Faculty of Humanities and Social Sciences (JFHSS) online and in print.

Copyright

All rights reserved with the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna. No responsibility is assumed by the Faculty of Humanities and Social Sciences for the statements and opinions expressed by the contributors to the journal. Please note that the journal accepts online submissions only.

මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨ සඟරාවේ (JFHSS)ප්‍රකාශන ආචාර ධර්ම

රුහුණ විශ්ව විද්‍යාලයේ *මානව ශාස්ත්‍ර හා සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ ජර්නලය* ප්‍රකාශයට පත්කිරීමට සම්බන්ධ කර්තෘ මණ්ඩල සාමාජිකයින්, කතුවරුන් සහ සමාලෝචකයින් අනුගමනය කළ යුතු ජාත්‍යන්තරව පිළිගත් සදාචාරාත්මක ප්‍රමිතීන්.

කතුවරුන් සඳහා:

i. සඟරාවේ ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද පිටපත් මුල් පිටපත් වන අතර ඒවා වෙනත් තැනක ප්‍රකාශයට පත් කර හෝ වෙනත් තැනක ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සඳහා සලකා බලනු ලැබ නැත.

ii. වෙනත් පුද්ගලයෙකුගේ අදහස් හෝ වැඩ භාවිතා කර එය තමන්ගේම යැයි මවා පාන ලද, අනුපිටපත් කරන ලද, ගොතන ලද සහ ව්‍යාජ දත්ත සහිත අත් පිටපත් දැඩි පරීක්ෂාවකින් පසුව නීති විරෝධී යැයි සලකනු ලබන අතර ඒවා ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබේ.

iii. උපුටා දැක්වීම් නිසි ලෙස පිළි නොගත් අත් පිටපත් වෘත්තීයමය නොවන ඒවා ලෙස සලකනු ලබන අතර ඒවා ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබේ.

iv. ප්‍රකාශයට පත් කිරීමට පෙර හෝ පසුව හඳුනාගත් අත්පිටපත්වල ඇති සැලකිය යුතු දෝෂ හෝ සාවද්‍යතාවයන් වහාම ඉවත් කිරීම සඳහා හෝ නිසි නිවැරදි කිරීම් සමඟ නැවත ප්‍රකාශයට පත් කිරීම සඳහා ප්‍රධාන කර්තෘවරයාට හෝ කර්තෘ මණ්ඩලයට දැනුම් දෙනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

කර්තෘ මණ්ඩල සාමාජිකයින් සඳහා:

i. සියළුම ඉදිරිපත් කිරීම් ජර්නලයේ ප්‍රකාශයට පත්කිරීමේ යෝග්‍යතාවය සඳහා තක්සේරු කරනු ලබන්නේ ඒවා වෙනත් පුද්ගලයෙකුගේ අදහස් හෝ වැඩ භාවිතා කර එය තමන්ගේම යැයි මවා පෑම, අනුපිටපත් කිරීම, ගොතන ලද සහ ව්‍යාජ දත්ත හෝ අතිරික්ත තොරතුරු අඩංගු නොවන බවට තනි තනිව පරීක්ෂා කර බැලීමෙනි.

ii. කතුවරයාගේ (ශාස්ත්‍රීය) අධ්‍යයන හෝ වෘත්තීය තත්ත්වය නොසලකා සියලු අත් පිටපත් රහස්‍යව තක්සේරු කරනු ලබන්නේ ඒවායේ බුද්ධිමය අන්තර්ගතය සඳහා පමණක් වන අතර සෑම කතුවරයකුටම ගෞරවයෙන්, ආචාරශීලීව හා සාධාරණත්වයෙන් සලකනු ලැබේ.

iii. සෑම ඉදිරිපත් කිරීමක් සඳහාම අනුගමනය කරන ලද සමාලෝචන ක්‍රියාවලියේ රහස්‍යභාවය එහි ප්‍රකාශනය අතරතුර සහ පසුව දැඩි ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ.

iv. ඉදිරිපත් කිරීමක් සමාලෝචනය කිරීම සඳහා කර්තෘ මණ්ඩල සාමාජිකයෙකුට පවරා ඇති අවස්ථාවක දී, එම පැවරුම ක්ෂණිකව විධිමත් ලෙස ප්‍රතික්ෂේප කිරීමෙන්, බැඳියාව පිළිබඳ ගැටුම් විසඳනු ලැබේ.

v. අදාළ විෂය ක්ෂේත්‍රයන්හි ඔවුන්ගේ විශේෂඥතාව මත විභව සමාලෝචකයින් නම් කිරීම කර්තෘ මණ්ඩල සාමාජිකයාගේ වගකීම ලෙස සැලකේ.

vi. ඉදිරිපත් කිරීමක් සමාලෝචනය කිරීම සඳහා සමාලෝචකයින් කතුවරයා අනුබද්ධිත පීඨයෙන් / දෙපාර්තමේන්තුවෙන් නම් නොකෙරේ.

vii. ඵලදායී, සාධාරණ හා සාධනීය සමාලෝචන ක්‍රියාවලියක් සහතික කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ දායකත්වයේ විෂය පථය, ගුණාත්මකභාවය සහ කාලානුරූපතාවය අවධාරණය කරමින් සමාලෝචකයින් තෝරා ගැනීම කර්තෘ මණ්ඩලයේ අරමුණ වේ.

viii. ප්‍රකාශිත අදහස්වල නිරවද්‍යතාවය පවත්වා ගැනීම සඳහා පාඨකයන්ගේ සහ කතුවරුන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම වස් ජර්නලයේ ගුණාත්මකභාවය හා අදාළත්වය ඉහළ නැංවීම සඳහා නිරන්තර වැඩිදියුණු කිරීමේ යෝජනා ක්‍රමයක් පවත්වනු ලැබේ.

ix. කර්තෘ මණ්ඩලය වගකියනුයේ ඉදිරිපත් කළ අත්පිටපත් සඳහා ප්‍රකාශන තීරණ ගැනීම පිළිබඳ වන අතර ඒවායේ අන්තර්ගතය තීරණය කිරීම සඳහා නොවේ.

x. බුද්ධිමය හා සදාචාරාත්මක ප්‍රමිතීන් කිසිදු තත්වයක් යටතේ කිසි විටෙකත් සම්මුතියකට ලක් නොවේ.

xi. අවශ්‍ය විටකදී නිවැරදි කිරීම්, පැහැදිලි කිරීම් සහ සමාව ප්‍රකාශ කිරීම් මගින් කර්තෘ මණ්ඩලයේ න්‍යායශීලීභාවය තහවුරු වේ.

සමාලෝචකයින් සඳහා:

i. සමාලෝචකයින් තමන් සමාලෝචනය කරන අත් පිටපත් පිළිබඳ සම්පූර්ණ රහස්‍යභාවය සමාලෝචන ක්‍රියාවලියේදී සහ පසුව පවත්වා ගනු ලැබේ.

ii. අත් පිටපත් ඒවායේ බුද්ධිමය අන්තර්ගතය, ප්‍රභවය, වැදගත්කම, සඟරාවේ විෂය පථයට අදාළ බව තක්සේරු කරනු ලැබේ.

iii. සෑම කතුවරයකුටම (නිර්නාමික වුවද) ඔහු හෝ ඇය විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද අත් පිටපතේ තත්වය නොසලකා ගෞරවයෙන්, ආචාරශීලීව හා සාධාරණව සලකනු ලැබේ.

iv. ඕනෑම ආකාරයක බැඳියාව පිළිබඳ ගැටුමක් ඇති සමාලෝචකයින් වහාම ක්‍රියාත්මක වන පරිදි අදාළ පැවරුම් විධිමත් ලෙස ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබේ.

v. අත් පිටපතක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීමට හේතු පළමුව කර්තෘ මණ්ඩලයේ අවධානයට යොමු කෙරේ.

vi. ඵලදායී, සාධාරණ හා සාධනීය සමාලෝචන ක්‍රියාවලියක් සහතික කිරීම සඳහා සඟරාවේ අරමුණු, සමාලෝචන විෂය පථය, ප්‍රකාශනයේ ගුණාත්මකභාවය සහ කාලානුරූපතාවය සෑම සමාලෝචකයෙකු විසින්ම දැඩි ලෙස අනුගමනය කරනු ලැබේ.

Publication Ethics of the Journal of the Faculty of Humanities and Social Sciences (JFHSS)

To be followed by the editorial board members, authors, and reviewers involved in the publishing of the ***Journal of the Faculty of Humanities and Social Sciences*** **(JFHSS)**, the Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Ruhuna, in alignment with the internationally recognized ethical standards.

For Authors:

i. The manuscripts published in the journal are originals, neither published elsewhere nor under review for publication by another publisher.

ii. Manuscripts with plagiarized, duplicated, fabricated, and falsified data are treated as illegal after strict screening and rejected.

iii. Manuscripts with citations and quotes that are not duly acknowledged are treated as unprofessional and rejected.

iv. Any significant errors or inaccuracies in the manuscripts identified before or after publication are expected to be immediately informed to the Editor-in-Chief or the Editorial Board either for withdrawal or for republication with due corrections.

For Editorial Board Members:

i. All submissions are assessed for their suitability for publication in the journal by scrutinizing them individually to make sure that they contain no plagiarized, duplicated, fabricated, and falsified data or redundant material.

ii. All manuscripts, irrespective of the academic or professional status of the author(s), are confidentially assessed in principle only for their intellectual content, and every author is treated with respect, dignity, courtesy, and fairness.
iii. Confidentiality of the review process adopted for each and every submission is strictly maintained during and after its publication.
iv. Issues of conflict of interest are addressed in the event of an editorial board member is assigned to review a submission, by formally declining such assignment with immediate effect.
v. Nominating potential reviewers on the basis of their expertise in the relevant subject areas is considered the responsibility of the editorial board member.
vi. Referees for submissions are not nominated from the faculty/department, which the author is affiliated to.
vii. The aim of the Editorial Board is to select reviewers with emphasis on the scope, quality, and timeliness of their contribution to ensure an effective, fair, and constructive review process.
viii. A constant improvement scheme is conducted for upgrading the quality and relevance of the journal to meet the needs of readers and authors to maintain the accuracy of the ideas published.
ix. The Editorial Board is responsible for making publication decisions for the submitted manuscripts but not for determining their contents.
x. Intellectual and ethical standards are never compromised under any circumstance.
xi. The flexibility of the Editorial Board is established by publishing corrections, clarifications, and apologies as and when needed.

For Reviewers:

i. The reviewers are required to maintain complete confidentiality about the paper(s) they review during and after the review process.
ii. Manuscripts are objectively evaluated for their intellectual content, originality, significance, relevance to the purview of the journal.
iii. Every author (although anonymous) is treated with dignity, courtesy, and fairness irrespective of the status of the manuscript submitted by him or her.
iv. Reviewers with any form of conflict of interest are supposed to formally decline the relevant assignment(s) with immediate effect.

v. Reasons to reject publication of a manuscript are first brought to the attention of the Editorial Board.
vi. The aims of the journal, the review scope, the quality and timeliness of the publication are strictly followed by every reviewer to ensure an effective, fair and constructive review process.

Editorial office:
Editorial Office-FJHSS
Faculty of Humanities and Social Sciences
University of Ruhuna, MH 8100
Matara, Sri Lanka
Email: fjhss@hss.ruh.ac.lk
Web: http://www.hss.ruh.ac.lk/JFHSS/index.html